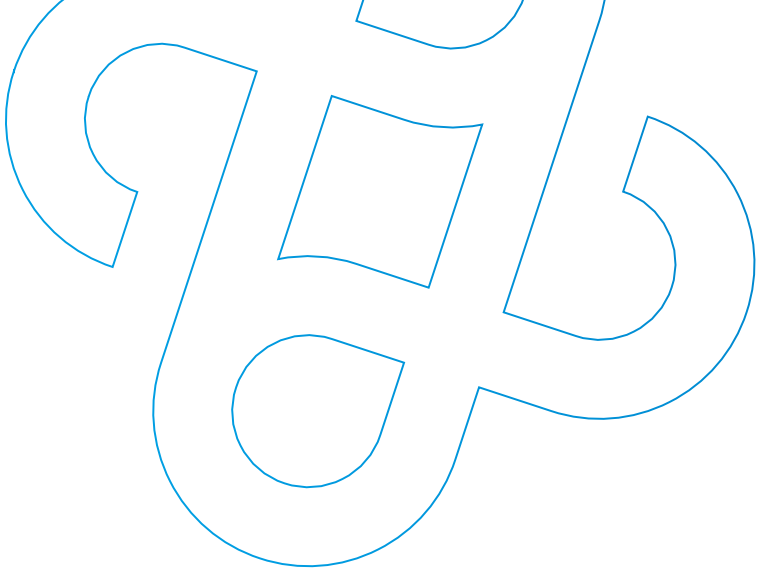

Výroční správa 2019

Obsah

Vysvetlivky skratiek:

AOZ – Asistenti osvedy zdravia¹

AOZN – Asistent osvedy zdravia v nemocnici²

KAOZ – Koordinátor/i asistentov osvedy zdravia³

NÚTPCHaHCH – Národný ústav tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkov chirurgie

TSP – Terénni sociálni pracovníci

NSP – Nemocnica s poliklinikou

ZŠ – Základná škola

MŠ – Materská škola

OÚ – Obecny úrad MsÚ – Mestský úrad

KC – Komunitné centrum

ÚPSVaR – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny SR Zdravotné poisťovne

RÚVZ – Regionálny úrad verejného zdravotníctva (pozn. miestny)

	Úvod	4
	I. Identifikácia organizácie	6
	II. Poslanie a strednodobý výhľad organizácie	8
	III. Realizované aktivity (výber)	14
	IV. Rozpočet organizácie	48
	V. Personálne otázky	74
	VI. Ciele a prehľad ich plnenia	80
	VII. Hodnotenie a analýza vývoja organizácie v danom roku	130
	VIII. Hlavné skupiny užívateľov výstupov organizácie	134

1. Od 1. januára 2020 sa názov pozície mení na asistent podpory zdravia

2. Od 1. januára 2020 sa názov pozície mení na asistent podpory zdravia v nemocnici

3. Od 1. januára 2020 sa názov pozície mení na koordinátor asistentov podpory zdravia

Úvod

Vážené kolegyně, kolegovia, partneri,

organizácia Zdravé regióny dosiahla v roku 2019 niekoľko výnimočných cieľov. Ako štatutárna zástupkyňa, ale aj ako hlavný expert aktivity národných projektov, som nesmierne rada, že organizácia odborne napreduje a profiluje sa ako kľúčový hráč v oblasti efektívneho riešenia zdravia obyvateľov vylúčených rómskych osídlení v SR.

V roku 2019 sme sa zamerali na niekoľko kľúčových aktivít, medzi ktoré patrilo úspešné ukončenie NP Zdravé komunity 2A s dosiahnutím stanovených cieľov a merateľných ukazovateľov. V nadväznosti na koniec trojročného projektového obdobia (1.1.2017 – 31.12.2019) bolo dôležité zabezpečiť plynulé pokračovanie v aktivitách prostredníctvom pokračovania projektu v jeho druhej fáze. Prostredníctvom schválenia projektového zámeru v apríli 2019 a podpisom zmluvy v mesiaci december uplynulého roku sa nám to podarilo. Z tohto hľadiska musím skonštatovať, že sa nám podarilo stabilizovať širokú sieť zamestnancov v teréne na obdobie ďalších 3 rokov a ďalej tak rozvíjať našu činnosť aj v nasledujúcich rokoch. Vytvára sa nám ešte väčší priestor na rozvoj koncepčných a metodických aktivít, ktoré budú smerovať k zvýšeniu kvality poskytovaných služieb a ich ukotvenie v systéme verejného zdravotníctva SR špecificky pre ohrozené skupiny. Z pohľadu kvalitatívneho a odborného posunu organizácie vnímame ako jeden z najdôležitejších výstupov minulého obdobia komplexný výskum zameraný na stanovenie zdravotných potrieb v cieľových MRK. Výskum mal za cieľ zabezpečiť okamžité využiteľné informácie predovšetkým v rámci Národného projektu Zdravé komunity 2 A, avšak získané údaje sú vďaka svojej bezprecedentnej podrobnosti a reprezentatívnosti využiteľné na skúmanie celkom nových hlbších všeobecných súvislostí. Pre ciele a aktivity organizácie sú preto informácie z uvedeného výskumu mimoriadne cenné pretože na ich základe vieme zvýšiť adresnosť a efektivitu nastavených činností v konkrétnych lokalitách, zvýšiť kvalitu poskytovaných služieb a tiež slúžia aj ako nástroj merania úspešnosti realizovaných aktivít.

K výsledkom uplynulého roku patrí aj finalizácia metodík v niekoľkých tematických oblastiach a ich zavádzanie do praxe prostredníctvom vzdelávania a tréningov pre zamestnancov v teréne. Všetky metodiky vznikali v spolupráci s odborníkmi v danej oblasti, tiež za výraznej participácie cieľovej skupiny s najlepším poznaním terénnej praxe. Medzi úspešné aktivity patrí napr. metodika Dobrý štart do života, ktorá sa zameriava na intervencie zamerané na budúce matky, novorodencov, podporu dojčenia, zavádzanie príkrmov alebo informácie o tom čo robiť v prípade, ak je dieťa choré. Na základe metodiky ako aj skúseností s realizácie vzdelávacích aktivít a intervízie v teréne sme sa zamerali na budovanie siete laktačných poradkýň v MRK. V spolupráci s organizáciou Mamila sa nám v roku 2019 spoločne podarilo priniesť do MRK prvé certifikované laktačné poradkyne.

V roku 2019 úspešne pokračovali aj vzdelávacie aktivity určené pre asistentov podpory zdravia ako aj ich koordinátorov. K základným témam vzdelávania sa pridala aj supervízia. Všetky aktivity zamerané na rozvoj ľudských zdrojov prebehli profesionálne vrátane výstupov a hodnotenia vzdelávania pre každú oblastnú skupinu, ktorá vzdelávanie absolvovala.

Nad očakávanie pokračovala aj aktivita zameraná na zavedenie pracovnej pozície asistenta osvedy zdravia v nemocniciach. Na základe spätnej väzby zo spolupracujúcich nemocníc budeme v spolupráci pokračovať aj v ďalšom období a sieť zamestnancov budeme postupne rozširovať do ďalších nemocníc (vrátane špecializovaného pracoviska TBC vo Vyšných Hágoch).

Kvalitatívny posun organizácia zaznamenala aj v oblasti projektového riadenia a to vďaka kvalitným ľudským zdrojom a efektívnou komunikáciou so sprostredkovateľským orgánom, zavedením pravidiel pravidelného a včasného zúčtovania zálohových platieb a všetkých náležitostí, ktoré spadajú pod podpornú projektovú dokumentáciu. Organizácia by svoje ciele nemohla plniť bez dobre fungujúcej základnej štruktúry, ktorá obsahuje personalistiku, ekonomické oddelenie, verejné obstarávanie, kvalitných a skúsených ľudí na mzdovom, metodickom a vzdelávacom oddelení ako aj mnohých ďalších, ktorých možno nie je až tak vidieť, ale ich práca je pre efektívne fungovanie dôležitá. Základným pilierom všetkých našich činností je však rozsiahla sieť zamestnancov v teréne. Túto sieť predstavuje predovšetkým 266 asistentov osvedy zdravia, 25 koordinátorov a 10 asistentov v nemocniciach. Za terén primárne zodpovedá expert pre terén, ktorý riadi koordinátorov a tí svojich asistentov v rámci svojej oblastnej skupiny, pričom poznajú každú lokalitu a jej špecifiká. Najmä v náročných situáciách, napr. v prípade epidémií je práca zamestnancov v teréne nesmierne dôležitá a významná. Na nich sa obracajú klienti z lokalít, s obavami, strachom, ale aj s nádejou. Klienti poznajú našich asistentov aj koordinátorov, pretože sú s nimi v každodennom kontakte. Môžeme povedať, že sú pre nich ako „maják v búrke“. Naše tímy v teréne pracujú v náročných podmienkach, aké si len málo kto dokáže predstaviť.

Motto ktoré vzniklo v minulosti je stále aktuálne a pozná ho každý asistent podpory zdravia:

”

Vážim si svojich klientov.
Poznám svoj terén.
Ovládam zručnosti potrebné pre moju prácu.
Uvedomujem si svoju zodpovednosť.
Neváhám, keď ide o život.

ĎAKUJEM / PALIKERAS

všetkým kolegom za ich prácu tak v teréne, ako aj v ústredí organizácie. Želám nám všetkým, aby sa nám darilo k plneniu úloh pristupovať ľudsky, zodpovedne, kreatívne, a s osobným odhodlaním meniť svet k lepšiemu, jedine tak budeme môcť spoločne plniť naše spoločné ciele aj v roku 2020.

Tatiana Hrustič, riaditeľka

I. Identifikácia organizácie

Názov:	Zdravé regióny
Zriaďovateľ:	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
Právna forma:	Štátna príspevková organizácia
Sídlo:	Limbová 2, 831 01 Bratislava – mestská časť Nové Mesto
Korešpondenčná adresa:	Ferienčikova 20, 811 08 Bratislava (pozn. do 31.1.2017) Kocelova 937/9, 821 08 Bratislava (pozn. od 1.2.2018)
Identifikačné číslo:	50 626 396
DIČ:	212 039 3033
Registračné údaje:	Zriaďovacia listina Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky – Z48515 – 2016 – OZZAP
SK NACE (Štatistický úrad SR)	84120 Usmerňovanie činností zariadení poskytujúcich zdravotnícku starostlivosť, vzdelávanie, kultúrne a iné sociálne služby okrem sociálneho zabezpečenia
Meno a priezvisko štatutárneho zástupcu (zástupcov):	Mgr. Tatiana Hrustič Ing. Alena Koperová, zastupujúca štatutárna zástupkyňa
Bankové číslo účtu – v tvare IBAN:	Štátna pokladnica SK44 8180 0000 0070 0056 4561 /refundácie/ SK09 8180 0000 0070 0056 4609 /zálohy/

II. Poslanie a strednodobý výhľad organizácie

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „MZ SR“) v zmysle §21 ods. 5 písm. b) Zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v súlade s §45 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov vydalo rozhodnutie o zriadení štátnej príspevkovej organizácie Zdravé regióny.

Prostredníctvom príspevkovej organizácie Zdravé regióny je vytvorený priestor na realizáciu opatrení v pôsobnosti MZ SR, ktorými sa realizujú dočasné vyrovnávacie opatrenia strednodobého a dlhodobého charakteru, zamerané na zlepšenie zdravotnej situácie sociálne vylúčených skupín. Model príspevkovej organizácie prináša možnosť komplexného, systematického a dlhodobého riešenia situácie znevýhodnených skupín, v oblasti zdravia na národnej úrovni. Jednou z hlavných a kľúčových činností v tejto oblasti je realizácia Národného projektu Zdravé komunity (ďalej len „NP ZK“) financovaného z prostriedkov EÚ (Operačný program Ľudské zdroje).

Štátna príspevková organizácia Zdravé regióny, realizuje dočasné vyrovnávacie opatrenia strednodobého a dlhodobého charakteru, zamerané na zlepšenie zdravotnej situácie sociálne vylúčených skupín.

Model príspevkovej organizácie prináša možnosť komplexného, systematického a dlhodobého riešenia situácie znevýhodnených skupín v oblasti zdravia na národnej úrovni.

Jednou z hlavných a kľúčových činností v tejto oblasti je realizácia Národného projektu Zdravé komunity (ďalej len „NP ZK“) financovaného z prostriedkov EÚ (Operačný program Ľudské zdroje).

Webové sídlo organizácie –
www.zdraveregiony.eu

Poslanie a ciele

Poslaním organizácie je realizácia a rozvoj dočasných vyrovnávacích opatrení v oblasti zdravia.

Realizácia a rozvoj zdravotnej mediácie v MRK predstavuje súbor činností, ktoré realizujeme za účelom zlepšenia podmienok pre zdravie.

Naše aktivity a činnosti zameriavame na sociálne determinanty zdravia, medzi ktoré patrí so zdravím súvisiace správanie, materiálne podmienky,

psycho-sociálne faktory, bariéry v prístupe k zdravotnej starostlivosti, zdravotná gramotnosť a štrukturálne obmedzenia – napr. diskriminácia, rasizmus, nízka úroveň vzdelania, súvisiaca legislatíva.

Našimi cieľovými skupinami sú:

- príslušníci a obyvatelia MRK;
- asistentky osvedy zdravia/asistenti osvedy zdravia
- ohrozené skupiny obyvateľstva

Našimi cieľmi sú najmä:

- zníženie bariér v prístupe k zdravotnej starostlivosti (vrátane zvýšenia dostupnosti služieb zdravotnej starostlivosti a informovanosti obyvateľov MRK v oblasti zdravotnej starostlivosti a prevencie);
- zvýšenie zdravotnej gramotnosti (vrátane zvýšenia miery povedomia v oblasti zdravotnej starostlivosti obyvateľov MRK);
- zlepšenie so zdravím súvisiaceho správania (predovšetkým zníženie rizikovosti životného štýlu).

Od realizácie aktivít očakávame:

- zlepšenie prístupu k zdravotnej starostlivosti redukciov najmä vnútorných bariér;
- zavedenie systematickej podpory zdravia v MRK;
- zvýšenie účasti na preventívnych prehliadkach a povinnom očkovaní;
- zabezpečenie včasnej identifikácie výskytu infekčných ochorení;
- zvýšenie miery informovanosti o zdraví a zdravotnej starostlivosti;
- zlepšenie komunikácie a vzťahov medzi MRK a poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti;
- zvýšenie dôvery k zdravotnému systému;
- zlepšenie úrovne osobnej a komunálnej hygieny;
- zníženie počtu neopodstatnených výjazdov a zneužitia služieb rýchlej zdravotnej pomoci – RZP;
- zlepšenie informácií o voľnopredajných liekoch a ich používaní;
- zlepšenie informovanosti o liečebnom režime a jeho dodržiavanie;
- osvetové aktivity zamerané na prevenciu návykových látok;
- zlepšenie starostlivosti o deti a matky (popôrodná starostlivosť, podpora dojčenia a pod.);
- vybudovanie nových ľudských kapacít v MRK, zvýšenie zamestnanosti a kvalifikovanosti v MRK;
- zníženie výskytu infekčných ochorení;
- vytváranie a realizovanie lokálnych stratégií na podporu zdravia zameraných na širšie súvislosti zdravia (sieťovanie a zapájanie štátnych inštitúcií, verejnej správy, organizácií a ďalších pomáhajúcich profesií do riešenia lokálnych problémov, ktoré majú dopad na zdravie obyvateľov MRK);
- zlepšenie hygieny v osadách a mestských koncentráciách;
- monitoring stavu znečistenia a riziko bývania v lokalitách nachádzajúcich sa na starých environmentálnych záťažoch.

Naša vízia

„

„Zdravie môže pozitívne alebo negatívne ovplyvňovať spoločnosť a jej vývoj, na druhej strane spoločnosť môže pozitívne alebo negatívne ovplyvňovať vývoj zdravia. Aj z tohto dôvodu je starostlivosť o ohrozené skupiny obyvateľov, kľúčovým faktorom pre zdravie celej spoločnosti.“

V roku 2017 sa prostredníctvom organizácie Zdravé regióny pod gesciou Ministerstva zdravotníctva SR vytvára priestor na realizáciu komplexného, dlhodobého riešenia situácie znevýhodnených skupín v oblasti zdravia na národnej úrovni. Jednou z nosných činností v tomto smere je realizácia NP Zdravé komunity, financovaného z prostriedkov európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Víziou organizácie je realizovať opatrenia a programy, ktoré budú mať zásadný vplyv na znižovanie rozdielov v zdraví a súčasne prinesú výrazné zlepšenie v oblasti prístupu k zdravotným službám, informáciám, prispievajú k zvýšeniu zdravotnej gramotnosti a zodpovednosti jednotlivcov za svoje zdravie a taktiež prispievajú k integrácii vylúčených skupín obyvateľstva do spoločnosti.

Dlhodobé ciele

Aktivity realizované prostredníctvom Národného projektu Zdravé komunity (ďalej len „NP ZK“) plánujeme po roku 2019 naviazať na ďalšie financovanie z prostriedkov EÚ. Trvalá udržateľnosť vybudovaných kvalifikovaných ľudských zdrojov ako aj zachovanie dobre fungujúcej spolupracujúcej siete v teréne a udržateľnosť výstupov a výsledkov NP ZK je významným cieľom aj po ukončení financovania z prostriedkov EÚ.

Projekt má mimoriadny potenciál a v podmienkach SR aj EÚ je výnimočný. V rámci obdobných projektov a iniciatív v zahraničí je NP ZK už teraz lídrom v krajinách EÚ. Dlhodobým cieľom je stabilizovať toto slovenské líderstvo, byť príkladom a inšpiráciou pre obdobné projekty na Slovensku aj v zahraničí.

Počas doby realizácie NP ZK je preto dôležité komplexné hodnotenie našich činností v rámci NP ZK, ktoré zahŕňa aj systematické a praktické informácie o aktuálnych potrebách ohľadne sociálnych determinantov zdravia (ďalej len „SDZ“) v cieľových MRK, ktoré plánujeme využiť na zvýšenie vlastných pozitívnych dopadov na SDZ v cieľo-

vých MRK a to prostredníctvom lepšieho prispôsobenia vlastných intervenčných aktivít aktuálnym potrebám ohľadne SDZ v MRK.

Vyhodnotenie dopadov NP ZK na sociálne determinanty zdravia (ďalej len „SDZ“) v cieľových MRK sa bude realizovať na základe vypracovanej metodiky. Na základe výstupov z hodnotenia dopadov NP ZK na SDZ v cieľových MRK zistíme, ktoré intervenčné aktivity sú účinné a do akej miery. Výsledky využijeme aj ako rigorózný a exaktný dôkaz zmysluplnosti NP ZK v programovom období 2017-2022 vo vzťahu k cieľovým MRK, donorom NP ZK ako aj k širšej verejnosti.

Štandardizovaním pozície Asistent osvedy zdravia v MRK a jej zaradením do katalógu pracovných činností bude vytvorený priestor pre ďalšie rozvíjanie aktivít organizácie aj po ukončení financovania z prostriedkov EÚ.

K ďalším dlhodobým cieľom organizácie patrí:

- rozšírenie aktivít organizácie v oblasti podpory zdravia o ďalšie cieľové skupiny obyvateľov SR;
- vytvorenie akreditovaného vzdelávania pre pozíciu asistent osvedy zdravia a koordinátor asistentov osvedy zdravia;
- zapájanie sa do nových výziev z cieľom ďalšieho rozvoja a budovania ľudských zdrojov a rozšírenia aktivít organizácie.

Vzhľadom na prierezový prístup aktivít organizácie (cielené vytvárame pracovné miesta pre zástupcov cieľovej skupiny v najchudobnejších regiónoch, ich systematické vzdelávanie a následné široké spektrum aktivít v oblasti zdravia) existuje významný priestor pre rozvoj aktivít v spolupráci s relevantnými rezortmi, pre ktoré budú skúsenosti, výstupy z evaluácie a poznatky z realizácie aktivít organizácie užitočné a cenné (MŠVVaŠ, MPSVaR, MŽP).

Dlhodobým cieľom, ktorý presahuje ciele organizácie je pomôcť posilniť rómsku komunitu prostredníctvom posilnenia viery vo vlastné schopnosti – zvnútra a vďaka pozitívnym výsledkom pomôcť zlepšiť obraz Rómov u majoritnej spoločnosti.

III. REALIZOVANÉ AKTIVITY

Zdravotná mediácia v teréne	15
Národný projekt Zdravé komunity 2A	16
Národný projekt Zdravé komunity 3A	16
Prevenčia a spolupráca pri epidémií	16
Celoslovenské osvetové aktivity na tému hygiena	18
Svetový deň umývania rúk – (Global Handwashing Day)	19
Preventívne aktivity v rámci kampane „Stop toulénu“	21
Implementácia asistentov osvedy zdravia v prostredí nemocníc	22
Hodnotenie činnosti AOZN v partnerských nemocničných zariadeniach	25
Spolupráca asistentov v nemocniciach a asistentov v teréne	27
Vzdelávacie aktivity	28
Vstupné vzdelávanie	29
Vzdelávanie Asistentov osvedy zdravia (AOZ)	30
Vzdelávanie – Asistent osvedy zdravia v prostredí nemocníc (AOZN)	30
Vzdelávanie Koordinátor asistentov osvedy zdravia (KAOZ)	30
Špecializované vzdelávanie: Certifikovaný kurz „Laktačná poradkyňa“ pre AOZ	30
Špecializované vzdelávanie AOZ:	31
Supervízia laktačných poradkýň, AOZ:	31
Supervízia AOZ:	31
Výskumné úlohy	40
Využitelnosť výsledkov v praxi	40
Prezentácia projektov a advokácia zdravotnej mediácie v MRK	41
Prezentácia projektu na Festivale kazuistik	41
Prezentácia projektu a výstava fotografií na pôde Národnej rady SR	42
Krst metodickéj pomôcky „kniha o bábike“	42
Záverečná konferencia národného projektu Zdravé komunity 2A	43
Rozvoj spolupráce	44
Spolupráca s lekármi	44
Spolupráca s Národným ústavom tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie a kolaboratívnym centrom Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO)	45
Návšteva Státního zdravotního ústavu z Českej republiky	46

Zdravotná mediácia v teréne

Všetky aktivity organizácie sú súčasťou dlhodobého a komplexného úsilia o zlepšení podmienok pre zdravie v segregovaných komunitách a zároveň zdravotného stavu ich obyvateľov. Naše aktivity zaraďujeme do zdravotnej mediácie, druhu komunitnej práce, ktorej cieľom je zlepšiť zdravotný stav.

Zdravotnú mediáciu chápeme ako druh komunitnej práce, ktorý angažuje a vzdeláva jednotlivcov – laikov z cieľových komunít, na vykonávanie systematickej práce v oblasti sociálnych determinantov zdravia na komunitnej úrovni.

Od realizácie aktivít očakávame zavedenie podpory zdravia v MRK:

- zlepšenie komunikácie a vzťahov medzi MRK a poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti
- zvýšenie dôvery k zdravotnému systému
- zlepšenie prístupu k zdravotnej starostlivosti redukcíou vnútorných bariér
- zvýšenie účasti na preventívnych prehliadkach a povinnom očkovaní
- zabezpečenie včasnej identifikácie výskytu infekčných ochorení
- zníženie počtu neopodstatnených výjazdov rýchlej zdravotnej pomoci
- zvýšenie zdravotnej gramotnosti
- zlepšenie úrovne osobnej a komunálnej hygieny
- prevenciu návykových látok
- zlepšenie prenatálnej a popôrodnej starostlivosti a podporu dojčenia
- vybudovanie nových ľudských kapacít v MRK (zvýšenie zamestnanosti a kvalifikovanosti)
- mnohé ďalšie

Už charakter našich činností hovorí o dôslednom participatívnom prístupe – zamestnávame primárne ľudí z prostredia cieľových komunít, pretože tvrdíme, že najlepší expert na potreby konkrétnej komunity je práve človek, ktorý tam denne žije, pozná prostredie.

Naše aktivity je možné rozdeliť piatich piatich hlavných kategórií:

- 1) Zdravotná mediácia v teréne
- 2) Vzdelávanie a rozvoj ľudských zdrojov
- 3) Prezentácia projektov a advokácia zdravotnej mediácie v MRK
- 4) Výskumné úlohy
- 5) Rozvoj spolupráce s ďalšími pomáhajúcimi profesiami, organizáciami a inštitúciami

Na pozíciách Asistentov osvedy zdravia (AOZ) sú zamestnávaní priamo príslušníci a obyvatelia MRK/obcí, v ktorých sa realizujú aktivity projektu. Táto cieľová skupina je systematicky vzdelávaná a odborne vedená.

Zdravotná mediácia v teréne

Hlavnými činnosťami organizácie sú podpora preventívnych zdravotných programov prostredníctvom pravidelnej realizácie osvetových aktivít v teréne MRK.

Realizácia a rozvoj zdravotnej mediácie v MRK predstavuje súbor činností, ktoré realizujeme za účelom zlepšenia podmienok pre zdravie. Naše aktivity a činnosti zameriavame na sociálne determinanty zdravia:

- so zdravím súvisiace správanie;
- materiálne podmienky;
- psycho-sociálne faktory;
- bariéry v prístupe k zdravotnej starostlivosti;
- zdravotná gramotnosť;
- štrukturálne obmedzenia – napr. diskriminácia, rasizmus, nízka úroveň vzdelania, súvisiaca legislatíva.

Naše činnosti v teréne realizujeme najmä prostredníctvom dvoch projektov:

Národný projekt Zdravé komunity 2A

- Hlavným cieľom je zlepšenie situácie v oblasti sociálnych determinantov zdravia a rozvoj zdravotnej mediácie v marginalizovaných rómskych komunitách.
- Obdobie realizácie 2017 - 2019
- 7 krajov SR
- 263 lokalít (obce a mestá)
- 253 asistentov osvetu zdravia (AOZ)
- 24 koordinátorov
- 8 asistentov osvetu zdravia v prostredí nemocníc
- Projekt je financovaný prostredníctvom Operačného programu Ľudské zdroje, prioritnej osi 5 vo výške 11 295 854,57 EUR

Národný projekt Zdravé komunity 3A

- Hlavným cieľom je zlepšenie prístupu ľudí ohrozených rizikom chudoby a sociálneho vylúčenia v Bratislavskom samosprávnom kraji ku kvalitným službám na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb.
- Obdobie realizácie 2017 – 2020
- Bratislavský kraj
- 8 lokalít
- 8 asistentov osvetu zdravia
- 1 koordinátor
- Projekt je financovaný prostredníctvom operačného programu Ľudské zdroje, prioritnej osi 4 vo výške 303 557,12 EUR

Prevenca a spolupráca pri epidémií

Vo veci riešenia výskytu ochorenia syfilis v meste Trebišov prebiehala intenzívna spolupráca medzi AOZ, KAOZ a RÚVZ so sídlom v Trebišove. V uvedenej lokalite bol zjavný pozitívny progres v riešení výskytu tohto ochorenia prostredníctvom realizácie osvetových aktivít a edukácie obyvateľov uvedenej lokality.

AOZ, ktorí vykonávajú svoju pracovnú činnosť v okresoch Trebišov, sa spolu so svojimi KAOZ zúčastnili školenia, organizačne zabezpečeného

a vedeného RÚVZ so sídlom v Trebišove, ktorého sa zúčastnil osobne aj Expert pre terén.

Spolupráca počas výskytu uvedeného ochorenia prebiehala s nemocnicou a poliklinikou – Svet zdravia, RÚVZ a klinickými dermatovenerológmi.

Asistenti osvetu zdravia v lokalite Trebišov, zabezpečovali účasť obyvateľov lokality MRK Trebišov, na vyšetreniach súvisiacich s výskytom tohto ochorenia.

V letných mesiacoch júl až august 2019 prebehlo v priestoroch RUVZ Trebišov školenie AOZ z lokality Trebišov. Zúčastnilo sa ich 7 AOZ a školitelia boli zamestnanci RUVZ. Školenie prebiehalo na témy - syfilis a iné pohlavné ochorenia, škodlivosť nikotinizmu v období tehotenstva, hepatída A,B. AOZ sa zúčastnili uvedených školení

2x do týždňa v poobedňajších hodinách od 13:00 do 15:00 hod. Uvedené školenie prispelo k lepšiemu informačnému vybaveniu AOZ, ktorí intenzívne robia osvetu na predmetné témy v snahe eliminovať ochorenie v lokalite.

AKO SA ŠÍRI SYFILIS:

- NECHRÁNENÝ POHLAVNÝ STYK s partnerom bez ochrany (prezervatív). Špeciálne ak jeho zdravotný stav aj rozhodujúce sexuálne správanie nie je známe, má sa byť pri akýchkoľvek formách pohlavného styku - pri každej kontakte - používať kondóm, kondómik a lubrikant.
- ČASTÉ STRIEDANIE SEXUÁLNYCH PARTNEROV
- PROSTITÚCIA
- INJEKČNÉ UŽÍVANIE DROG
- TETOVANIE ALEBO PIERCING

Ochorením je možné sa nakaziť aj použitím predmetov človeka chorého na SYFILIS – baktéria sa totiž vylučuje z tela aj telesnými tekutinami (zubná kefka, uterák, príbor atď.)

Novýčnosť Syfilis sa môže prenášať počas tehotenstva z matky na plod, čo vedie k prenatálnemu pôrodu, čomu alebo k trvalému poškodeniu zdravia dieťaťa, napr. vážne poškodenia vnútorných orgánov a iné.

AKO SA CHRÁNIŤ PRED SYFILISOM:

- Trvať sexuálny partner, ktorého zdravotný stav je nám známy.
- Používanie ochrany (prezervatív) v prípade striedania sexuálnych partnerov.
- Vyhlásenie sa rizikovým sexuálnym aktivitám.
- Nežívať DROGY!!!

TRI ŠTÁDIÁ SYFILISU

V rámci špecializovanej osvetu bol vydaný informačný leták na predmetnú tému.

Celoslovenské osvetové aktivity na tému hygiena

Na prelome rokov 2018 a 2019 sme vydali metodickú príručku „Hygiena a upevňovanie hygienických návykov u detí predškolského a mladšieho školského veku“, kde sa primárne už ako to z názvu vyplýva, zameriavame na deti od 3 do 10 rokov.

Dodržiavanie hygieny je dôležité pre prevenciu chorôb a infekcií. Až 80% infekcií sa prenáša dotykom. Správna hygiena prispieva tiež k úspešnému zaraďovaniu sa jedinca do spoločnosti a pri nadväzovaní sociálnych vzťahov. Z toho vyplýva dôležitosť vštepovať zásady hygieny a zdravotnej výchovy už od útleho veku. Je nutné motivovať

a informovať aj rodičov detí, pretože základy v tejto oblasti sa vytvárajú v rodinnom prostredí už od narodenia dieťaťa.

Osvojenie si hygienických návykov je jedným z dôležitých prostriedkov na udržanie zdravia. Vzhľadom na vekové osobitosti detí, ako aj zohľadnenie individuálneho prístupu, boli zvolené pre deti zaujímavé metódy a výchovné postupy. Vybrané aktivity je vhodné realizovať v príjemnom prostredí a správne postupy deťom nielen vysvetľovať a ukazovať ale umožniť si vyskúšať v praxi a „zažiť“.

Upevňovanie hygienických návykov u detí predškolského a mladšieho školského veku

Osvetové aktivity sa konali v priebehu mesiacov júl až september 2019 v 213 lokalitách, kde prebehlo 560 aktivít, ktorých sa zúčastnilo 6 924 detí vo veku od 3 rokov do 15 rokov. Každá aktivita v teréne trvala priemerne dve hodiny, asistenti osvedy zdravia a koordinátori postupovali pri realizácii osvedy podľa metodiky „Hygiena a upevňovanie hygienických návykov u detí predškolského a mladšieho školského veku“ a námety z nej používali podľa toho, s ktorou cieľovou skupinou pracovali. Na všetkých organizovaných osvetových aktivitách boli použité pracovné listy, určené na jednotlivé témy. Ak AOZ pracovali s deťmi predškolského a mladšieho školského veku, vo väčšine prípadov používali najmä pracovné listy, ktoré si deti vyfarbili, vystrihovali, lepili napr. správny postup umývania rúk a priamy nácvik techniky správneho umývania rúk, ktorého cieľom bolo naučiť deti správnu techniku umývania rúk. V 357 aktivitách bola použitá kniha o bábike. Pri star-

ších deťoch bola najčastejšie sa opakujúca téma hygiena tela a dentálna hygiena. Pri téme dentálna hygiena sa pomocou makety zubov a zubnej kefy názorne predvádzalo správne čistenie zubov. Deti si mali možnosť na makete chrupu nacvičiť správnú techniku čistenia zubov.

Mali sme možnosť navštíviť v rámci monitoringu niektoré realizované osvetové aktivity v našich lokalitách. Pri všetkých návštevách sa konali osvetové aktivity v komunitných centrách. AOZ viedli aktivity sami, niektorí v slovenskom jazyku a niektorí v rómskom a maďarskom jazyku, keďže deti nerozumeli niektorým výrazom v slovenskom jazyku. AOZ boli veľmi dobre pripravení, osvetové aktivity mali svoju dynamiku, deti boli aktívne, rozloženie jednotlivých aktivít bolo vhodne zvolené na udržanie pozornosti detí. AOZ informácie deťom predávali prostredníctvom zážitkového učenia, napr. praktického nácviku správneho umývania

rúk, skúšanie si správneho čistenia zubov na makete, s využívaním pracovných listov a ďalších didaktických pomôcok. Deti boli koncentrované a veľmi ich bavila téma o bacilocho a umývanie rúk. AOZ postupovali podľa metodiky a musím skonštatovať, že osvetové aktivity zo strany AOZ boli zvládnuté veľmi dobre.

V niektorých lokalitách sa nám nepodarilo zorganizovať predmetné osvetové aktivity vo väčšine prípadov z dôvodu práceneschopnosti našich AOZ alebo čerpania dovolenky. Napriek tomu sa nám podarilo prostredníctvom osvetových aktivít osloviť 6924 detí vo veku od 3 rokov do 15 rokov, čo určite prispelo aspoň k čiastočnému zlepšeniu hygienických návykov, nakoľko podľa väčšiny AOZ nové informácie a zručnosti, ktoré deti získali v oblasti hygieny preniesli aj domov a boli inšpiráciou pre ďalších členov domácnosti. Pokiaľ si

deti osvoja pravidelné hygienické návyky (správne umývanie rúk) a za predpokladu, že sú na to vytvorené aj ďalšie nevyhnutné podmienky, je vysoká pravdepodobnosť, že dokážeme eliminovať vo veľkej miere vznik a šírenie rôznych ochorení a epidémií. Každú osvetovú aktivitu sme prispôbili miestnym podmienkam, nakoľko v niektorých lokalitách majú obyvatelia obmedzený prístup k pitnej vode.

Svetový deň umývania rúk – (Global Handwashing Day)

Aktivity pri príležitosti svetového Dňa umývania rúk /15.10.2019/ prebiehali v 208 lokalitách. Spolu sa uskutočnilo 251 osvetových aktivít zameraných na hygienu a upevňovanie hygienických návykov pre deti predškolského a mladšieho školského veku. Asistenti osvedy zdravia spolu oslovili 3889 detí vo veku 3 až 16 rokov. Aktivity prebiehali v materských školách, základných školách, špeciálnych základných školách, komunitných centrách, v priestoroch obecných úradov, vonku v teréne alebo priamo v domácnostiach.

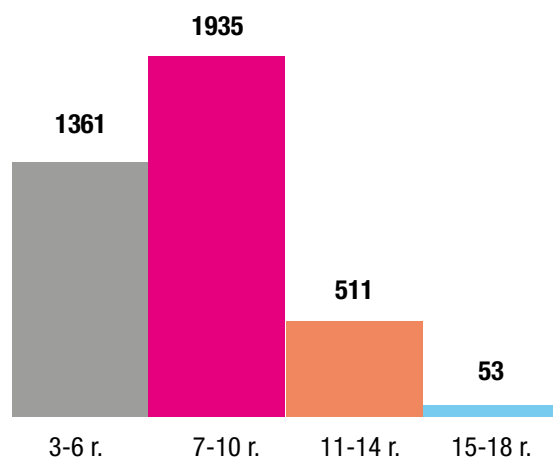
Správne umývanie rúk u detí predškolského a mladšieho školského veku

Každá aktivita v teréne trvala priemerne hodinu, asistenti osvetu zdravia a koordinátori používali pri realizácii osvetu metodiku hygieny a upevňovania hygienických návykov a námety z nej podľa toho, s ktorou cieľovou skupinou pracovali. Hlavným cieľom bolo naučiť deti zážitkovou formou správnu techniku umývania rúk. Každé dieťa si to

vyskúšalo pod vedením AOS. Súčasťou aktivity boli pracovné listy, pomocou ktorých sa deti učili správny postup umývania rúk. Najprv si obrázky mohli vyfarbiť a vystrihnúť a následne ich v správnom poradí nalepiť na čistý papier.

Počet účastníkov osvetových aktivít

Umývanie rúk je najefektívnejší a najjednoduchší spôsob ako predchádzať šíreniu respiračných infekcií, hnačkových ochorení a iných infekčných ochorení. Počas chrípkového obdobia patrí umývanie rúk medzi základné formy prevencie chrípky (pozn. za predpokladu, že s ňou na to vytvorené podmienky).

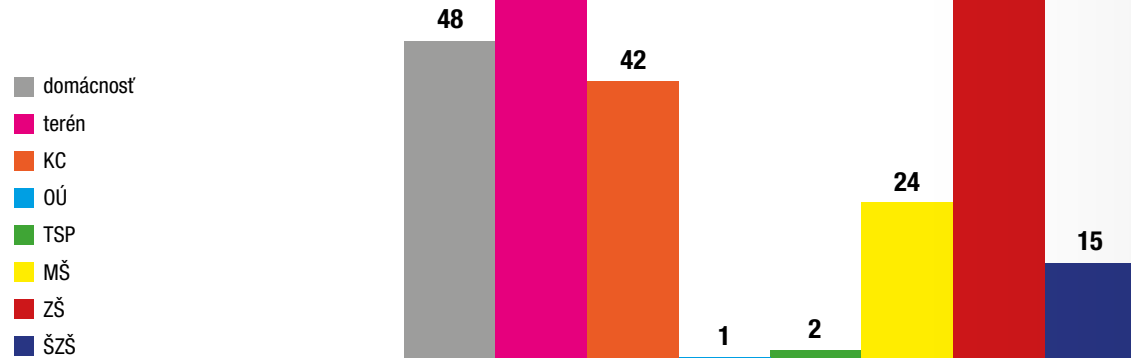
Počas osvetových aktivít organizovaných v 208 lokalitách v rámci Svetového Dňa umývania rúk, ktoré boli zamerané na správne umývanie rúk, čo nám spôsobujú baktérie, ktoré sa nachádzajú na rukách a prečo je správne umývať si ruky. Boli po-

užitú názorné pomôcky: lavór, mydlielko a papierové utierky. Asistenti osvetu zdravia im ukázali, ako sa správne umývajú ruky a každé dieťa si to vyskúšalo.

Následne deti mali pomocou obrázkov vyfarbiť predmety, ktoré potrebujú na umývanie rúk.

Podarilo sa nám prostredníctvom osvetových aktivít osloviť deti vo veku od 3 rokov do 16 rokov, čo určite prispelo aspoň k čiastočnému zlepšeniu hygienických návykov, najmä v lokalitách, kde je sťažený prístup k pitnej vode.

Počet aktivít podľa miesta konania

Preventívne aktivity v rámci kampane „Stop toulénu“

Na základe spolupráce s Národným monitorovacím centrom pre drogy MZ SR sme v decembri 2018 realizovali v teréne osvetové aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o negatívnych účinkoch inhalovania toluénu v MRK. Na základe monitoringu organizácie Zdravé regióny v teréne vieme, že v 36 lokalitách zapojených do aktivít NP Zdravé komunity 2A sa problém zneužívania inhalantov vyskytuje. Riziko zvyšovania počtu lokalít, kde sa tento sociálno- patologický jav môže vyskytnúť je vysoké. Preto je dôležité zamerať preventívne aktivity na zvýšenie povedomia obyvateľov MRK v tejto oblasti. Fetovanie má veľmi negatívny dopad na zdravotný stav. Medzi vážnejšie zdravotné dôsledky patria poruchy nervovej a pohybovej sústavy, zhoršenie a úpadok psychických schopností, zníženie imunity, poruchy funkcie pečene, epileptické záchvaty a podobne. Osoby, ktoré užívajú inhalanty dlhodobo, nie sú schopné vykonávať samostatnú žiadnu činnosť, nevedia sa sami o seba postarať a často ani komunikovať. Osvetovým aktivitám predchádzalo školenie určené pre koordinátorov asistentov osvetu zdravia na tému drogy. Osvetové aktivity v teréne prebiehali v spolupráci s Národným monitorovacím centrom pre drogy MZ a ich kampaňou „Chcem budúcnosť pre svoje dieťa“.

V rámci toho istého čísla týždenníka Nový čas pre ženy, bola realizovaná aj inzercia NP ZK 2A sprevádzaná redakčným článkom o asistentkách osvetu zdravia v nemocniciach. Ako mimoriadne pozitívny fakt vnímame to, že sme bez vyšších finančných nákladov sprostredkovali informácie o doplnkovej službe v nemocniciach pre obyvateľov MRK. Tým sa nám podarilo informovať cieľovú skupinu o tejto aktivite.

V rámci kampane sme realizovali v MRK osvetové aktivity, ktoré boli priamo napojené na marketingové komunikačné nástroje smerované k širokej verejnosti a prostredníctvom NP ZK aj cielene zamerané na obyvateľov MRK. Národné monitorovacie centrum pre drogy MZSR uverejnilo v týždenníku Nový čas pre ženy inzerciu zameranú na zvýšenie povedomia o negatívnych účinkoch inhalovania toluénu. Celkom 4 000 ks výtlačkov týždenníka spolu s rovnakým množstvom tričiek sa v rámci kampane prostredníctvom siete NP ZK 2A dostali priamo k cieľovej skupine „Chcem budúcnosť pre svoje dieťa“. Týždenník ako aj tričká boli Zdravým regiónom darované čo vnímame ako veľký benefit.

Implementácia asistentov osvedy zdravia v prostredí nemocníc

Implementácia Asistentov osvedy zdravia v prostredí nemocníc (ďalej len „AOZN“) je od roku 2017 pilotnou aktivitou Národného projektu Zdravé komunity, ktorú Zdravé regióny realizujú v období november 2017- december 2019. Je jedným z preklenovacích opatrení zameraných na zlepšenie dostupnosti bežných zdravotníckych služieb obyvateľom MRK a na Slovensku doteraz realizovaná nebola.

Uvedená aktivita je realizovaná prostredníctvom doplnkovej (asistenčnej) služby. Úlohou AOZN je pracovať s pacientmi pochádzajúcimi z MRK počas ich pobytu v nemocničných zariadeniach, prioritne na gynekologicko-pôrodných a pediatrických oddeleniach, ale aj mimo nich. AOZN v prostredí nemocníc dopĺňajú existujúce zdravotnícke služby znalosťou rómskeho jazyka a empatiou. Nakoľko dobre poznajú prostredie MRK, vedia sa vžiť do ich situácie a sú lepšie akceptovaní touto cieľovou skupinou. Vyškolení AOZN so znalosťou rómskeho jazyka a prostredia MRK, z ktorého pacienti prichádzajú, dokážu výrazne prispieť k prekonávaniu bariér v procese poskytovania zdravotnej starostlivosti tak na strane pacientov ako aj na strane personálu. Nemenej dôležitá úloha je vo vzťahu k pacientom osveta zdravia a pomoc pri zvládaní psycho-sociálnej záťaže spojenej so zdravotným stavom a pobytom v zariadení. Je zrejmé, že bariéry v prístupe k zdravotnej starostlivosti sú spôsobené faktormi na oboch stranách. Vzájomná spolupráca všetkých zúčastnených strán a participatívny prístup pri prekonávaní týchto bariér má potenciál pozitívne ovplyvňovať nie len obyvateľov MRK ale aj zdravotnícky personál, ktorý je v dennom kontakte s touto cieľovou skupinou.

V úzkej spolupráci s personálom oslovených nemocníc sme najprv identifikovali 5 kľúčových problémových oblastí týkajúcich sa poskytovania zdravotníckej starostlivosti pacientom prichádzajúcim z MRK:

1. Problémy s komunikáciou, so získavaním a porozumením informáciám od pacientov a ro-

dinných príslušníkov a s tým súvisiace napäté situácie.

2. Problémy s neadekvátnymi spôsobmi využívania zdravotníckych služieb a zariadení, zanechávanie detí v nemocnici, nedodržiavanie pravidiel na oddelení administratívne problémy a pod.
3. Nedodržiavanie preventívnych odporúčaní, absentujúce preventívne prehliadky a prenatálna starostlivosť, skriningy a pod.; neadekvátna popôrodná starostlivosť ženy o seba či o novorodenca; problémy pri dojčení; problematická spolupráca pacientiek počas pôrodu v prvej či druhej dobe pôrodnej; zanedbávanie zdravotnej starostlivosti o deti; nikotinizmus, alkoholizmus a iné abúzy; nezdravá výživa; častý výskyt infekčných ochorení; sexuálne a reprodukčné zdravie.
4. Problémy s nedodržiavaním liečebného režimu po prepustení zo zdravotníckeho zariadenia, s navigáciou v zdravotníckom systéme; nedodržiavanie domácej liečby a odporúčaní po prepustení zo zariadenia; udržiavanie základných osobných hygienických štandardov.
5. Problémy so zvládaním psycho-sociálnej záťaže spojenej so zdravotným stavom a pobytom v zariadení.

Pacienti prichádzajúci z MRK si v dôsledku ho-reuvedených skutočností vyžadujú väčšiu pozornosť personálu, ktorý však na to reálne nemá na to dostatok potrebných kapacít a nedisponuje ani dostatočnými, znalosťami v oblasti rómskeho jazyka, či kontextu a noriem vylúčených rómskych komunít. A preto bol v nadväznosti na vyššie uvedené oblasti problémov pracovnou skupinou vytvorený súbor intervencií, ktorý sa stal súčasťou pracovnej náplne AOZN:

1. Komunikčná mediácia: Tlmočenie; Pomoc personálu so získaním informácií od pacientov a rodinných príslušníkov, či s porozumením týmto informáciám; c) Pomoc pacientom či rodinným príslušníkom so získaním informácií od personálu či s porozumením týmto informáciám;

d) Pomoci pri upokojovaní napätých či konfliktných situácií.

2. Poradenstvo a asistencia ohľadne adekvátneho využívania zdravotníckych a sociálnych služieb: Objasňovanie prevádzkových a návštevých pravidiel nemocnice a oddelenia; Pomoci pri orientácii a navigácii v zdravotnom systéme; Pomoc s administratívou pacienta (kompletizácia dokumentov a pod.); Poradenstvo v oblasti sociálnych služieb.
3. Osvetová práca: Objasňovanie postupov a výhod dodržiavania preventívnych odporúčaní pacientom a ich rodinným príslušníkom v nasledovných tematických okruhoch: Preventívne prehliadky a prenatálna starostlivosť; Popôrodná starostlivosť ženy o seba či novorodenca; Objasňovanie výhod a medicínsky správnych postupov dodržiavania liečby; Zdravotná starostlivosť o deti; Pomoc pri dojčení; Podpora a pomoc počas pôrodu; Podpora počas kon-

taktu koža na kožu po pôrode; Nikotinizmus, alkoholizmus a iné abúzy; Zdravá výživa; Osobná hygiena; Prevencia infekčných ochorení (vrátane očkovania); Sexuálne a reprodukčné zdravie.

4. Pomoc s dodržiavaním preventívnych a medicínskych odporúčaní mimo zdravotníckeho zariadenia: Objasňovanie postupov a výhod dodržiavania liečebného režimu mimo zariadenia pacientom, prípadne v spolupráci s AOZ; Pomoc pacientovi a rodinným príslušníkom pri vytváraní podmienok pre dodržiavanie liečebného režimu, prípadne v spolupráci s AOZ; Pomoc pacientovi a rodinným príslušníkom pri vytváraní podmienok pre dodržiavanie liečebného režimu s inými aktérmi v lokalite, napr. obecným úradom, TSP (mimo AOZ).
5. Psycho-sociálna podpora: Podporné a motivačné rozhovory s pacientmi; Aktívne počúvanie.

Prípravná fáza pilotnej aktivity

1. Pracovná skupina

V novembri 2017 bola založená pracovná skupina pre implementáciu AOZ v prostredí nemocníc zložená z členov vedenia Zdravých regiónov a Ministerstva zdravotníctva a experta pre verejné zdravotníctvo, člena neziskovej organizácie Mamila so sídlom v Bratislave. Úlohou tejto skupiny je vytváranie stratégie a výmena skúsenosti pri realizácii tejto aktivity.

2. Výber nemocničných zariadení a konzultácie

Jednou z prvých úloh pracovnej skupiny bolo identifikovať 5-6 nemocničných zariadení pre spoluprácu na základe nasledovných kritérií:

- percentuálne zastúpenie Rómov regiónu podľa Atlasu rómskych komunít (r. 2013);
- doterajšia pozitívna spolupráca terénnych AOZ s nemocničným personálom;
- geografické rozptýlenie;
- rôznorodosť nemocníc (veľkosť, zriaďovateľ).

Na základe týchto kritérií boli oficiálne oslovené nasledovné zariadenia:

- Nemocnica s poliklinikou Michalovce, a. s.
- Nemocnica s poliklinikou Trebišov, a. s.
- Univerzitná nemocnica Louisa Pasteura Košice
- Detská fakultná nemocnica Košice
- Nemocnica Vojtecha Alexandra Kežmarok, n. o.

Realizačná fáza pilotnej aktivity (apríl 2018 - december 2019)

Hodnotenie činnosti AOZN v partnerských nemocničných zariadeniach

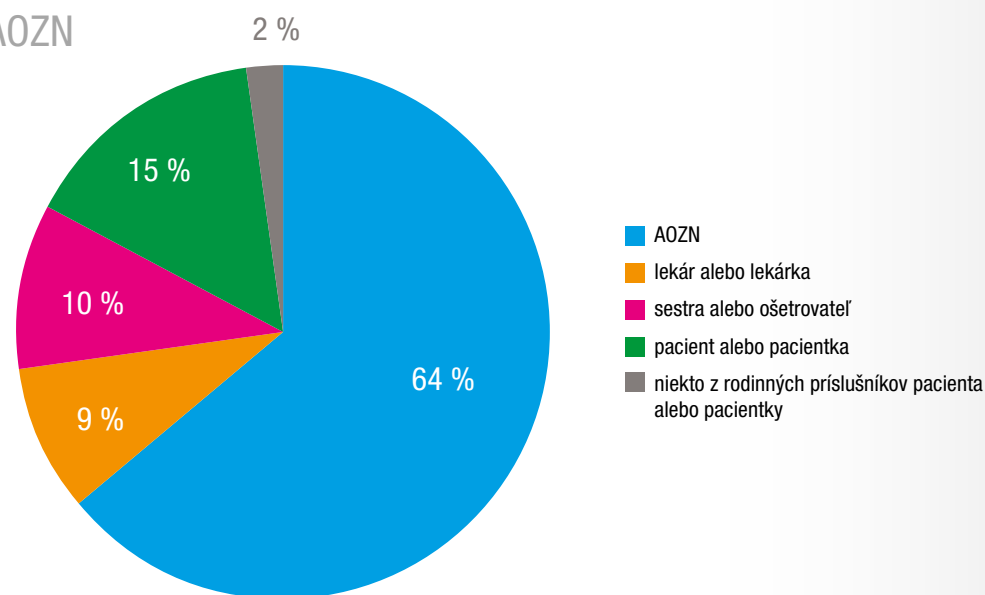
Počet AOZN	8
Počet nemocničných zariadení	5
priemerný počet intervencií na mesiac/1AOZN	194
priemerný počet klientov na mesiac/1 AOZN	161

Graf opisuje skupiny intervencií AOZN vo všetkých nemocničných zariadeniach. Z neho vyplýva, že 40% intervencií AOZN v nemocniciach tvorí osvetová práca, 18% mediačné komunikácia, 17% poradenstvo, 14% psychosociálna podpora, 9% spolupráca s aktérmi v teréne a 2% pomoc pri príprave a realizácii vzdelávacích aktivít. Osvetová (edukačná) činnosť je najväčšou a zároveň najviac aplikovanou skupinou 12 intervencií, z ktorých najčastejšie sú edukácia o nutnosti dodržiavania hygieny, potrebe a výhodách dojčenia a správnej životosprávy.

Graf zobrazuje najčastejšie intervencie AOZN. Najpočetnejšími sú podporné a motivačné rozhovory a intervencia aktívneho počúvania. Práve tieto činnosti AOZN sú odzrkadlením skutočnosti, že mnoho pacientov z MRK vníma nemocničné prostredie ako cudzie. Ide najmä o mladé pacientky, ktoré opustili svoje rodiny a marginalizované komunity po prvýkrát, respektíve pacientky, ktoré nechali doma ďalšie malé deti, o ktoré majú sta-

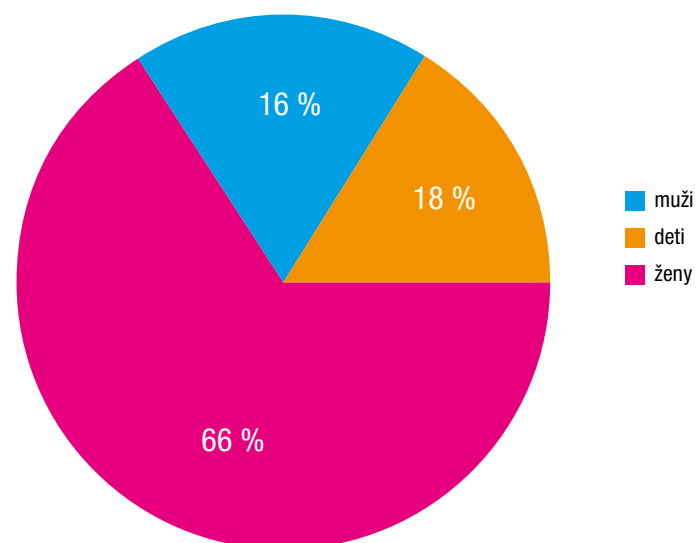
rosti. Navyše, niektoré prichádzajú bez hygienických pomôcok či bez pyžama lebo žijú vo finančnej tiesni, čo ich často stavia do pozície pacientov „neplniacich si povinnosti“ voči nemocnici. Z uvedených dôvodov mnohokrát chcú opustiť nemocničné zariadenia bez súhlasu lekára. Pri týchto pacientkach je úloha AOZN kľúčová, nakoľko im poskytujú psychickú podporu a motiváciu, aby zostali v nemocnici tak dlho, ako je to potrebné. AOZN sa im tiež snažia priblížiť nemocničné prostredie a nevyhnutné zdravotné úkony v pozitívnom svetle. Ďalšou početnou intervenciou je pomoc pacientom či rodinným príslušníkom so získavaním informácií od personálu či s porozumením týchto informácií, ktorá súvisí s jazykovou bariérou a nízkou vzdelanostnou úrovňou cieľovej skupiny. Edukácia o nutnosti dodržiavania osobnej hygieny je veľmi potrebná, nakoľko mnohí pacienti z MRK nemajú osvojené základné hygienické návyky, čo úzko súvisí s absenciou prístupu k pitnej vode a infraštruktúry v týchto komunitách.

Graf podnety k výkonu intervencií AOZN

Graf zobrazuje percentuálne zastúpenie podnetov k intervenciám. Najviac podnetov a to 64% prichádza od samotných AOZN, čo svedčí o ich samostatnosti a angažovanosti v práci. Ďalej 19% podnetov je od zdravotníckeho personálu nemocnice (lekár, sestra, ošetrovateľ) a 17% od klientov a ich rodinných príslušníkov, čo poukazuje na využiteľnosť a potrebu tejto služby v nemocničných zariadeniach na oboch stranách.

Graf zloženie klientov

Graf zobrazuje zloženie klientov. AOZN pracujú najmä so ženami, ktoré tvoria 2/3 všetkých klientov, nakoľko pôsobia hlavne na gynekologicko-pôrodných a pediatrických oddeleniach, kde komunikujú najčastejšie s matkami detí. S mužmi, ktorí tvoria 1/6 klientov komunikujú pri návštevách, prípadne ako s ležiacimi klientami interných oddelení. Zvyšok tvoria deti.

Identifikované prínosy:

Spolupracujúce nemocničné zariadenia vnímajú pôsobenie AOZN pozitívne nakoľko vo všeobecnosti splnili ich očakávania od tejto pozície. Konkrétne menovali nasledovné oblasti v ktorých podľa ich názoru došlo k citeľnému a viditeľnému zlepšeniu.

- Pacientky z MRK sú vplyvom vzdelávania, vysvetľovania a psychosociálnej podpory od AOZN komunikatívnejšie a otvorenejšie vo vzťahu k personálu a lepšie chápu nutnosť ich pobytu v nemocnici.
- Viac pacientiek z MRK chápe význam dojčenia a prirodzenej výživy.
- Viac pacientiek z MRK chápe nutnosť dodržiavania osobnej hygieny popôrodnej starostlivosti o seba.
- Viac pacientiek z MRK chápe ako sa správne starať o novorodenca.
- Pacientky lepšie chápu, že deti v nemocničných zariadeniach nemôžu nechať bez dozoru.
- AOZN posúva dôležité informácie o pacientoch, o ktorých by sa personál ináč nedozvedel, napr. miesto pobytu pacientky po pôrode.
- AOZN sú nápomocné pri sprevádzaní pacientov z MRK na vyšetrenia v areáli nemocnice.
- AOZN dokáže lepšie komunikovať s pacientom, partnerom a rodinnými príslušníkmi pacienta napr. o nutnosti dodržiavania medicínskych a preventívnych odporúčaní.
- AOZN sú nápomocné pri pôrode mladých prvorodičiek, ktoré odmietajú spolupracovať s personálom. Tieto pacientky dokážu upokojiť a správne usmerniť.
- AOZN sú nápomocné pri usmerňovaní liečebného režimu po prepustení zo zdravotníckeho zariadenia prostredníctvom komunikácie s AOZ, TSP a obecnými úradmi.

Spolupráca asistentov v nemocniciach a asistentov v teréne

Dňa 11. septembra 2019 v čase 14:00- 16:00 zorganizovali AOZN z NsP Trebišov v spolupráci s terénymi AOZ osvetovú činnosť formou diskusie na ZŠ Ivana Krasku, ktorá sa nachádza v osade Trebišov. Diskusia sa zúčastnilo 10 žien a mladých dievčat.

AOZN so zúčastnenými diskutovali na témy:

- Veci potrebné pri hospitalizácii
- dokumenty potrebné pri narodení dieťaťa
- výhody dojčenia
- úteky z nemocníc

AOZ so zúčastnenými diskutovali na témy:

- osýpky,
- hepatitída,
- syfilis
- preventívne prehliadky

Ženy a dievčatá boli otvorené pri všetkých témach, nakoľko majú vytvorený pozitívny vzťah s AOZ a AOZN. Diskusia, ktorú AOZ a AOZN viedli v rómskom jazyku a východniarskom nárečí bola veľmi úprimná a otvorená. Klientky sú radi, že majú pomoc a podporu od človeka, ktorý im rozumie nielen v teréne ale aj v nemocnici.

Zúčastnené ženy sľúbili, že podajú získané informácie svojmu okoliu a navrhli, aby sa podobné sedenie uskutočnilo aj s 15. a 16. ročnými žiačkami ZŠ.

Vzdelávacie aktivity

Kvalita práce asistentov osvetu zdravia (ďalej len AOZ) je podmienená kvalitnou prípravou na realizáciu zdravotnej mediácie na komunitnej úrovni. Výkon AOZ je závislý na tom, aké informácie a zručnosti ovláda a ako je osobnostne pripravený na pôsobenie v komunite.

Vzhľadom na kvalifikačné predpoklady na pracovnej pozícii AOZ, ktorými je okrem iných aj ukončená povinná školská dochádzka si uvedomujeme, že ak chceme dosahovať stanovené ciele projektu musíme investovať do prípravy ľudských zdrojov a to nie len na začiatku realizácie projektu, ale počas celého jeho trvania.

Systém vzdelávania zamestnancov je výhradne vytvorený a prispôsobený cieľom organizácie, požiadavkám a potrebám praxe s prihliadnutím na dosiahnuté vzdelanie a zručnosti zamestnancov a to na všetkých úrovniach. Tento systém je vysoko univerzálny a pružný. To znamená, že dokáže okamžite reagovať na zmeny v cieľoch, ktoré chce organizácia dosiahnuť, na aktuálne potreby praxe a potreby klientov a tiež na prípadné špecifické situácie a potreby spolupráce, kde je potrebné, „vybaviť“ zamestnancov úzko-profilovanými vedomosťami a zručnosťami (príklad: Supervízia laktačných poradkyň).

Súčasťou tohto systému je aj supervízia ako nevyhnutný podporný nástroj pokiaľ má systém vzdelávania a práce dobre fungovať a tiež aj ako nevyhnutná podpora pre zamestnancov pri ich odbornom rozvoji, pracovnom výkone a ako prevencia pred tvorbou chýb a vyhorením.

Vďaka tomuto je tento systém vzdelávania jedi-

nečný a jeho jedinečnosť sa odráža vo výsledkoch praxe, od spätnej väzby od klientov a spolupracujúcich odborníkov, akými sú napríklad lekári, starostovia, nemocnice a iní.

Vzdelávacie aktivity pre AOZ realizované v roku 2019 vychádzali z programu vzdelávania – Terénna zdravotná mediácia II, obsahom ktorého bola problematika závislostí, laktačného poradenstva, rozšírené vzdelávanie Dojčenie a popôrodná starostlivosť o bábätko, II. Časť a Efektívna komunikácia pri výkone činností zdravotnej mediácie v teréne - Upevňovanie hygienických návykov u detí predškolského a ranného školského veku - II. Časť – VI. Blok.

V rámci terénnej zdravotnej mediácie pre Koordinátorov asistentov osvetu zdravia (ďalej len KAOZ), bola obsahom problematika reprodukčného zdravia a ľudských práv v MRK.

V roku 2019 sme tiež realizovali vzdelávanie určené pre skupinu zamestnancov: Asistentov osvetu zdravia v prostredí nemocníc (ďalej len AOZN), ktorého obsahom bolo vzdelávanie pozostávajúce z dvoch častí s názvom Pôrodná asistentka.

Taktiež sme v roku 2019 pokračovali v prebiehajúcich vzdelávacích aktivitách z roku 2018: Vstupné vzdelávanie určené pre AOZ a KAOZ, Špecializované vzdelávanie: Certifikovaný kurz „Laktačná poradkyňa“ pre AOZ, ktoré bolo ukončené ústnym aj písomným preskúšaním a naďalej prebiehala spolupráca s Národným ústavom tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie (NÚT-PCHaHCH) ohľadom Špecializovaného vzdelávania KAOZ a AOZ Tuberkulóza – TBC.

Za sledované obdobie prebehlo **94** samostatných vzdelávacích aktivít.

Vzdelávacie aktivity boli určené pre nasledovné skupiny zamestnancov:

- Koordinátor asistentov osvetu zdravia (KAOZ);
 - Asistent osvetu zdravia (AOZ);
 - Asistent osvetu zdravia v nemocniciach (AOZN);
 - Vstupné vzdelávanie pre KAOZ, AOZ, AOZN
 - Špecializované certifikované vzdelávanie pre AOZ
- „Laktačná poradkyňa“
- Špecializované vzdelávanie KAOZ a AOZ
- „Tuberkulóza – TBC“

Súčasťou rozvoja ľudských zdrojov a vzdelávania je tiež skupinová supervízia pre KAOZ a AOZ. Účelom supervízie je poskytnutie najmä:

- skvalitnenie práce, predchádzanie chybám, prínos alternatívnych postupov,
- ďalšie vzdelávanie, podpora, zvyšovanie odborného statusu AOZ a KAOZ,
- prevencie upadnutia do stereotypov, emocionálna ventilácia, minimalizácia neistoty, prevencia syndrómu vyhorenia,
- verifikácie správnosti a alternatív pri práci s klientom,

- e. korigovanie neefektívnych postupov,
- f. prevencie poškodzovania klienta,
- g. účinné zvládnutie pocitov bezmocnosti a viny,
- h. účinnejšie zaobchádzanie s vlastnými zdrojmi.

Skupinovú supervíziu sme v roku 2019 realizovali v rozsahu 186 hodín, určenú pre všetky skupiny AOZ.

Mimo skupinovú supervíziu sme v rámci vzdelávania AOZ „Laktačná poradkyňa“ vyhodnotili, že je potrebné sa ešte viac odbornejšie a konkrétnejšie zamerať na kvalitu určitých vedomostí a zručností a kvalitu následných výstupov a výkonu práce AOZ pri práci s klientkou a jej dieťaťom. Preto sme v spolupráci s O.Z. MAMILA realizovali 58 hodín supervízie v „Laktačnom poradenstve“.

Súčasťou všetkých vzdelávacích aktivít je ústne alebo písomné overovanie nadobudnutých vedomostí a zručností účastníkmi vzdelávania. Tým je zabezpečená relevantnosť a kvalita vedomostí a zručností, ktoré KAOZ, AOZ a AOZN používajú pri výkone svojej práce.

Vstupné vzdelávanie

Blok vzdelávacej aktivity realizovaný v termínoch:

04. – 06. 03. 2019
14. – 16. 05. 2019
10. – 11. 09. 2019
03. – 04. 10. 2019

Súčasťou vzdelávania boli nasledovné témy:

- Úlohy asistenta osvetu zdravia
- Základy realizácie zdravotnej mediácie na komunitnej úrovni I.

- Administratíva AOZ
 - Návrat merania krvného tlaku
 - Základy realizácie zdravotnej mediácie na komunitnej úrovni II.
 - Základné komunikačné zručnosti
 - Systém zdravotného poistenia v SR
- Celkovo absolvovalo vstupné vzdelávanie **35 AOZ**

Vzdelávanie Asistentov osvet y zdravia (AOZ)

5. Blok vzdelávacích aktivít (05. 02. – 22. 03. 2019)

- Drogy a drogová závislosť
- Celkovo vzdelávanie absolvovalo **244 AOZ**

6. Blok vzdelávacích aktivít (26. 03. – 28. 6. 2019)

- Dojčenie a popôrodná starostlivosť o bábätko, II. časť
- Efektívna komunikácia pri výkone činností zdra-

votnej mediácie v teréne - Upevňovanie hygienických návykov u detí predškolského a ranného školského veku - II. Časť

- Celkovo vzdelávanie absolvovalo **247 AOZ**

Vzdelávanie – Asistent osvet y zdravia v prostredí nemocníc (AOZN)

3. Blok vzdelávacích aktivít (18. 02. – 19. 02. 2019)

- Pôrodná asistentka a jej práca v prostredí nemocníc, I. časť
- Celkovo vzdelávanie absolvovalo **8 AOZN**

4. Blok vzdelávacích aktivít (26. 03. – 27. 03. 2019)

- Pôrodná asistentka a jej práca v prostredí nemocníc, II. časť
- Celkovo vzdelávanie absolvovalo **7 AOZN**

Vzdelávanie Koordinátor asistentov osvet y zdravia (KAOZ)

3. Blok vzdelávacích aktivít (21. 03. – 22. 03. 2019)

- Reprodukčné zdravie
- Celkovo vzdelávanie absolvovalo **19 KAOZ**

4. Blok vzdelávacích aktivít (22. 05. 2019)

- Ľudské práva v MRK
- Celkovo vzdelávanie absolvovalo **16 KAOZ**

Špecializované vzdelávanie: Certifikovaný kurz „Laktačná poradkyňa“ pre AOZ

4. Blok vzdelávacích aktivít (18. 02. – 19. 02. 2019)

- „Laktačná poradkyňa“
- Celkovo vzdelávanie absolvovalo **15 AOZ**

Špecializované vzdelávanie AOZ:

Tuberkulóza – TBC (4. 7. 2019)

- Prevencia a liečba „TBC“ (Tuberkulóza)
- Celkovo vzdelávanie absolvovalo **27 AOZ**

Supervízia laktačných poradkýň, AOZ:

- Supervízia so zameraním na “Laktačné poradenstvo” realizovaná v termínoch:

18.06.2019

01.07.2019

18.07.2019

12.04.2019

16.04.2019

09. – 10.5.2019

Celkovo vzdelávanie absolvovalo **6 AOZ**, v celkovom rozsahu **58** hodín.

Supervízia AOZ:

- Supervízia (05. 02. – 22. 03. 2019)
- Celkovo supervíziu absolvovalo **244 AOZ**, v celkovom rozsahu **184** hodín.

Vstupné vzdelávanie KAOZ, AOZ

Cieľom vstupného vzdelávania je priblížiť účastníkom teóriu, prax a výskumom preukázané poznatky týkajúce sa vplyvu sociálneho prostredia na zdravotný stav obyvateľov MRK. Cieľom je taktiež poukázať na možnosti pôsobenia asistenta osvetu zdravia v oblasti preventívnej zdravotnej starostlivosti a zdravotnej mediácie. Nadobudnutie základných komunikačných zručností, teoretických a praktických vedomostí potrebných pre prípravu a realizáciu zdravotnej mediácie v oblasti zdravot-

nej osvetu a prevencie v prostredí MRK. Teoreticky a prakticky pripraviť absolventov na spoluprácu s lekárom a inými zdravotníkmi a pomáhajúcimi profesiami v sociálnych službách a vo výchove. Získanie základných informácií o štruktúre zdravotného systému v SR.

Vstupné školenie AOZ - Poprad

Súčastou vzdelávania boli nasledovné témy:

- Úlohy asistenta osvetu zdravia
- Základy realizácie zdravotnej mediácie na komunitnej úrovni I. časť
- Základy realizácie zdravotnej mediácie na komunitnej úrovni II. časť
- Úlohy asistenta osvetu zdravia – skúsenosti z praxe
- Administratíva KAOZ a AOZ
- Systém zdravotného poistenia, práva a povinnosti pacienta (pomoc pri vybavovaní zdravotného poistenia, komunikácia so zdravotnými poisťovňami, výška úhrady za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti)
- Základy realizácie zdravotnej mediácie na komunitnej úrovni – spolupráca s lekárom a s inými zdravotníkmi a pomáhajúcimi profesiami v sociálnych službách a vo výchove, základné informácie o štruktúre zdravotníckeho systému v SR,

- informácie o základnej zdravotníckej legislatíve, rozdelenie poskytovateľov zdravotníckej starostlivosti, ich náplň a kompetencie – všeobecní lekári, lekári špecialisti, zdravotnícke zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti, postup pri vybavovaní jednotlivých odborných vyšetrení pre klienta
- Základné komunikačné zručnosti (základy komunikácie, druhy komunikácie, nácvik komunikácie s klientom, lekárom, starostom, chyby v komunikácii)
- Nácvik merania krvného tlaku vrátane správneho čítania nameraných výsledkov

Odborný garant vzdelávacej aktivity:
Zdravé regióny
MUDr. Peter Marko, všeobecný lekár

Vzdelávanie Asistentov osvetu zdravia (AOZ)

5. Blok vzdelávacích aktivít AOZ

Drogy a drogová závislosť/Supervízia

Neoddeliteľným javom, ktorý prispieva k zlej situácii v MRK je užívanie návykových látok. Podľa dostupných informácií medzi najviac zneužívané látky v MRK patrí alkohol, cigarety, toluén, anti-depresíva, marihuana. Užívanie návykových látok priamo negatívne ohrozuje jednotlivcov – užívateľov, čo sa prejavuje najmä ich zhoršujúcim sa zdravotným stavom a neraz končí fatálne. Fenomén zneužívania návykových látok má však vplyv aj na celé komunity, dochádza k zhoršovaniu vzájomných vzťahov, deti a mládež získavajú negatívne vzorce správania, užívatelia dokážu výrazne narušovať vyučovací proces, okolité obyvateľstvo nazerá na celú komunitu s dešpektom.

Objavuje sa aj agresívne a kriminálne správanie na verejnosti, v rámci aj mimo rómskej komunity, čo nielen prináša užívateľom problémy v trestnoprávnej rovine, ale tiež zhoršuje verejný obraz daných komunit a vzájomné spolunažívanie. Vzdelávanie „Drogy a drogová závislosť“ predstavuje komplexný a praktický pohľad na problematiku užívania návykových látok.

Súčastou vzdelávania boli nasledovné témy:

- Úvod do problematiky (zameranie školenia, oboznámenie sa s problematikou)
- Drogy – história, rozdelenie drog, účinky drog, prejavy drogovej závislosti, dopady drogovej závislosti
- Systém prevencie, podpory a liečby drogovej závislosti, doliečovanie
- Účinky drog (videoukážky)
- Ako pracovať s deťmi a mladými ľuďmi v rámci prevencie závislosti
- HARM REDUCTION – zásady prvej pomoci, znížovanie rizík
- Prípadové štúdie

Odborný garant vzdelávacej aktivity:

Mgr. Karina Andrášiková, Mládež ulice, Programová koordinátorka, terénna sociálna pracovníčka a tím lektorov
Mgr. Ester Kövérová, odborná asistentka na Katedre školskej pedagogiky PdF TU.
Mgr. Richard Tekel, PhD., sociálny pracovník, OZ Prima, Streetworker

Práca v skupinách, 5. Blok, Drogy a drogová závislosť

Súčasťou všetkých vzdelávaní je vzhľadom na preukázateľnú potrebu a podporu ľudských zdrojov projektu vykonávaných prác v náročných podmienkach a čeliacich náročným situáciám aj supervízia.

Supervízia preukázateľným a výrazným spôsobom prispieva k rozvíjaniu ľudských zdrojov a profesionalizácii zamestnancov, čo potvrdzuje aj samotná prax.

Supervízia pre AOZ prináša:

- skvalitňovanie práce, predchádzanie chybám, prínos alternatívnych postupov,
- ďalšie vzdelávanie, podpora, zvyšovanie odborného statusu AOZ,
- prevenciu upadnutia do stereotypov, emocionálnu ventiláciu, minimalizáciu neistoty, prevenciu syndrómu vyhorenia,
- verifikáciu správnosti a alternatív pri práci s klientom,
- korigovanie neefektívnych postupov,

6. Blok vzdelávacích aktivít AOZ

II. časť - Dojčenie a popôrodná starostlivosť o bábätko

Dojčenie má rozhodujúci vplyv na zdravie dieťaťa v detstve i v dospelosti a na zdravie matky a jej ochranu pred významným počtom ochorení, vrátane viacerých druhov rakoviny. Dojčenie či nedojčenie hrá kľúčovú rolu nielen zo zdravotného, ale aj sociálneho, výchovného, finančného či ekologického hľadiska. Výživa dieťaťa dojčením v prvých niekoľkých rokoch života natrvalo pozitívne ovplyvňuje celú spoločnosť. Uvedomujeme si, že starostlivosť o dieťa aj matku nie je vždy dostatočná. Faktom je, že očakávaná dĺžka života pri narodení je v MRK pri porovnaní s ostatnou populáciou približne o 6 – 10 rokov nižšia. Dojčenská úmrtnosť je takmer trojnásobne vyššia v porovnaní s majoritou. Dojčenie je pre zdravie dieťaťa a jeho matky kľúčové. Keďže zmyslom projektu je viesť ľudí z MRK k zdraviu žiadúcemu správaniu, tak sme považovali za viac ako nutné zaradiť do vzdelávania AOZ aj tento tematický blok, ktorý sa skladal z I a II časti.

- prevenciu poškodzovania klienta,
- účinné zvládnutie pocitov bezmocnosti a viny,
- účinnnejšie zaobchádzanie s vlastnými zdrojmi.

Odborný garant vzdelávacej aktivity:

Mgr. Martin Valentíny, PhD. odborný asistent, Univerzita Komenského v Bratislave, Katedra Sociálnej práce, Centrum pre deti a rodinu RETEST, Resocializačné zariadenie Bratislava – psychoterapeut, Univerzita Konštantína filozofa v Nitre, Katedra sociálnej práce a sociálnych vied, Katedra masmediálnej komunikácie a reklamy – lektor a psychoterapeut, akreditovaný supervízor. PhDr. Jozef Vorobel, PhD., akreditovaný supervízor, Mgr. Peter Kulifaj, akreditovaný supervízor

Súčasťou vzdelávania II časti boli nasledovné témy:

- Starostlivosť o bábätko
- Plienky, kúpanie, hygiena
- Komunikácia s klientmi
- Zisťovanie potrieb
- Test – vedomosti o dojčení
- Vzdelávanie tehotných žien na materstvo – rozšírenie vedomostí o dojčení

II. časť - Efektívna komunikácia pri výkone činností zdravotnej mediácie v teréne - Upevňovanie hygienických návykov u detí predškolského a ranného školského veku

Vzdelávanie Hygiena a upevňovanie hygienických návykov detí predškolského a mladšieho školského veku, je dôležitá najmä z nasledovných dôvodov:

- AOZ pracujú v prostredí, ktoré môžeme označiť ako znížený hygienický štandard, na základe chý-

bajúcej infraštruktúry.

b. Základné hygienické návyky predstavujú najúčinnejšiu a najjednoduchšiu formu prevencie proti vybraným infekčným ochoreniam.

c. Pre klientov je hygiena citlivá téma. AOZ sa musia naučiť ako túto tému odkomunikovať klientom. Potrebujú sa naučiť zručnosti a získať informácie. d. Cieľovou skupinou sú deti predškolského a mladšieho školského veku. Cieľom je, aby AOZ dokázali naučiť deti, ako si osvojiť a zautomatizovať hygienické návyky.

Súčasťou vzdelávania II časti boli nasledovné témy:

- „Moja práca v téme hygieny“
- Úspechy roka 2018

- Výzvy roka 2019
- Zázemie detí v téme
- Možnosti realizácie
- Metodika práce s deťmi
- Hygiena ľudského tela
- Starostlivosť o vlasy
- Hygiena rúk
- Starostlivosť o chrup

Odborný garant vzdelávacej aktivity: OZ Mamilá, MUDr. Ivana Kušnierová, lektorka Mgr. Paula Podušková, metodička, sociálna pracovníčka, Implementačná agentúra MPSVaR SR

Vzdelávanie Asistentov osvetu zdravia v nemocnici (AOZN)

Práca AOZN predstavuje súbor niekoľkých aktivít:

Mediácia, Osvetová intervencia, Psychosociálna podpora. To znamená, že v prípade potreby avizovanej pacientom z marginalizovanej rómskej komunity (MRK) alebo nemocničným personálom so súhlasom individuálneho pacienta asistuje AOZN so zefektívnením komunikácie medzi pacientom a nemocničným personálom, prípadne medzi príbuznými pacienta a nemocničným personálom.

V priamej nadväznosti na konkrétny klinický prípad so súhlasom individuálneho pacienta z MRK posilňuje vedomosti, zručnosti a motivácie pacienta ohľadne dodržiavania klinických a verejno-zdravotných odporúčaní, ohľadne zdravotníckych služieb.

V prípade potreby avizovanej pacientom z MRK alebo nemocničným personálom pomáha pacientovi s dodržiavaním klinických odporúčaní aj v čase mimo pobytu v nemocnici. A tiež v prípade potreby avizovanej pacientom z MRK alebo nemocničným personálom so súhlasom individuálneho pacienta pomáha pacientovi s prekonávaním psychosociálnej záťaže spojennej s pobytom v zariadení.

AOZN vedomosti a zručnosti potrebné na výkon vyššie spomínaných činností, získavajú v rámci jednotlivých vzdelávacích blokov. Za rok 2019 AOZN absolvovali nasledovné bloky:

3. Blok vzdelávacích aktivít AOZN

I. časť - Pôrodná asistentka a jej práca v prostredí nemocníc

V rámci výkonu práce AOZ a oddelenia v ktorom prebieha ich výkon práce, je dôležité, aby rozume-
li všetkým procesom, ktoré sú súčasťou jednotli-
vých oddelení. Ide o procesy ktoré v sebe zahŕ-
ňajú chod oddelenia, prácu personálu, špecifiká
jednotlivých so zdravím súvisiacich úkonov kon-
krétneho oddelenia, starostlivosť o matku a die-
ťa pred, počas a po pôrode. Na základe týchto
informácií vie AOZN byť efektívnejšie súčasťou
konkrétneho oddelenia.

Súčasťou vzdelávania boli nasledovné témy:

- Skúsenosti s prácou v pôrodnici s pôrodmi, te-
hotnými ženami, úloha duly (história a súčas-
nosť)
- Výhody a nevýhody asistentiek v pôrodniciach
versus certifikovaná dula,
- Kompetencie asistentiek v pôrodniciach počas
pôrodu v pôrodnici, legislatívne zaradenie –
hranice práce a kompetencie sprevádzajúcich

osôb počas pôrodu

- Efektívna komunikácia s rodičkou a personálom,
adekvátne starostlivosť založená na základných
potrebách rodiacej ženy (typy klientiek, paterna-
listický a partnerský prístup) – strach rodičiek,
metódy jeho prekonávania
- Pôrod – fyziológia, prirodzený vs. medicínsky,
vplyv pôrodu na psychický vývoj jedinca, uda-
losti pred pôrodom, vplyv a následky na proces
pôrodu,
- Pôrod – fyziológia, prirodzený vs. medicínsky,
vplyv pôrodu na psychický vývoj jedinca, uda-
losti pred pôrodom, vplyv a následky na proces
pôrodu,
- Pôrod – Pesso Boyden terapia, hormóny počas
pôrodu, potreby rodičiek
- Efektívna komunikácia – verbálna a neverbálna
komunikácia počas pôrodu, dôležitosť a formy
dotyku, aktívne počúvanie
- Podpora rodičky počas pôrodu, komunikácia
s ošetrojúcim personálom a východiská

AOZN počas vzdelávania - Pôrodná asistentka a jej práca v prostredí nemocníc

4. Blok vzdelávacích aktivít AOZN

II. časť - Pôrodná asistentka a jej práca v prostredí nemocníc

Odborný garant vzdelávacej aktivity:
OZ Slovenské dule, Mgr. Ľubomíra Lapšanská,
riaditeľka, lektorka

Súčasťou vzdelávania boli nasledovné témy:

- Prirodzené úľavové techniky počas pôrodu
- Komplikácie pri pôrode
- VBAC
- Pôrod KP
- Pôrod SC
- Podpora ženy, praktické typy
- Trauma počas pôrodu
- Smútkový proces a jeho zvládnutie
- Podpora ženy a rodiny
- Bonding a prvé priloženie
- Burnout a supervízne techniky

Vzdelávanie Koordinátor asistentov osvetu zdravia (KAOZ)

3. Blok vzdelávacích aktivít KAOZ

Reprodukčné zdravie

Prax ukazuje, že komunikácia, vedomosti a zruč-
nosti sú pre KAOZ kľúčové pri nastavovaní spo-
lupráce s lekármi, obcami, úradmi, klientami
a asistentami osvetu zdravia. Preto pre zvyšova-
nie efektívnosti je potrebné mať dostatočné infor-
mácie a vedomosti, nie len o jednotlivých inštitú-
ciách, ich kompetenciách a povinnostiach, ale je
potrebné, aby mali KAOZ dostatočné informácie
o všetkom, čo ovplyvňuje sociálne determinanty
zdravia.

Jednou z oblastí, ktorá ovplyvňuje zdravotnú stav
populácií, je aj „Reprodukčné zdravie“.

Kľúčovým faktorom reprodukčného zdravia je
právo na prístup k informáciám, k bezpečným,
účinným a dostupným a prijateľným, zákonným
metódam plánovania rodičovstva, právo na prís-
tup k zdravotníckym službám v oblasti pôrodníc-
tva, prenatálnej a postnatálnej starostlivosti, ako
aj na prístup k výchovným a vzdelávacím metó-
dam a technikám, ktoré pomáhajú zdravému se-
xuálnemu a reprodukčnému zdraviu a vývinu detí,
pubescentov a adolescentov a tiež zníženia riziko-
vého sexuálneho správania.

Vyhodnocovanie práce v skupinách na tému Reprodukčné zdravie

Súčasťou vzdelávania boli nasledovné témy:

- Úvod do problematiky (zoznámenie sa, definovanie programu, očakávania)
- Partnerský vzťah
- Fyziologické zmeny počas dospievania
- Sexuálny slovník
- Sexualita a jej riziká
- Násilie a ochrana voči nemu
- Plánované rodičovstvo
- Sexuálne minority
- Rodové vzťahy
- Návrik aktívneho počúvania
- Práca s informačným materiálom
- Návrik poradenských situácií
- SWOT, práca s mládežou

Odborný garant vzdelávacej aktivity:

Prof. PhDr. Ivan Lukšík, CSc., Spoločnosť pre plánované rodičovstvo, výskumný pracovník, psychológ a pedagóg na Pedagogickej fakulte Univerzity Komenského, katedra sociálnej pedagogiky v Bratislave Mgr. Ľubica Lukšíková, Spoločnosť pre plánované rodičovstvo, poradenský psychológ v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Pezinku, na úseku prevencie

4. Blok vzdelávacích aktivít KAOZ

Ľudské práva v MRK

Nízke povedomie ľudí, klientov z MRK v oblasti ľudských práv, práv vo všeobecnosti a svojich práv často vedie k ich porušovaniu a to buď zo strany ľudí alebo inštitúcií. Pokiaľ dochádza zo strany tretích strán k porušovaniu týchto práv a ľudia si nie sú vedomí, že ich práva sú porušované, tak sa pochopiteľne nemôžu domáhať nápravy. Pri výkone práce AOK, AOKN a KAOZ sa s týmto problémom u klientov stretávame pomerne často a preto je dôležité prinášať osvetu a rozvíjať aj právne povedomie klientov, ktoré je úzko prepojené napríklad aj so zdravotným systémom v SR, čo má zase väzbu na so zdravím súvisiace správanie.

Súčasťou vzdelávania boli nasledovné témy:

- Úvod do ľudských práv
- Ľudské práva zo zameraním na MRK
- Právo na zdravie
- Prístup k vode a nakladanie s odpadom
- Právo na bývanie
- Nútené vysťahovanie
- Neprimeraný policajný zásah – praktické informácie (čo robiť v prípade neprimeraného/neoprávneného policajného zásahu)

Odborný garant vzdelávacej aktivity:

JUDr. Michal Zálešák, advokát, právnik

JUDr. Michal Zálešák počas vzdelávania Ľudské práva

Špecializované vzdelávanie Certifikovaný kurz „Laktačná poradkyňa“ pre AOK

Jedná sa o kvalitatívne vyššiu úroveň I vzdelávania vo forme Oficiálne certifikované vzdelávanie. Jeho zmyslom je poskytnúť pomoc, poradenstvo a podporu pre budúce a súčasné matky žijúce v prostredí MRK počas celej doby trvania dojčenia. Dojčenie má rozhodujúci vplyv na zdravie dieťaťa v detstve i v dospelosti a na zdravie matky a jej ochranu pred významným počtom ochorení, vrátane viacerých druhov rakoviny. Dojčenie či nedojčenie hrá kľúčovú rolu nielen zo zdravotného, ale aj sociálneho, výchovného, finančného či ekologického hľadiska. Výživa dieťaťa dojčením v prvých niekoľkých rokoch života natrvalo pozitívne ovplyvňuje celú spoločnosť. Laktačný poradca alebo poradkyňa pre MRK je odborným poradcom a sprievodcom, ktorý svojimi vedomosťami

a správnym prístupom pomáha matkám prekonávať strach, búra bariéry a usmerňuje ich v procese dojčenia.

Príprava na záverečné skúšky, vzdelávanie - Laktačná poradkyňa

Súčasťou vzdelávania boli nasledovné témy:

- Dojčenie – prepojenie matky a dieťaťa
- Spôsob práce laktačných poradkýň, etický kódex
- Vplyv pôrodu na dojčenie a kontakt koža na kožu a samoprisatie
- Kontakt koža na kožu
- Dojčenie v prvých pár dňoch a systém podpory dojčenia cez iniciatívu nemocníc priateľských k deťom (BFHI)
- Vplyv reklamy na umelé mlieko na dojčenie, Kódex WHO o marketingu náhrad materského mlieka
- Základné zručnosti pre poradenstvo pri dojčení
- Aktívne počúvanie
- Ukazovatele prosperovania dojčeného dieťaťa
- Praktický nácvik pomoci pri polohách a prisatí,

- priechna poloha, poloha v ľahu
- Zvýšenie príjmu materského mlieka, podporné prostriedky pre zvýšenie tvorby mlieka
- Ako riešiť bolesť bradaviek

Odborný garant vzdelávacej aktivity:

OZ Mamila, Mgr. Andrea Poloková, riaditeľka OZ Mamila, metodik, lektor

Špecializované vzdelávanie KAOZ a AOK na tému TBC

Viac informácií o tomto vzdelávaní je možné nájsť v ďalšej časti tejto kapitoly „Spolupráca s Národným ústavom tuberkulózy, pľúcnych chorôb

a hrudníkovej chirurgie a kolaboratívnym centrom Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO)“.

Výskumné úlohy

Pre strategický rozvoj projektu a efektívnejšie nastavenie činností v teréne bola nadviazaná spolupráca s LF UJŠ v Košiciach na výskumných úlohách.

Účel a zámery výskumu

Zhrnutie účelu: Pomôcť intervenčnému programu NP ZK 2A zvýšiť pozitívne dopady na **podmienky pre zdravie** (nie priamo na zdravie!) v cieľových lokalitách.

Zámery:

- 1) Dodať spoľahlivé údaje o tom, **čo potrebujú ktoré cieľové lokality** pokiaľ ide o podmienky pre zdravie
- 2) Dodať také **číselné údaje o týchto podmienkach**, ktoré bude možné využiť na presvedčivé preukázanie dobrých výsledkov projektu

Výsledkom je, že za každú cieľovú lokalitu má prijímateľ (Zdravé regióny) k dispozícii:

- 300+ číselných údajov o úrovni podmienok v lokalite
- Každý číselný údaj popisuje **aká časť domácností** v danej lokalite nečelí konkrétnym okolnostiam, ktoré zvyknú byť pre zdravie veľmi škodlivé (aká časť domácností má ideálne podmienky pre zdravie)
- 80+ ďalších doplňujúcich údajov

Využitelnosť výsledkov v praxi

- a) Zvýšenie kvality a efektu poskytovaných mediálnych služieb prostredníctvom adresného nastavenia intervenčných aktivít v cieľových MRK

Najvýznamnejším podkladom z NP ZK 2A je výstup zo „Systematického stanovenia zdravotných potrieb v cieľových MRK“. Konkrétne sa jedná o profily sociálnych determinantov zdravia cieľových lokalít. Na základe týchto profilov je možné adresnejšie nastaviť základné intervencie (a tým zvýšiť ich kvalitu i efekt). Stanovenie zdravotných

potrieb navyše umožňuje presnejšie stanoviť kľúčové problémy i na regionálnej a národnej úrovni.

- b) Zvýšený dôraz na primárnu prevenciu a zlepšovanie podmienok pre zdravie

Na základe výstupov z terénneho výskumu je zrejmé, že pri súčasných kapacitách, program nemôže mať dostatočný vplyv na samotné podmienky pre zdravie v MRK (s významnou výnimkou miery preočkovanosť u detí). Dané kapacity sa vzhľadom na zlý zdravotný stav obyvateľov

MRK sústredia najmä na pomoc s navigáciou zdravotným systémom ľuďom, ktorí už sú chorí, z uvedeného dôvodu je možné predpokladať, že exaktné výstupy, zamerané na odhad problémov v oblasti podmienok pre zdravie v cieľových MRK, odporúčajú kapacity vo vyššej miere zamerať na riešenie štrukturálnych problémov a navýšením počtu AOZ vo veľkých lokalitách s kumulovanými problémami.

Meranie východiskovej situácie a stanovenie zdravotných potrieb participatívnym prístupom, vnímajú realizátori projektu ako kľúčové pre zabezpečenie stabilného a udržateľného rozvoja zdravotnej mediácie v prostredí MRK na komunitnej úrovni a následnej evaluáciu projektu.

Viac informácií o výsledkoch je možné nájsť v kapitole VI. – Ciele a prehľad ich plnenia.

Prezentácia projektov a advokácia zdravotnej mediácie v MRK

Prezentácia projektu na Festivale kazuistík

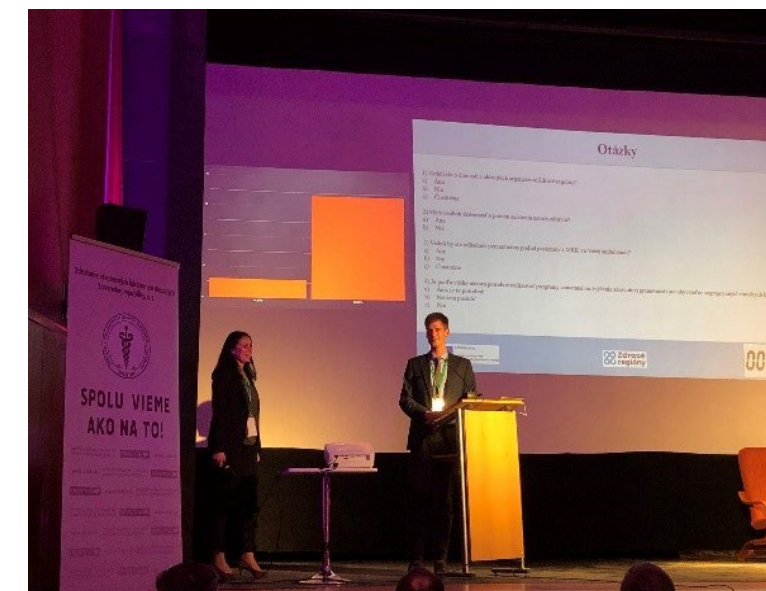
V dňoch 25.04.2019 a 26.04.2019 bol projekt prezentovaný v Nižnej nad Oravou na Festivale kazuistík za účasti niekoľkých sto lekárov z celého Slovenska.

Festival je interaktívnym fórom pre lekárov a zdravotné sestry, kde si skúsenosti z praxe vymieňajú lekári prvého kontaktu, špecialisti, zdravotné sestry, špecializovaní zdravotnícky pracovníci nielen zo Slovenska ale aj zo zahraničia. Zahraničia a každoročne sa teší veľkému záujmu a početnej účasti.

Mgr. Tatiana Hrustič, riaditeľka spolu s Mgr. Michalom Kubom, expertom metodikom predstavili širokej odbornej verejnosti prostredníctvom diskusného fóra v piatok 26.4.2019 od 09:00 našu činnosť na tému „Spolupráca asistentov osvetly zdravia (AOZ) s lekármi prvého kontaktu“.

V rámci tejto prednášky sme oboznámili odbornú verejnosť o našich aktivitách, ktoré realizujeme v rámci národného projektu Zdravé komunity 2A a zároveň priblížili plány na ďalšie obdobie. Predstavili prácu našich asistentov a koordinátorov

v teréne a taktiež aktivity, ktoré sme realizovali v za roky 2017 – 2019. V rámci festivalu sme mali zriadený aj svoj stánok, kde sme účastníkom poskytlí podrobné informácie o našej práci.

Prezentácia projektu a výstava fotografií na pôde Národnej rady SR

Aká je terénna práca asistenta osvetu zdravia v rómskej komunite?

Na túto otázku sme odpovedali prostredníctvom výstavy fotografií z terénnej praxe asistentov osvetu zdravia umiestnenej v priestoroch Národnej rady SR. Prostredníctvom fotografií bola prezentovaná každodenná práca zamestnancov z Národného projektu Zdravé komunity 2A, ktorý realizuje príspevková organizácia Ministerstva zdravotníctva SR, Zdravé regióny.

Výstava fotografií v priestoroch NR SR

Výstavu dňa 25.06.2019 (utorok) o 12.00 hod. otvoril MUDr. Štefan Zelník, PhD., predseda Výboru NR SR pre zdravotníctvo spoločne s riaditeľkou organizácie Mgr. Tatianou Hrustič.

Zamestnanci a návštevníci Národnej rady SR mali možnosť vidieť výstavu v týždni od 25.06.2019 do 28.06.2019.

Krst metodické pomôcky „kniha o bábike“

V komunitnom centre v Toporci sa dňa 30.7.2019 konal krst knihy o bábike, ktorá bola vytvorená ako pomôcka k metodické príručke „Hygiena a upevňovanie hygienických návykov pre deti predškolského a mladšieho školského veku“. Uvedené podujatie bolo odvysielané v rámci rómskeho magazínu RTVS dňa 3.10.2019.

Kniha o bábike - príbeh o priateľstve, vernosti, detských snoch a túžbach

Záverečná konferencia národného projektu Zdravé komunity 2A

Dňa 14.11.2019 sa v Senci konala Záverečná konferencia k Národnému projektu Zdravé komunity 2A. Hlavným cieľom konferencie bola prezentácia dosiahnutých výsledkov projektu v projektovom období 2017 – 2019, hodnotenie dopadu projektu a tiež prezentácia výsledkov výskumných úloh zameraných na stanovenie zdravotných potrieb v marginalizovaných rómskych komunitách. Počas konferencie taktiež prebiehali diskusie so zaujímavými hosťami na rôzne témy od vzdelávania a rozvoja ľudských zdrojov, metodiku až po prezentáciu príkladov dobrej praxe z terénnej práce asistentov osvetu zdravia. Záverečnú konferenciu Národného projektu Zdravé komunity 2A otvoril príhovor nominovaného riaditeľa pre strednú Európu Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) Dr. Hansa Klugeho. Dr. Hans Kluge vo svojom príhovore predniesol dôležité posolstvo, ktoré hovorí o dôležitosti realizácie programov na znižovanie rozdielov v zdraví: „Zdravotná mediácia nie je zdravie len pre niektorých, nie je to zdravie pre väčšinu, je to zdravie pre všetkých - chudobných aj bohatých, starých aj mladých, ľudí z miest a z vidieka, pre občanov aj utečencov pre každého kdekoľvek a kedykoľvek.“ Riaditeľka príspevkovej organizácie Zdravé regióny Mgr. Tatiana Hrustič vo svojom príhovore odprezentovala informácie, z ktorých vyplýva, že projekt predstavuje doposiaľ najrozvinutejšiu verziu zdravotnej mediácie v strednej Európe. V súčasnosti pracuje na Slovensku najvyšší počet Asistentov osvetu zdravia, ktorí pôsobia na území, kde žije viac ako 164 000 obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít. Vo svojich príhovoroch zástupcovia riadiaceho,

ako aj sprostredkovateľského orgánu pre Operačný program Ľudské zdroje potvrdili pokračovanie projektu v druhej fáze pod názvom Zdravé komunity 2B. Zmluva na poskytnutie nenávratného finančného príspevku bude podpísaná v decembri 2019 a zaručuje pokračovanie projektových aktivít bez prerušenia. Súčasťou konferencie bola aj výstava fotografií z terénnej zdravotnej mediácie, ktorá všetkým prítomným priblížila podmienky, v ktorých projekt prostredníctvom asistentov osvetu zdravia pôsobí. Konferencia priniesla komplexný pohľad na aktivity projektu, na jeho metodickú časť, rozsiahle vzdelávacie aktivity a rozvoj ľudských zdrojov, úspešné pilotovanie asistentov osvetu zdravia v nemocniciach, predstavila špecifiká práce v západoslovenskom regióne a vyzdvihla spoluprácu s pomáhajúcimi projektami a pracovníkmi ďalších národných projektov, ktoré v teréne MRK pôsobia. Jedným z najdôležitejších výstupov z Národného projektu Zdravé komunity 2A sú aj výsledky zo stanovenia zdravotných potrieb a vstupného merania pre hodnotenie dopadov projektu. Tieto výskumné úlohy riešil pre potreby projektu tím z lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Výsledky komplexne hodnotia podmienky pre zdravie v každej z cieľových lokalít na základe viac ako 300 parametrov a popisujú potreby, ktoré v oblasti zdravia konkrétne lokality majú. Na základe profilov lokalít tak bude možné nastaviť aktivity zdravotnej mediácie, ktoré budú šité na mieru každej z viac ako 260 miest a obcí. Táto aktivita prináša možnosť riešiť situáciu zdravia znevýhodnených komunít adresne a s maximálnym efektom.

Záverečná konferencia národného projektu Zdravé regióny 2A

Rozvoj spolupráce

Spolupráca s lekármi

	2017	2018	2019
Pediatři	177	205	271
Všeobecní lékaři pre dospelých	151	185	248
Odborní lékaři	213	221	333
Spolu	541	611	852

V roku 2019 sa intenzívne rozvíjala spolupráca s lekármi, výsledkom je, že sa zapojilo do projektu 241 nových lekárov, čo znamená 39,29 % nárast oproti roku 2018. Dobrá spolupráca sa prejavila najmä pri epidemiologických výskytoch osýpok a syfilisu v lokalitách troch oblastných skupín. AOZ úzko spolupracovali s lekármi a podarilo sa eliminovať výskyt uvedených ochorení.

Pre dopad projektových aktivít bol v roku 2018 zrealizovaný prieskum u lekárov prvého kontaktu (pediatrov a všeobecných lekárov pre dospelých) prostredníctvom dotazníka. Všetci oslovení lekári pôsobia v lokalitách, v ktorých projekt prebieha.

Cieľom prieskumu bolo získať zhodnotenie spolupráce s asistentami osvetu zdravia (ďalej len „AOZ“) v rámci Národného projektu Zdravé komunity 2A, informácie o dopadoch ich činností a zároveň získať námety na ďalší rozvoj z pohľadu lekárov prvého kontaktu.

Na základe výsledkov prieskumu je možné konštatovať, že spolupráca s AOZ v rámci projektu je lekármi vnímaná mimoriadne pozitívne. Práca AOZ je hodnotená lekármi prvého kontaktu kladne. Výsledkom hodnotenia je, že 78% pediatrov a 80% všeobecných lekárov pre dospelých spolupracuje s Asistentom osvetu zdravia viackrát do týždňa. Ďalším pozitívom je, že až 99 % pediatrov a 98% všeobecných lekárov pre dospelých chcú aj naďalej pokračovať v spolupráci s asistentami osvetu zdravia v príslušných lokalitách.

Pôsobenie Asistenta osvetu zdravia v lokalite prispelo k zvýšeniu dostupnosti zdravotnej starostlivosti, lekári prvého kontaktu (33% všeobecných lekárov pre dospelých a 29% pediatrov) sa vyjadrili, že je potrebné lokality, v ktorých budú pôsobiť asistenti osvetu zdravia navýšiť a tiež vyjadrili potrebu zvýšenia počtu AOZ vo väčších a problematických komunitách.

Spolupráca s Národným ústavom tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie a kolaboratívnym centrom Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO)

Za účelom eliminácie TBC a jej zefektívnenia pokračuje úzka spolupráca s Národným ústavom tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie. Dňa 4.7.2019 sa v tejto súvislosti konalo v spolupráci so Svetovou zdravotníckou organizáciou („WHO“) školenie, na ktorom získalo ďalších 27 zamestnancov komplexné informácie o liečbe a prevencii TBC priamo od najpovolanejších profesionálov z dennej praxe. V rokoch 2017 -2019 bolo vyškolených 182 AOZ.

Podiel rómskeho etnika na celkovom výskyte tuberkulózy v posledných rokoch podľa štatistiky Národného registra pacientov s tuberkulózou (NRT) narastá. Najviac postihnutými oblasťami sú kraje na východnom Slovensku (Prešovský a Košický). Jedným z dôvodov je, že tieto regióny majú najväčší počet rómskej populácie žijúcich v chudobných osadách mimo miest a obcí. Životná úroveň, hlavne v komunitách odkázaných na sociálnu pomoc, má výrazne negatívny vplyv na zdravotný stav MRK.

Vzdelávanie vzniklo v spolupráci s Národným ústavom tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie (NÚTPCHaHCH). KAOZ a AOZ získali počas celodenného školenia komplexné informácie o liečbe a prevencii TBC priamo od najpovolanejších profesionálov z dennej praxe.

Prostredníctvom návštevy laboratórií, vyšetrení a praktických ukážok a diskusií s profesionálmi

v národnom centre vo Vyšných Hágoch získali prehľad o potrebách liečebného zariadenia pre úspešné vyliečenie pacientov.

Národný ústav disponuje kontaktmi na všetkých zamestnancov našej organizácie, vďaka čomu je možné zvýšiť efekt domácej liečby u chorých pacientov.

Súčasťou vzdelávania boli nasledovné témy:

- Informácie o Národnom ústave tuberkulózy
- Čo je to TBC, spôsoby prenosu, inkubačná doba, príznaky
- Liečba TBC
- Prevencia pred TBC
- Spôsob hospitalizácie pacienta trpiaceho TBC
- Oboznámenie sa s jednotlivými oddeleniami NÚTPCHaHCH
- Spolupráca s lekármi a Národným ústavom tuberkulózy
- Spolupráca KAOZ a AOZ s Národným ústavom tuberkulózy

Odborný garant vzdelávacej aktivity:

Doc. MUDr. Ivan Solovič, CSc., Národný ústav tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie (NÚTPCHaHCH), Vyšné Hágy

Návšteva Státního zdravotního ústavu z České republiky

V dňoch 16 – 18.10.2019 sa stretli zdravotní mediátori a ich koordinátori z Českej republiky a Slovenska, aby si vymenili poznatky z realizácie programov podpory zdravia pre znevýhodnené skupiny. Hlavným cieľom medzinárodného workshopu bola výmena skúseností a príkladov dobrej praxe, overenie metódy v teréne, know-how pri zamestnávaní ľudí priamo z prostredia cieľovej skupiny a reálne výsledky. Zástupcovia slovenskej strany zároveň odprezentovali metodiku a hodnotenie dopadov realizovaných aktivít v podmienkach SR.

V rámci 2-dňového programu účastníci navštívili 3 segregované lokality na východnom Slovensku (Trebišov, Sečovce a Michalovce), zapojených do Národného programu Zdravé komunity a jednu z 5-tich spolupracujúcich nemocníc, kde sa v rámci projektu úspešne darí implementovať pozíciu „Asistent osvetly zdravia v prostredí nemocníc“.

IV.

Rozpočet organizácie v minimálnom stanovenom členení

Štátny rozpočet	49
Európske štrukturálne a investičné fondy	50
A) Hospodárenie s finančnými prostriedkami poskytnutými z MV SR na základe Zmluvy o NFP v súvislosti s realizáciou projektu ZK 2A	52
B) Hospodárenie s finančnými prostriedkami poskytnutými z MPSVaR na základe Zmluvy o NFP v súvislosti s realizáciou Národného projektu ZK3A	54
Zabezpečovanie tovarov a služieb – Verejné obstarávanie	56
Individuálna účtovná závierka	58

Zdravé regióny, ako štátna príspevková organizácia s právnou subjektivitou, hospodári v súlade so zákonom 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov. Správu majetku vykonáva v súlade so zákonom 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov.

Organizácia bola v roku 2019 (účtovný rok 1.1. – 1.12.2019) financovaná z dvoch zdrojov:

Štátny rozpočet

Na zabezpečenie predmetu základnej činnosti príspevkovej organizácie Zdravé regióny boli poskytnuté účtovnej jednotke finančné prostriedky zriaďovateľom Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky na obdobie 01.01.2018 – 31.12.2019 v celkovej výške 246 430,15 € na základe rozhodnutia listom zo dňa 23.01.2018, s usmernením, že finančné prostriedky, ktoré neboli do konca roka 2017 refundované do rozpočtu kapitoly MZ SR, môže použiť príspevková organizácia Zdravé regióny v rokoch 2018 a 2019 na financovanie činností, ktoré nesúvisia s realizáciou projektu Zdravé komunity 2A. Finančné prostriedky boli účelovo určené na činnosť a prevádzku príspevkovej organizácie.

Na základe Žiadosti o poskytnutie finančnej podpory v rámci plnenia Národného plánu kontroly infekčných ochorení v Slovenskej republike, príspevkovej organizácii Zdravé regióny boli schvále-

né a poskytnuté Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky finančné prostriedky vo výške 40 000 EUR. Listom zo dňa 3.10.2019 boli uvedené finančné prostriedky účelovo určené na realizáciu a rozvoj dočasných vyrovnávacích opatrení v oblasti zdravia. Tieto finančné prostriedky budú vyčerpané najneskôr do 31.3.2020.

Európske štrukturálne a investičné fondy

Dňom 26.8.2017 nadobudla účinnosť Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku pod číslom: ZM_SEP-IMRK3-2017-001425.

Predmetom Zmluvy o poskytnutí NFP je úprava zmluvných podmienok, práv a povinností medzi Poskytovateľom a Prijímateľom pri poskytnutí NFP zo strany Poskytovateľa Prijímateľovi na Realizáciu aktivít Projektu, ktorý je predmetom Schválenej žiadosti o NFP:

Názov projektu: Zdravé komunity 2A

Obdobie realizácie projektu: od 1.1.2017 do 31.12.2019
Zmluvne dohodnutá výška oprávnených výdavkov na celé obdobie realizácie projektu-11 295 854,5€.

Dňom 19.6.2018 nadobudla účinnosť Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku pod číslom: Z312041P297.

Predmetom Zmluvy o poskytnutí NFP je úprava zmluvných podmienok, práv a povinností medzi Poskytovateľom a Prijímateľom pri poskytnutí NFP zo strany Poskytovateľa Prijímateľovi na Realizáciu aktivít Projektu, ktorý je predmetom Schválenej žiadosti o NFP:

Názov projektu: Zdravé komunity 3A

Obdobie realizácie projektu: od 1.1.2018 do 30.6.2020

Zmluvne dohodnutá výška oprávnených výdavkov na celé obdobie realizácie projektu: 303 557,12€.

Prehľad o celkových príjmoch a nákladoch za celú príspevkovú organizáciu v roku 2019 vyčíslujú nasledovné tabuľky:

Podrobný prehľad príjmov v členení podľa zdrojov

Príjmy	suma v EUR
Refundácia ZK2A	93 552,74
Príspevok MZ SR na plnenie Nár. plánu kontroly inf. ochorení v SR	40 000,00
EŠIF - poskytnuté zálohové platby na realizáciu projektov	4 244 204,41
Sumár	4 377 757,15

Podrobný prehľad nákladov organizácie

Náklady	suma v EUR
Z uvedených poskytnutých finančných prostriedkov bolo v roku 2019 čerpaných v nasledovnom členení:	3 809 426,31
Mzdové náklady	2 370 718,26
Zákonné sociálne poistenie	811 321,15
Zákonné sociálne náklady	175 638,18
Spotrebované nákupy	44 791,78
Cestovné	84 400,04
Opravy a udržiavanie	1 147,88
Ostatné služby:	307 878,43
rozpis položiek:	
- vzdelávanie	59 333,83
- metodika hodnotenia dopadov projektu	74 000,00
- nájom	31 177,35
- IT služby	29 872,79
- grafické služby, kopírovanie, tlač	13 004,05
- telefónne poplatky	76 092,10
- poštovné poplatky	5 817,74
- ekonomické služby	3 095,40
- služby BOZP	2 289,60
- ostatné služby (konferencia, GDPR, inzercia...)	12 728,22
- prepravné služby	467,35
Dane a poplatky	3 182,32
Odpisy	8 804,40
Ostatné finančné náklady, náklady na reprezentáciu	1 543,87

A) Hospodárenie s finančnými prostriedkami poskytnutými z MV SR na základe Zmluvy o NFP v súvislosti s realizáciou projektu ZK 2A

Od 1.1.2017 príspevková organizácia Zdravé regióny realizuje Národný projekt Zdravé komunity 2A na základe Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. ZM_SEP-IM-RK3-2017-001425, uzatvorenej na základe vydaného rozhodnutia o schválení žiadosti podľa § 19 ods. 8 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá bola uzavretá medzi príspevkovou organizáciou Zdravé regióny a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky dňa 26.8.2017. Financovanie realizácie tohto projektu v roku 2019 bolo realizované na základe poskytovania zálohových platieb, ktoré priamo súvisia s priebežným zúčtovaním už poskytnutých zálohových platieb. Poskytnuté zálohové platby a ich použitie v období od 1.1.2019 do 31.12.2019 je uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Dodatkom č. 2 k Zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. ZM_SEP-IM-RK3-2017-001425, zo dňa 29.10.2019, z dôvodu zefektívnenia alokácie finančných zdrojov v rámci Operačného programu Ľudské zdroje príspevková organizácia pristúpila k zníženiu zazmluvnenej výšky NFP z pôvodnej hodnoty 11 295 854,57 EUR na 9 328 762,66 EUR.

Príjmy – Poskytnuté zálohy

Nevyčerpané finančné prostriedky z poskytnutej zálohy v roku 2018	809 471,16
Poskytnuté zálohy v roku 2019	3 266 528,61
Príjmy spolu	4 075 999,77

Náklady – z poskytnutých záloh

Mzdy, odvody za zamestnávateľa, PN	3 042 506,37
Tovary a služby	551 430,23
rozpis položiek:	
- cestovné	80 939,31
- telekomunikačné služby	73 807,10
- poštovné	5 367,04
- všeobecný materiál	42 974,86
- nájom	27 152,73
- vzdelávania a školenia, koordinačné stret.	57 815,83
- IT služby, cloud, ostatné služby	37 540,39
- grafické, kopírovacie služby	13 004,05
- stravovanie	138 162,20
- metodika evaluácie	74 000,00
- prepravné služby, očkovacie vakcíny	666,72
Náklady spolu	3 593 936,60

Finančný prehľad z hľadiska projektového trvania a čerpania (NP ZK 2A k 31.12.2019):

Doba trvania projektu do 12/2019 v mesiacoch:	36
Naplnenie časového rámca projektu - percent:	100%
Typ čerpania:	refundácia a zúčtovanie zálohovej platby
Celkový počet podaných Žiadostí o platbu k 31.12.2019:	55
z toho počet podaných Žiadostí o platbu v roku 2019:	29
Celkové zúčtovanie finančných prostriedkov k 31.12.2019:	8 781 288,09 EUR
z toho zúčtovanie finančných prostriedkov za rok 2019:	4 100 083,84 EUR
Výška celkového čerpania projektu k 31.12.2019:	94,13%

B) Hospodárenie s finančnými prostriedkami poskytnutými z MPSVaR na základe Zmluvy o NFP v súvislosti s realizáciou Národného projektu ZK3A

Na základe Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. Z312041P297, ktorá bola uzavretá medzi príspevkovou organizáciou Ministerstva zdravotníctva SR - Zdravé regióny a Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky dňa 18.6.2018, od januára 2018 príspevková organizácia začala realizovať Národný projekt Zdravé komunity 3A. Financovanie realizácie projektu v roku 2019 bolo uskutočnené na základe poskytnutých zálohových platieb.

Poskytnuté zálohové platby a následné použitie finančných prostriedkov v súvislosti s realizáciou národného projektu je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Príjmy – poskytnuté zálohové platby

Nevyčerpané finančné prostriedky z poskytnutej zálohy v roku 2018	36 472,70
Poskytnuté zálohy v roku 2019	131 731,94
Príjmy spolu	168 204,64

Náklady – z poskytnutých záloh

Mzdy, odvody za zamestnávateľa, PN	111 226,63
Tovary a služby	11 583,03
rozpis položiek:	
- cestovné	3 055,05
- telekomunikačné služby, poštovné	2 310,40
- všeobecný materiál	494,56
- stravovanie	4 730,00
- ostatné služby, cloud	993,02
	3 055,05
Náklady spolu	122 809,66

Finančný prehľad z hľadiska projektového trvania a čerpania

(NP ZK 3A k 31.12.2019):

Doba trvania projektu do 12/2019 v mesiacoch:	24
Naplnenie časového rámca projektu - percent:	80%
Typ čerpania:	refundácia a zúčtovanie zálohovej platby
Celkový počet podaných Žiadostí o platbu k 31.12.2019:	5
z toho počet podaných Žiadostí o platbu v roku 2019:	4
Celkové zúčtovanie finančných prostriedkov k 31.12.2019:	193 262,57 EUR
z toho zúčtovanie finančných prostriedkov za rok 2019:	131 731,94 EUR
Výška celkového čerpania projektu k 31.12.2019:	63,67%

Zabezpečovanie tovarov a služieb - Verejné obstarávanie

Štátna príspevková organizácia Zdravé regióny je z pohľadu zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov považovaná za verejného obstarávateľa podľa § 7 ods. 1 písm. d) zákona, pretože ide o právnickú osobu spĺňajúcu podmienky uvedené v § 7 ods. 2 tohto zákona.

Z uvedeného dôvodu je organizácia pri obstarávaní tovarov a služieb povinná postupovať podľa zákona o verejnom obstarávaní, ktorý upravuje jednotlivé pravidlá a postupy zadávania zákaziek. Vzhľadom na značné financovanie svojich aktivít prostredníctvom Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) je organizácia povinná pri zadávaní každej zákazky dodržiavať aj pravidlá pri čerpaní fondov EÚ, upravené v „Príručke pre verejné obstarávanie“. Príručku vydalo Ministerstvo vnútra SR ako sprostredkovateľský orgán zodpovedný za riadenie použitia EŠIF z Operačného programu Ľudské zdroje, prioritné osi 4, 5 a 6 za účelom usmernenia organizácie pri realizácii procesov obstarávania tovarov, služieb a stavebných prác pre programové obdobie 2014 – 2020.

V priebehu roka 2019 organizácia Zdravé regióny využívala elektronické formy zadávania zákaziek a elektronickú formu komunikácie s jednotlivými záujemcami a uchádzačmi, a to z dôvodu potreby preukázať dodržiavanie všetkých povinností vyplývajúcich zo zákona o verejnom obstarávaní a z iných záväzných dokumentov v každej fáze zadávania zákazky.

V roku 2019 organizácia Zdravé regióny realizovala niekoľko verejných obstarávaní s cieľom získať plnenie dostatočnej kvality za čo najlepšiu cenu.

Väčšinou išlo o zákazky s nízkou hodnotou, resp. zákazky, pri ktorých bolo nevyhnutné preukazovať dodržiavanie princípu hospodárnosti a efektívnosti pri vynakladaní finančných prostriedkov. Organizácia za týmto účelom pri zadávaní každej zákazky oslovovala dostatočný počet hospodárskych subjektov, pričom väčšinou išlo o oslovenie minimálne 3 relevantných hospodárskych subjektov. V mnohých prípadoch boli oslovené viaceré hospodárske subjekty, čím organizácia sledovala najmä dosiahnutie dostatočnej úrovne hospodárskej súťaže.

V priebehu roku 2019 došlo k zadávaniu týchto zákaziek:

- zákazka na dodanie kancelárskeho nábytku. V tomto prípade išlo o dodanie písacích stolov, skríň, knižníc, stoličiek,
- prenájmy dodávok za účelom prepravy tovaru pre asistentov osvedy zdravia,
- zákazky na poskytovanie grafických a tlačiarenských služieb, predmetom ktorých bola realizácia grafických návrhov, prípravných prác a následnej tlače informačných, vzdelávacích, osvetových a propagačných materiálov,
- zákazka na dodanie informačno - komunikačných technológií (išlo najmä o výpočtovú techniku – externé HDD, káble, USB kľúče, klávesnice, switche, atď.),
- zákazka na poskytnutie fotografických služieb,
- zákazka na dodanie fotoobrazov za účelom prezentácie činností organizácie,
- zabezpečovanie ubytovania pre zamestnancov organizácie pri výkone ich pracovných činností,
- zákazky na dodanie hygienických potrieb,
- zákazka na výber hotela za účelom realizácie a zabezpečenia záverečnej konferencie organi-

zácie a s tým spojené poskytnutie služieb, ako napríklad vyhotovenie videozáznamu z priebehu záverečnej konferencie a moderovanie záverečnej konferencie,

- zadávanie zákazky na dizajn webovej stránky organizácie.

Okrem uvedených zákaziek organizácia v priebehu roku 2019 zadávala aj čiastkové zákazky z uzatvorených Rámcových zmlúv, pričom je vhodné spomenúť najmä nasledovné čiastkové zákazky:

- zákazky na dodanie tonerov do tlačiarň,
- zadávanie zákaziek z uzatvorenej Rámcovej dohody na dodanie oblečenia/pracovných odevov pre zamestnancov organizácie
- zákazky na poskytnutie komplexných služieb v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- zákazky súvisiace s realizáciou konferencií, ubytovania a vzdelávania v oblasti osvedy zdravia, vyplývajúce z uzatvorenej Rámcovej dohody na poskytnutie týchto služieb,
- čiastkové zákazky na dodanie stravných lístkov pre zamestnancov organizácie.

Celkový objem vynaložených finančných prostriedkov organizácie na vyššie uvedené zákazky a objednávky predstavoval približne 360 000 €.

Každý úkon smerujúci k výberu zmluvného partnera bol organizáciou v zmysle princípu transparentnosti pravidelne riadne zaznamenaný. Tým organizácia zabezpečuje, aby bol ktorýkoľvek úkon v procese verejného obstarávania spätne ľahko preskúmateľný, a teda aby bolo za každých okolností zrejmé, ako došlo k výberu jednotlivých dodávateľov tovarov a služieb.

V rámci plnenia povinností organizácia pravidelne zverejňuje všetky zmluvy s hospodárskymi subjektami, ako aj jednotlivé objednávky na svojej webovej stránke a v Centrálnom registri zmlúv, vedenom Úradom vlády Slovenskej republiky.

Individuálna účtovná zázvierka

Súvaha Úč ROPO SFOV 1 - 01

Ozn.	STRANA AKTÍV	Číslo riadku	2019			2018
			Brutto	Korekcia	Netto	Netto
a	b	c	1	2	3	4
	SPOLU MAJETOK r.002+r.033+r.110+r.114	1	649 694,30	18 457,50	631 236,80	965 983,01
A.	Neobežný majetok r.003 + r.011+ r.024	2	36 773,60	18 457,50	18 316,10	10 408,50
A.I.	Dlhodobý nehmotný majetok súčet (r.004až010)	3	18 504,00	12 721,50	5 782,50	10 408,50
A.I.1.	Aktivované náklady na vývoj (012) - (072+091AÚ)	4	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Softvér (013) - (073 + 091 AÚ)	5	18 504,00	12 721,50	5 782,50	10 408,50
3.	Oceniteľné práva (014) - (074+091AÚ)	6	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Drobný dlhodobý nehm. majetok (018)-(078+091AÚ)	7	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Ostatný dlhodobý nehm. majetok (019) -(079+091AÚ)	8	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Obstaranie dlhodobého nehm. majetku (041) - (093)	9	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Poskytnuté predd. na dlhodobý NM (051)-(095AÚ)	10	0,00	0,00	0,00	0,00
A.II.	Dlhodobý hmotný majetok súčet (r.012 až 023)	11	18 269,60	5 736,00	12 533,60	0,00
A.II.1.	Pozemky (031)	12	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Umelecké diela a zbierky (032) -(092AÚ)	13	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Predmety z drahých kovov (033)-(092AÚ)	14	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Stavby (021) - (081 + 092 AÚ)	15	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Samostat.hnuteľ.vecl a súbory (022) - (082+092AÚ))	16	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Dopravné prostriedky (023) - (083+092AÚ)	17	16 712,00	4 178,40	12 533,60	0,00
7.	Pestovateľské celky trv. porastov (025)-(085+092A)	18	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Základné stádo a ťažné zvierata (026) - (086)	19	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Drobný dlhodobý hmotný majetok (028) - (088+092A)	20	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Ostatný dlhodobý hmotný majetok (029) - (089+092)	21	1 557,60	1 557,60	0,00	0,00
11.	Obstaranie dlhodobého HM (042) - (094)	22	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	Poskytnuté predd. na dlhodobý HM (052)-(095AÚ)	23	0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.	Dlhodobý finančný majetok súčet (r.025 až 032)	24	0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.1.	Podielové CP a podiely v dcér.ÚJ (061)-(096AÚ)	25	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Podielové CPaP v spol. s podst.vplyvom (062)-096AÚ	26	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Realizovateľné cenné papiere (063) - (096 AÚ)	27	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Dlhové CP držané po splatnosti (065)-(096AÚ)	28	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Pôžičky ÚJ v konsolidovanom celku (066)-(096AÚ)	29	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Ostatné pôžičky (067)-(096AÚ)	30	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Ostatný dlhodobý fin. majetok (069)-(096AÚ)	31	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Obstaranie dlhodob. finančného majetku (043)-(096A	32	0,00	0,00	0,00	0,00

Súvaha Úč ROPO SFOV 1 - 01

Ozn.	STRANA AKTÍV	Číslo riadku	2019			2018
			Brutto	Korekcia	Netto	Netto
a	b	c	1	2	3	4
B.	Obežný majetok: 34+40+48+60+85+98+104	33	612 899,29	0,00	612 899,29	955 157,42
B.I.	Zásoby súčet (r.035 až 039)	34	40,95	0,00	40,95	0,00
B.I.1.	Materiál (112 + 119) - (191)	35	40,95	0,00	40,95	0,00
2.	Nedokončená výroba a polotovary (121,2) - (192,3)	36	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Výrobky (123) - (194)	37	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Zvieratá (124) - (195)	38	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Tovar (132+133+139) - (196)	39	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.	Zúčtovanie medzi subj. VS súčet (r.41 až r.47)	40	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.1.	Zúčt. odvodov príjmov RO do rozpočtu zriad.(351AU)	41	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Zúčtovanie transferov ŠR (353 AU)	42	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Zúčtovanie transferov rozpočtu obce a VÚC (355AU)	43	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Zúčt. transferov zo ŠR rámci konsol.celku (356AU)	44	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Ost. zúčt. rozpočtu obce a VÚC (357AU)	45	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Zúčtovanie transferov zo ŠR iným subjektom (358AU)	46	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Zúčt. transferov medzi subj. VS a iné zúčtovania(359)	47	0,00	0,00	0,00	0,00
B.III	Dlhodobé pohľadávky súčet (r49 až 59)	48	0,00	0,00	0,00	0,00
B.III.1.	Odberatelia (311AU)-(391AU)	49	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Zmenky na inkaso (312AU)-(391AU)	50	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Pohľadávky za eskontované CP(313AU)-(391AU)	51	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Ostatné pohľadávky (315AU) - (391AU)	52	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Pohľadávky voči zamestnancom (335AU)-(391AU)	53	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Pohľadávky voči združeniu (369AU)-(391AU)	54	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Pohľad. a záv. z pevných term.oper.(373AU)-(391AU)	55	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Pohľadávky z nájmu (374AU)-(391AU)	56	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Pohľadávky z vydaných dlhopisov (375AU)-(391AU)	57	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Nakúpené opcie (376AU) - (391AU)	58	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.	Iné pohľadávky (378AU)-(391AU)	59	0,00	0,00	0,00	0,00

Súvaha Úč ROPO SFOV 1 - 01

Ozn.	STRANA AKTÍV	Číslo riadku	2019			2018
			Brutto	Korekcia	Netto	Netto
a	b	c	1	2	3	4
B.IV.	Krátkodobé pohľadávky súčet (r.61 až 84)	60	1 980,00	0,00	1 980,00	1 980,00
B.IV.1.	Odberatelia (311AU) - (391AU)	61	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Zmenky na inkaso (312AU) - (391AU)	62	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Pohľadávky za eskont. cenné papiere (313AU)-(391AU)	63	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Poskytnuté prevádz. preddávky (314AU)-(391AU)	64	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Ostatné pohľadávky (315AU) - (391AU)	65	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Pohľadávky z nedaň. rozp.príjmov (316AU)-(391AU)	66	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Pohľad. z nedaň. a colných rozp.príjmov (317AU)	67	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Pohl. z nedaň.príjmov obcí a VÚC,RO(318AU)-(391AU)	68	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Pohľadávky z daň. príjmov obcí, VÚC (319AU)-(391AU)	69	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Pohľadávky voči zamestnancom (335AU)-(391AU)	70	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Zúčt. s orgánmi soc. a zdrav. poisť.(336AU)-(391AU)	71	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	Daň z príjmov (341) - (391AU)	72	0,00	0,00	0,00	0,00
13.	Ostatné priame dane (342) - (391AU)	73	0,00	0,00	0,00	0,00
14.	Daň z pridanej hodnoty (343)-(391AU)	74	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Ostatné dane a poplatky (345)-(391AU)	75	0,00	0,00	0,00	0,00
16.	Pohľadávky voči združeniu (369AU)-(391AU)	76	0,00	0,00	0,00	0,00
17.	Pohľad. a záv.z pevných term.operácií(373AU)-(391A	77	0,00	0,00	0,00	0,00
18.	Pohľadávky z nájmu (374AU) - (391AU)	78	0,00	0,00	0,00	0,00
19.	Pohľadávky z vydaných dlhopisov (375AU)-(391AU)	79	0,00	0,00	0,00	0,00
20.	Nakúpené opcie (376AU) - (391AU)	80	0,00	0,00	0,00	0,00
21.	Iné pohľadávky (378AU) - (391AU)	81	1 980,00	0,00	1 980,00	1 980,00
22.	Spojovací účet pri združení (396)	82	0,00	0,00	0,00	0,00
23.	Zúčtovanie s Európskou úniou (371AU)-(391AU)	83	0,00	0,00	0,00	0,00
24.	Transfery a ost. zúčt. so subj. mimo VS (372)-(391	84	0,00	0,00	0,00	0,00

Súvaha Úč ROPO SFOV 1 - 01

Ozn.	STRANA AKTÍV	Číslo riadku	2019			2018
			Brutto	Korekcia	Netto	Netto
a	b	c	1	2	3	4
B.V.	Finančné účty súčet (r.86 až 97)	85	610 878,34	0,00	610 878,34	953 177,42
B.V.1.	Pokladnica (211)	86	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Ceniny (213)	87	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Bankové účty (221AU+/-281)	88	610 878,34	0,00	610 878,34	953 177,42
4.	Účty v bankách s dobou viazanosti dlhšou ako 1 r.	89	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Výdavkový rozpočtový účet (222)	90	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Príjmový rozpočtový účet (223)	91	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Majetkové cenné papiere na obchodovanie (251)-(291	92	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Dlhové cenné papiere na obchodovanie (253)-(291AU)	93	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Dlhové CP so splat. do 1 r. držané po splat.(256)	94	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Ostatné realizovateľné CP (257)-(291AU)	95	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Obstaranie krátkodobého fin. majetku (259)-(291AU)	96	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	Účty štátnej pokladnice (účtová skupina 28)	97	0,00	0,00	0,00	0,00
B.VI.	Poskyt. návrat. fin.výpomoci dlhodobé súč (99-103)	98	0,00	0,00	0,00	0,00
B.VI.1	Poskyt. návrat. fin.výpomoci subj. v konsol. celku	99	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Poskyt.návrat.fin.výpomoci ost.subj.VS 272AU-291AU	100	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Poskyt.návrat.fin. výpomoci podn.subj.(274AU)-(291	101	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Poskyt.návrat.fin.výpomoci ost. org.(275AU)-(291AU)	102	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Poskyt.návrat.fin.výpomoci fyz.osobám (277AU)-291	103	0,00	0,00	0,00	0,00
B.VII.	Poskyt.návrat.fin.výpomoci krát.súč (r.105až109)	104	0,00	0,00	0,00	0,00
B.VII.1	Poskyt.návrat.fin.výpomoci subj.konsolid.celku	105	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Poskyt.návrat.fin.výpomoci ost.subj.VS (272AU)-291	106	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Poskyt.návrat.fin.výpomoci podn.subj (274AU)-291	107	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Poskyt.návrat.fin.výpomoci ost.org. (275AU)-291	108	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Poskyt.návrat.fin.výpomoci fyz.osobám (277AU)-291	109	0,00	0,00	0,00	0,00
C.	Časové rozlíšenie r. 111 až 113	110	21,41	0,00	21,41	417,09
C.1.	Náklady budúcich období (381)	111	21,41	0,00	21,41	417,09
2.	Komplexné náklady budúcich období (382)	112	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Príjmy budúcich období (385)	113	0,00	0,00	0,00	0,00
D.	Vzťahy k účtom klientov ŠP (účt.skup. 20)	114	0,00	0,00	0,00	0,00
	KONTROLNÉ ČÍSLO súčet (r.001 až 114)	888	2 598 755,79	73 830,00	2 524 925,79	3 863 514,95

Súvaha Úč ROPO SFOV 1 - 01

Ozn.	STRANA PASÍV	Číslo riadku	2019	2018
			5	6
a	b	c	5	6
	VLASTNÉ IMANIE A ZÁVÄZKY	115	631 236,80	965 983,01
A.	Vlastné imanie súčet r. 117+120+123	116	- 332 328,49	- 296 864,29
A.I.	Oceňovacie rozdiely súčet (r.118 + r. 119)	117	0,00	0,00
A.I.1.	Oceňov. rozdiely z precenenia majetku a záv.+/-414	118	0,00	0,00
2.	Oceňovacie rozdiely z kapitálových účastí +/-415	119	0,00	0,00
A.II.	Fondy súčet (r.121 + r.122)	120	0,00	0,00
A.II.1.	Zákonný rezervný fond (421)	121	0,00	0,00
2.	Ostatné fondy (427)	122	0,00	0,00
A.III.	Výsledok hospodárenia +/- súčet (r.124+r.125)	123	- 332 328,49	- 296 864,29
A.III.1.	Nevysporiadaný výsledok hospodárenia min. r +/-428	124	- 296 864,29	- 166 583,15
2.	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie	125	- 35 464,20	- 130 281,14
B.	Závazky súčet r.127+132+140+151+172	126	963 565,29	1 262 847,30
B.I.	Rezervy súčet (r. 128 až 131)	127	0,00	0,00
B.I.1.	Rezervy zákonné dlhodobé (451AU)	128	0,00	0,00
2.	Ostatné rezervy (459 AU)	129	0,00	0,00
3.	Rezervy zákonné krátkodobé (323AU,451AU)	130	0,00	0,00
4.	Ostatné krátkodobé rezervy (323AU, 459AU)	131	0,00	0,00
B.II.	Zúčtovanie medzi subjektami VS (r.133 až r. 139)	132	615 429,13	949 905,10
B.II.1.	Zúčt. odvodov príjmov RO do rozpočtu zriadi.(351AU)	133	0,00	0,00
2.	Zúčtovanie transferov štátneho rozpočtu (353AU)	134	615 429,13	949 905,10
3.	Zúčt. transferov rozpočtu obce a VÚC (355AU)	135	0,00	0,00
4.	Zúčt. transferov zo SR v rámci konsolid.celku (356	136	0,00	0,00
5.	Ost. zúčtovanie rozpočtu obce a VÚC (357AU)	137	0,00	0,00
6.	Zúčt. transferov zo SR iným subj. (358AU)	138	0,00	0,00
7.	Zúčt. transferov medzi subj. VS a iné zúčtovania(359)	139	0,00	0,00
B.III.	Dlhodobé záväzky súčet (r. 141 až 150)	140	9 280,19	17 851,16
B.III.1.	Ostatné dlhodobé záväzky (479)	141	0,00	0,00
2.	Dlhodobé prijaté preddávky (475AU)	142	0,00	0,00
3.	Dlhodobé zmenky na úhradu (478AU)	143	0,00	0,00
4.	Záväzky zo sociálneho fondu (472)	144	9 280,19	11 163,18
5.	Záväzky z nájmu (474AU)	145	0,00	0,00
6.	Dlhodobé nevyfakturované dodávky (476AU)	146	0,00	0,00
7.	Pohľadávky a záväzky z pevných term.operácií 373AU	147	0,00	0,00
8.	Predané opcie (377AU)	148	0,00	0,00
9.	Iné záväzky (379AU)	149	0,00	6 687,98
10.	Vydané dlhopisy dlhodobé (473AU)-(255AU)	150	0,00	0,00

Súvaha Úč ROPO SFOV 1 - 01

Ozn.	STRANA PASÍV	Číslo riadku	2019	2018
a	b	c	5	6
B.IV.	Krátkodobé záväzky súčet (r.152 až 171)	151	338 855,97	295 091,04
B.IV.1	Dodávateľa (321)	152	39 015,65	400,00
2.	Zmenky na úhradu (322,478AU)	153	0,00	0,00
3.	Prijaté preddavky (324,475AU)	154	0,00	0,00
4.	Ostatné záväzky (325,479AU)	155	0,00	0,00
5.	Nevyfturované dodávky (326,476AU)	156	14 760,93	42 500,00
6.	Záväzky z nájmu (474AU)	157	0,00	0,00
7.	Pohľadávky a záv. z pevných term.operácií (373AU)	158	0,00	0,00
8.	Predané opcie (377AU)	159	0,00	0,00
9.	Iné záväzky (379AU)	160	7 965,66	0,00
10.	Záväzky z upísaných nesp. CP a vkladov (367)	161	0,00	0,00
11.	Záväzky voči združeniu (368)	162	0,00	0,00
12.	Zamestnanci (331)	163	174 987,86	153 698,40
13.	Ostatné záväzky voči zamestnancom (333)	164	0,00	10 141,03
14.	Zúčt. s orgánmi soc.a zdrav.poistenia (336)	165	93 912,83	81 850,25
15.	Daň z príjmov (341)	166	0,00	0,00
16.	Ostatné priame dane (342)	167	8 213,04	6 501,36
17.	Daň z pridanej hodnoty (343)	168	0,00	0,00
18.	Ostatné dane a poplatky (345)	169	0,00	0,00
19.	Spojovací účet pri združení (396AU)	170	0,00	0,00
20.	Zúčtovanie s Európskou úniou (371AU)	171	0,00	0,00
21.	Transfery a ost. zúčt. so subj. mimo VS (372AU)	172	0,00	0,00
B.V.	Bankové úvery a výpomoci súčet (r.174 až 179)	173	0,00	0,00
B.V.1.	Bankové úvery dlhodobé (461AU)	174	0,00	0,00
2.	Bežné bankové úvery (461AU,221AU,231,232)	175	0,00	0,00
3.	Vydané dlhopisy krátkodobé (473AU,241) - (255AU)	176	0,00	0,00
4.	Ostatné krátkodobé finančné výpomoci (249)	177	0,00	0,00
5.	Prijaté návrat. fin.výpomoci od subj. VS dlhodobé	178	0,00	0,00
6.	Prijaté návrat.fin. výpomoci od subj.VS krátkodobé	179	0,00	0,00
C.	Časové rozlíšenie r. 181 + r. 182	180	0,00	0,00
C.1.	Výdavky budúcich období (383)	181	0,00	0,00
2.	Výnosy budúcich období (384)	182	0,00	0,00
D.	Vzťahy k účtom klientov štát pokladnice (účt.sk20)	183	0,00	0,00
	KONTROLNÉ ČÍSLO súčet (r.115 až 183)	999	4 691 554,54	5 645 117,78

Výkaz ziskov a strát Úč ROPO SFOV 2 - 01

Číslo účtu alebo skupiny	Náklady	Číslo riadku	2019			2018
			Hlavná činnosť	Podnikateľská činn.	Spolu	
a	b		1	2	3	4
50	Spotrebované nákupy (r. 2 až r. 5)	1	44 791,78	0,00	44 791,78	92 747,62
501	Spotreba materiálu	2	44 791,78	0,00	44 791,78	92 662,29
502	Spotreba energie	3	0,00	0,00	0,00	85,33
503	Spotreba ostatných neskladovateľných dodávok	4	0,00	0,00	0,00	0,00
504,507	Predaný tovar, predaná nehnuteľnosť	5	0,00	0,00	0,00	0,00
51	Služby (r. 7 až r. 10)	6	394 056,53	0,00	394 056,53	452 928,74
511	Opravy a udržiavanie	7	1 147,88	0,00	1 147,88	0,00
512	Cestovné	8	84 400,04	0,00	84 400,04	108 707,91
513	Náklady na reprezentáciu	9	630,18	0,00	630,18	848,55
518	Ostatné služby	10	307 878,43	0,00	307 878,43	343 372,28
52	Osobné náklady (r.12 až r. 16)	11	3 357 677,59	0,00	3 357 677,59	2 895 187,41
521	Mzdové náklady	12	2 370 718,26	0,00	2 370 718,26	2 075 326,46
524	Zákonné sociálne poistenie	13	811 321,15	0,00	811 321,15	673 793,74
525	Ostatné sociálne poistenie	14	0,00	0,00	0,00	0,00
527	Zákonné sociálne náklady	15	175 638,18	0,00	175 638,18	146 067,21
528	Ostatné sociálne náklady	16	0,00	0,00	0,00	0,00
53	Dane a poplatky (r. 18 až r. 20)	17	3 182,32	0,00	3 182,32	3 140,03
531	Daň z motorových vozidiel	18	0,00	0,00	0,00	0,00
532	Daň z nehnuteľností	19	0,00	0,00	0,00	0,00
538	Ostatné dane a poplatky	20	3 182,32	0,00	3 182,32	3 140,03
54	Ostatné nákl. na prev. činnosť (r. 22 až r. 28)	21	0,00	0,00	0,00	0,00
541	Zostatková cena predaného DNH a DHM	22	0,00	0,00	0,00	0,00
542	Predaný materiál	23	0,00	0,00	0,00	0,00
544	Zmluvné pokuty,penále a úroky z omeškania	24	0,00	0,00	0,00	0,00
545	Ostatné pokuty, penále a úroky z omeškania	25	0,00	0,00	0,00	0,00
546	Odpis pohľadávky	26	0,00	0,00	0,00	0,00
548	Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	27	0,00	0,00	0,00	0,00
549	Manká a škody	28	0,00	0,00	0,00	0,00
55	Odpisy,rezervy a oprav.pol. z prev.fin.činn.,čas.r	29	8 804,40	0,00	8 804,40	4 626,00
551	Odpisy dlhodobého HM a NM	30	8 804,40	0,00	8 804,40	4 626,00
	Rezervy a oprav.pol. z prev.činn. (r.32 až r. 35)	31	0,00	0,00	0,00	0,00
552	Tvorba zákonných rezerv z prev.činnosti	32	0,00	0,00	0,00	0,00
553	Tvorba ost. rezerv z prev. činnosti	33	0,00	0,00	0,00	0,00
557	Tvorba zákonn. oprav.pol. z prev.činnosti	34	0,00	0,00	0,00	0,00
558	Tvorba ost. oprav. pol. z prev. činnosti	35	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rezervy a oprav.pol. z fin. činnosti (r.37 až r. 3	36	0,00	0,00	0,00	0,00

Výkaz ziskov a strát Úč ROPO SFOV 2 - 01

Číslo účtu alebo skupiny	Náklady	Číslo riadku	2019			2018
			Hlavná činnosť	Podnikateľská činn.	Spolu	
a	b		1	2	3	4
	Kontrolné číslo súčet (r.1 až r. 64)	994	11 428 278,93	0,00	11 428 278,93	10 451 976,96

Výkaz ziskov a strát Úč ROPO SFOV 2 - 01

Číslo účtu alebo skupiny	Náklady	Číslo riadku	2019			2018
			Hlavná činnosť	Podnikateľská činn.	Spolu	
a	b		1	2	3	4
554	Tvorba rezerv z fin. činnosti	37	0,00	0,00	0,00	0,00
559	Tvorba opravných položiek z fin. činnosti	38	0,00	0,00	0,00	0,00
555	Zúčtovanie komplex. náklad. bud. období	39	0,00	0,00	0,00	0,00
56	Finančné náklady (r.41 až r. 48)	40	913,69	0,00	913,69	308,36
561	Predané cenné papiere a podiely	41	0,00	0,00	0,00	0,00
562	Úroky	42	0,00	0,00	0,00	0,00
563	Kurzové straty	43	0,00	0,00	0,00	0,00
564	Náklady na precenenie cenných papierov	44	0,00	0,00	0,00	0,00
566	Náklady na krátkodobý finančný majetok	45	0,00	0,00	0,00	0,00
567	Náklady na derivátové operácie	46	0,00	0,00	0,00	0,00
568	Ostatné finančné náklady	47	913,69	0,00	913,69	308,36
569	Manká a škody na finančnom majetku	48	0,00	0,00	0,00	0,00
57	Mimoriadne náklady (r.50 až r. 53)	49	0,00	0,00	0,00	0,00
572	Škody	50	0,00	0,00	0,00	0,00
574	Tvorba rezerv	51	0,00	0,00	0,00	0,00
578	Ostatné mimoriadne náklady	52	0,00	0,00	0,00	0,00
579	Tvorba opravných položiek	53	0,00	0,00	0,00	0,00
58	Nákl.na transfery a nákl. z odvodu príjmov(r.55-63)	54	0,00	0,00	0,00	35 054,16
581	Nák. na transfery zo ŠR do RO a PO	55	0,00	0,00	0,00	35 054,16
582	Náklady na transfery zo ŠR ost. subj.verej.správy	56	0,00	0,00	0,00	0,00
583	Náklady na transfery zo ŠR subjektom mimo VS	57	0,00	0,00	0,00	0,00
584	Nákl.na transfery z rozp.obce,VUC do ROPO...	58	0,00	0,00	0,00	0,00
585	Nákl.na transfery z rozp.obce,VUC ost.subj. VS	59	0,00	0,00	0,00	0,00
586	Nákl.na transfery z rozpočtu obce,VUC subj.mimo VS	60	0,00	0,00	0,00	0,00
587	Náklady na ostatné transfery	61	0,00	0,00	0,00	0,00
588	Náklady z odvodu príjmov	62	0,00	0,00	0,00	0,00
589	Náklady z budúceho odvodu príjmov	63	0,00	0,00	0,00	0,00
	Účt. skupiny 50-58	64	3 809 426,31	0,00	3 809 426,31	3 483 992,32
	Kontrolné číslo súčet (r.65 až r. 138)	995	11 392 814,73	0,00	11 392 814,73	10 321 695,82

Výkaz ziskov a strát Úč ROPO SFOV 2 - 01

Číslo účtu alebo skupiny	Výnosy, daň z príjmov a výsledok hospodárenia	Číslo riadku	2019			2018
			Hlavná činnosť	Podnikateľská činn.	Spolu	
a	b		1	2	3	4
60	Tržby za vlastné výkony a tovar (r.66 až r. 68)	65	0,00	0,00	0,00	0,00
601	Tržby za vlastné výrobky	66	0,00	0,00	0,00	0,00
602	Tržby z predaja služieb	67	0,00	0,00	0,00	0,00
604,607	Tržby za tovar, výnosy z nehnuteľnosti na predaj	68	0,00	0,00	0,00	0,00
61	Zmena stavu vnútroorganizačných zásob (r70až73)	69	0,00	0,00	0,00	0,00
611	Zmena stavu zásob nedokončenej výroby	70	0,00	0,00	0,00	0,00
612	Zmena stavu polotovarov	71	0,00	0,00	0,00	0,00
613	Zmena stavu výrobkov	72	0,00	0,00	0,00	0,00
614	Zmena stavu zvierat	73	0,00	0,00	0,00	0,00
62	Aktivácia (r.75 až r. 78)	74	0,00	0,00	0,00	0,00
621	Aktivácia materiálu a tovaru	75	0,00	0,00	0,00	0,00
622	Aktivácia vnútroorganizačných služieb	76	0,00	0,00	0,00	0,00
623	Aktivácia dlhodobého NM	77	0,00	0,00	0,00	0,00
624	Aktivácia dlhodobého HM	78	0,00	0,00	0,00	0,00
63	Daňové a colné výnosy, výnosy z poplatkov(r.80-82)	79	0,00	0,00	0,00	0,00
631	Daňové a colné výnosy štátu	80	0,00	0,00	0,00	0,00
632	Daňové výnosy samosprávy	81	0,00	0,00	0,00	0,00
633	Výnosy z poplatkov	82	0,00	0,00	0,00	0,00
64	Ost. výnosy z prev. činn. (r. 84 až r. 89)	83	1 225,59	0,00	1 225,59	1 232,88
641	Tržby z predaja DNM a DHM	84	0,00	0,00	0,00	0,00
642	Tržby z predaja materiálu	85	0,00	0,00	0,00	0,00
644	Zmluvné pokuty, penále a úroky z omeškania	86	0,00	0,00	0,00	0,00
645	Ostatné pokuty, penále a úroky z omeškania	87	0,00	0,00	0,00	0,00
646	Výnosy z odpísaných pohľadávok	88	0,00	0,00	0,00	0,00
648	Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	89	1 225,59	0,00	1 225,59	1 232,88
65	Zúčt.rezerv a oprav.pol. z prev.,fin.činn. a čas.r	90	0,00	0,00	0,00	0,00
	Zúčt.rezerv a oprav. položiek z prev.činn (92až95)	91	0,00	0,00	0,00	0,00
652	Zúčt. zákon.rezerv z prev. činnosti	92	0,00	0,00	0,00	0,00
653	Zúčt. ost. rezerv z prev. činnosti	93	0,00	0,00	0,00	0,00
657	Zúčt. zákonn. oprav. pol. z prev.činnosti	94	0,00	0,00	0,00	0,00
658	Zúčt. ost. oprav. pol. z prev. činnosti	95	0,00	0,00	0,00	0,00
	Zúčtovanie rezerv a oprav. pol. z fin.činn.(97+98)	96	0,00	0,00	0,00	0,00
654	Zúčtovanie rezerv z finančnej činnosti	97	0,00	0,00	0,00	0,00
659	Zúčtovanie opravných položiek z fin.činnosti	98	0,00	0,00	0,00	0,00
655	Zúčtovanie komplexných nákl. bud. období	99	0,00	0,00	0,00	0,00
	Kontrolné číslo súčet (r.65 až r. 138)	995	11 392 814,73	0,00	11 392 814,73	10 321 695,82

Výkaz ziskov a strát Úč ROPO SFOV 2 - 01

Číslo účtu alebo skupiny	Výnosy, daň z príjmov a výsledok hospodárenia	Číslo riadku	2019			2018
			Hlavná činnosť	Podnikateľská činn.	Spolu	
a	b		1	2	3	4
66	Finančné výnosy (r.101 až r. 108)	100	0,00	0,00	0,00	0,00
661	Tržby z predaja cenných papierov a podielov	101	0,00	0,00	0,00	0,00
662	Úroky	102	0,00	0,00	0,00	0,00
663	Kurzové zisky	103	0,00	0,00	0,00	0,00
664	Výnosy z precenenia cenných papierov	104	0,00	0,00	0,00	0,00
665	Výnosy z dlhodobého finančného majetku	105	0,00	0,00	0,00	0,00
666	Výnosy z krátkodobého finančného majetku	106	0,00	0,00	0,00	0,00
667	Výnosy z derivátových operácií	107	0,00	0,00	0,00	0,00
668	Ostatné finančné výnosy	108	0,00	0,00	0,00	0,00
67	Mimoriadne výnosy (r.110 až r. 113)	109	0,00	0,00	0,00	0,00
672	Náhrady škôd	110	0,00	0,00	0,00	0,00
674	Zúčtovanie rezerv	111	0,00	0,00	0,00	0,00
678	Ostatné mimoriadne výnosy	112	0,00	0,00	0,00	0,00
679	Zúčtovanie opravných položiek	113	0,00	0,00	0,00	0,00
68	Výnosy z transferov a rozp.príj. v ROPO (115-123)	114	3 772 736,52	0,00	3 772 736,52	3 352 478,30
681	Výnosy z bežných transferov zo štátneho rozpočtu	115	3 763 932,12	0,00	3 763 932,12	3 352 478,30
682	Výnosy z kapitálových transferov zo ŠR	116	8 804,40	0,00	8 804,40	0,00
683	Výnosy z bežných transferov od ost. subj. VS	117	0,00	0,00	0,00	0,00
684	Výnosy z kapitálových transferov od ost. subj. VS	118	0,00	0,00	0,00	0,00
685	Výnosy z bežných transferov od Európskej únie	119	0,00	0,00	0,00	0,00
686	Výnosy z kapitál. transferov od Európskej únie	120	0,00	0,00	0,00	0,00
687	Výnosy z bežných transferov od ost. subj. mimo VS	121	0,00	0,00	0,00	0,00
688	Výnosy z kapitál. transferov od ost. subj. mimo VS	122	0,00	0,00	0,00	0,00
689	Výnosy z odvodu rozpočtových príjmov	123	0,00	0,00	0,00	0,00
69	Výnosy z transferov a rozp.príj.obcí, VÚC,RO,PO...	124	0,00	0,00	0,00	0,00
691	Výnosy z bež.transf. z rozpočtu obce, VÚC v RO,PO.	125	0,00	0,00	0,00	0,00
692	Výnosy z kapitál. transfer.z rozpočtu obce, VÚC..	126	0,00	0,00	0,00	0,00
693	Výnosy samosprávy z bež. transfer. zo ŠR od I. sub	127	0,00	0,00	0,00	0,00
694	Výnosy samosprávy z kapit. transf. zo ŠR a od I.	128	0,00	0,00	0,00	0,00
695	Výnosy samosprávy z bežných transferov od EÚ	129	0,00	0,00	0,00	0,00
696	Výnosy samosprávy z kapitál.transferov od EÚ	130	0,00	0,00	0,00	0,00
697	Výnosy samosprávy z bež. transf. od ost.subj.mimo	131	0,00	0,00	0,00	0,00
698	Výnosy samosprávy z kapit.transf. od ost.subj.mimo	132	0,00	0,00	0,00	0,00
699	Výnosy samosprávy z odvodu rozpočtových príjmov	133	0,00	0,00	0,00	0,00
	Kontrolné číslo súčet (r.65 až r. 138)	995	11 392 814,73	0,00	11 392 814,73	10 321 695,82

Výkaz ziskov a strát Úč ROPO SFOV 2 - 01						
Číslo účtu alebo skupiny	Výnosy, daň z príjmov a výsledok hospodárenia	Číslo riadku	2019			2018
			Hlavná činnosť	Podnikateľská činn.	Spolu	
a	b		1	2	3	4
	Účt.tr.6 celkom	134	3 773 962,11	0,00	3 773 962,11	3 353 711,18
	Výsledok hospodárenia pred zdan. (r.134-064)(+/-)	135	- 35 464,20	0,00	- 35 464,20	- 130 281,14
591	Splatná daň z príjmov	136	0,00	0,00	0,00	0,00
595	Dodatčne platená daň z príjmov	137	0,00	0,00	0,00	0,00
	Výsledok hosp. po zdanení r. 135 - (r.136,137)(+/-)	138	- 35 464,20	0,00	- 35 464,20	- 130 281,14
	Kontrolné číslo súčet (r.65 až r. 138)	995	11 392 814,73	0,00	11 392 814,73	10 321 695,82

Skupinová fotografia na záver vzdelávania: „Prevencia drogových závislostí“.

Záverečný seminár po zahraničnej návšteve kolegov zo Státního zdravotního ústavu z ČR.

Osveta pre rodičov v MŠ o hygiene a o infekčných ochoreniach v lokalite Trenč.

Skupinová práca koordinátorov počas vzdelávania na tému „Reprodukčné zdravie“.

Spoločná fotografia na záver vzdelávania v kolaboratívnom centre Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) vo Vyšných Hágoch.

V. Personálne otázky

Zamestnanci ústredia

Riaditeľka	Mgr. Tatiana Hrustič
Expert pre finančné riadenie a zastupujúca štatutárna zástupkyňa	Ing. Alena Koperová
Expert pre terén	Mgr. et. Mgr. Richard Koky, MHA
Expert metodik	Mgr. Michal Kubo
Expert pre vzdelávanie a rozvoj ľudských zdrojov	Mgr. Michal Sýkora
Projektoví manažéri	Ing. Jozef Waschina, Ing. Vladimír Pasiar, JUDr. Rastislav Urda
Manažér pre monitorovanie	Mgr. Mária Fumačová
Manažér pre verejné obstarávanie	JUDr. Michal Urban
Manažér implementácie AOZ v prostredí nemocníc	Marcela Adamová, MPA
Mzdový účtovník	Mgr. Soňa Halušková
Personalista	Mgr. Lenka Tóthová
Účtovník	Mgr. Renáta Serfözöová
Odborný asistent pre vzdelávanie a rozvoj ľudských zdrojov	Mgr. Anna Čonková
Odborný asistent experta pre terén	Mgr. Peter Kašperek
Odborný asistent hlavného experta aktivity:	Mgr. Viktória Brezanská, Bc. Jonathán Pavelka
Odborní asistenti pre ekonomické oddelenie:	Darina Hammelová, Mgr. Tomáš Dobiaš, Ing. Marek Koreň

Koordinátori- za menom nasleduje spádová oblasť v abecednom poradí, stav je k 31.12.2019

Mgr. Albín Cina (Bardejov)
 Alžbeta Íllešová (Fiľakovo)
 Mgr. Peter Molek (Gelnica)
 Mgr. Stanislava Guzi (Humenné)
 Ondrej Pompa (Kežmarok)
 Bc. Rudolf Rusňák (Košice – okolie)
 Bc. František Turták (Košice)
 Karína Polakovičová (Malacky, Pezinok)
 Milan Adam (Michalovce)
 Mgr. Danica Bieliková (Nitra)
 Bc. Šimon Pokoš (Poprad)

Mgr. Mária Nazarejová (Prešov)
 Bc. Monika Tolnaiová (Revúca)
 PhDr. Peter Hronec (Rimavská Sobota)
 Bc. Jana Tolnaiová (Rožňava)
 Mgr. Bc. Lenka Nazarejová (Sabinov)
 Mgr. Lenka Bužová (Snina)
 Sidónia Pištová (Spišská Nová Ves)
 Bc. Anna Dunková (Stará Ľubovňa)
 Mgr. Tomáš Sivák (Svidník)
 Eugen Miľo (Trebišov), Zoltán Batka (Veľké Kapušany)
 Mgr. Monika Burisová (Veľký Krtíš)
 Mgr. Mariana Holubová (Vranov nad Topľou)
 Ing. Mgr. Jozef Pišta (Zvolen)

Asistenti osvetly zdravia - za menom nasleduje spádová oblasť v abecednom poradí (stav je k 31.12.2019)

Alexandra Pulková (Bačkov), Helana Heráková (Bánovce nad Bebravou), Daša Šmatárová (Banské), Oľília Miháliková (Bardejov), Janka Kokyová (Batizovce), Valéria Danyiová (Beliná), Iveta Adamová (Bidovce), Ivana Škopová (Bijacovce), Peter Danyi (Biskupice), Jozef Sliško (Blatné Remety), Stanislav Maťok (Boliarov), Lenka Taragošová (Bôrka), Katarína Demeterová (Brekov), Jana Fízerová (Brezno), Kristína Kónyová (Brzotín), Marta Oláhová (Bušince), Helena Kroščenová (Bystrany), Anna Pavelicová (Bystré), Marcel Greško (Bzovík), Lenka Kováčová (Cerovo), Jana Siváková (Cigelfka), Katarína Lázárová (Čakanovce), Adriana Ovšáková (Čaklov), Tatiana Husárová (Červenica), Lucia Vargová (Čičarovce), Zuzana Mačová (Čičava), Jozef Horváth (Čierna nad Tisou), Alena Pustajová (Čierny Balog), Jana Oláhová (Detva), Božena Havrllová (Divín/Ružiná), Emília Dudiová (Dlhé nad Cirochou), Monika Červenáková (Dobšiná), Ružena Gunárová (Dobšiná), Renáta Miklošová (Dolná Ždaňa/Hodruša Há mre), Diana Lenártová (Drahňov), Viera Krajinská (Drieňov), Silvia Klemárová (Drienovec), Vanessa Klempárová (Drienovec/Moldava nad Bodvou), Nikola Daňková (Družstevná pri Hornáde), Július Oláh (Fiľakovo), Nina Čechová (Frička), Oľga Bendiková (Fričovce), Eva Girgová (Gelnica), Terézia Polyaková (Gemerská Poloma), Bc. Katarína Tamašová (Gemerská Ves), Dana Kurečajová (Giraltovce), Mária Kiňová (Hanušovce nad Topľou), Mária Kotlárová (Hencovce), Monika Baníková (Hlinné), Anna Ondrušová

(Hlohovec), Zuzana Hangurbadžová (Hniezdne), František Szendrei (Hnúšťa), Anna Oláhová (Hodajov), Jozef Oláh (Holiša/Fiľakovské Kováče), Anna Gáborová (Holumnica/Toporec), Monika Ščuková (Hrabušice), Marta Gabrišová (Hranovnica), Jana Tokárová (Humenné – Podskalka), Lenka Polhošová (Huncovce), Iveta Husárová (Chmeľov/Šarišská Trstená), Blanka Horvátová (Chminianske Jakubovany), Silvia Jaslová (Chminianske Jakubovany), Dávid Horvát (Chminianske Jakubovany / Chmiňany), Anna Pačajová (Ihľany), Petra Kalaiová (Iňačovce), Simona Oračková (Jakubany), Renáta Paločayová (Jánovce), Jana Giňová (Jarovnice), Mária Popušová (Jarovnice), Marta Popušová (Jarovnice), Roman Dzurik (Jasov), Soňa Hlaváčová (Jelšavaň), Jana Horváthová (Jurské), Marianna Holubová (Kamenica nad Cirochou), Marcela Gaďová (Kamená Poruba), Mária Lakatošová (Kapušíanske Kľačany), Mária Goroľová (Karná), Marián Pecha (Kecervce), Daša Horváthová (Kežmarok), Milan Deme (Klenovec), Janka Sendreiová (Kokava nad Rimavicou), Mária Mirgová (Kolačkov), Ildikó Kováčová (Komárno), Klára Kováčová (Kosihovce), Ingrida Balogová (Košice Luník IX), Vladimír Balog (Košice Luník IX), Jarmila Kremnická (Košické Oľšany), Zuzana Horváthová (Kráľovce/Beniakovce), Priška Balogová (Kráľovský Chlmec), Katarína Miháliková (Kráľovský Chlmec), Ida Zsigová (Krasnohorské Podhradie), Helena Horáková (Krišovská Liesková), Mária Gažíková (Križová Ves), Radomíra Gažíková (Križová Ves), Milan Pollák (Krompachy), Daša Oláhová (Krupina), Lenka Grundzová (Kružlová), Lucia Šiváková (Kurov), Ingrida Džurbanová (Ladomirová), Karol Horváth (Lastovce), Jana Horvátová (Laškovce), Renáta Költöová

(Leles), Simona Bilá (Lenartov), Júlia Štecová (Lesíček/Tuhriná), Valéria Kroščenová (Letanovce), Helena Kardošová (Levice), Eva Kočková (Levoča), Barbora Pechová (Levoča), Anna Rakašová (Lipany), Anna Pačajová (Liptovská Teplička), Mária Kováčová (Litava), Marcela Kroščenová (Lomnička), Mária Mišalková (Lomnička), Nikola Šarišská (Ľubica), Beáta Tóthová (Lučenec–Opatová), Viera Čechová (Lukov), Božena Bartková (Malá Domaša/Žalobín), Renáta Bilá (Malcov), Tatiana Makulová (Malčice), Helena Pompová (Malý Slavkov), Slávka Ferková (Malý Slivník), Helena Tomková (Markušovce), Soňa Bajuszová (Medzev), Jana Banová (Medzilaborce), Mária Varechová (Medzilaborce), Kamila Ferková (Michalovce), Darina Balogová (Mirkovce), Marián Šariška (Mníšek nad Hnilcom/Švedlár), Mária Kováčová (Modrý Kameň), Milan Hudák (Moldava nad Bodvou), Viliam Mušuka (Muráň), Jaroslav Gunár (Muránska Dlhá Lúka), Ing. Ladislav Mazár (Nacina Ves/Lesnéné), Radovan Horváth (Nálepkovo), Jozef Lakatoš (Nitra), Kvetoslava Chromá (Nižný Hrabovec/Kučín), Agáta Čechová (Nižný Tvarožec/Sveržov), Františka Dandášová (Nižný Žipov), Monika Rusnáková (Ochtiná), Adriana Ferencová (Ondavské Matiašovce), Terézia Duždová (Ostrovany), Emília Tarbajová (Ostrovany), Ing. Drahomír Račok (Parchovany), Beáta Violová (Pašková), Jarmila Popíková (Pavlovce nad Uhom), Dorota Patkáňová (Petrová), Eva Demeterová (Petrovce nad Laborcom), Mária Tomiová (Plešivec), Renáta Bušová (Podhorany), Veronika Mirgová (Podhorany), Ľubica Čonková (Pohorelá), Katarína Radičová (Polomka), Žaneta Gáborová (Poprad), Mgr. Yveta Macušková (Poša), Katarína Daňová (Prešov), Mária Petíková (Prešov), Marieta Berkyová (Radzovce), Maroš Mirga (Rakúsy), Dana Mirgová (Rakúsy), Zdenka Mirgová (Rakúsy), Ivana Galdunová (Rankovce), Renáta Žoltaková (Raslavice), Marie Brindzákova (Ratková), Zuzana Suchá (Rejdová), Ingrid Brindzákova (Revúca), Martin Pokuta (Richnava), Katarína Ráczová (Rimavská Seč), Tomáš Danyi (Rimavská Sobota), Monika Horváthová (Rimavské Janovce), František Ferenc (Roškovce), Viera Tolnaiová (Roštár), Dušan Makula (Rožkovany), Diana Krištofová (Rožňava), Erika Milková (Rožňava), Barbora Horváthová (Rudňany), Zdenka Pokutová (Rudňany), Kvetoslava Berkyová (Rudňany/Poráč), Magdaléna Dudová (Sabinov), Vlasta Dudová (Sabinov/Ražňany), Anna Tokárová (Sačurov), Lenka Demeterová (Sečovce), Angelika Kudráčová (Sečovce), Božena Krištová (Sečovská Polianka), Jolana Balogová (Slavkovce), Ružena Tomiová

(Slavošovce), Darina Dudiová (Slovenská Voloová), Bc. Peter Koky (Smižany), Renáta Grondzárová (Snina), Ján Beňo (Sobrance), Renáta Faková (Sokolany), Anna Šestáková (Sol/Jastrabie nad Topľou), Agnesa Škopová (Spišská Nová Ves), Alžbeta Mižigárová (Spišské Vlachy), Iveta Lacková (Spišský Štiavnik), Slávka Olachová (Stakčín), Katarína Porčogošová (Stará Ľubovňa), Barbora Bačová (Stráne pod Tatrami), Dis.art. Peter Budi (Strážske), Zuzana Bambuchová (Stropkov), Iveta Goroľová (Stropkov), Gréta Siváková (Svidník), Valéria Giňová (Svinia), Július Koky (Svit), Adriana Kančiová (Šamudovce), Zuzana Kaňuchová (Šarišská Poruba), Mária Červeňáková (Šarišské Jastrabie), Silvia Gyetvaiová (Šávoľ), Veronika Kökényová Illéšová (Šíd), Iveta Balogová (Širkovce), Štefan Pokoš (Šumiac), Erika Harvanová (Telgárt), Silvia Pusztaiová (Tornaľa), Jozef Badžo (Trebišov), Kevin Balog (Trebišov), Ivana Demeterová (Trebišov), Igor Horváth (Trebišov), Anna Tancošová (Trebišov), Ján Zajac (Trebišov), Vladimír Zajac (Trebišov), Natália Berková (Trenč), Erika Bogárová (Trhovište), Denisa Rybárová (Turňa nad Bodvou), Monika Mitrová (Ublá), Tibor Bilý (Úbrež), Milada Pokošová (Vaľkovňa), Janette Mačová (Varhaňovce), Ivana Ferencová (Vechec), Agáta Mócová (Veľká Ida), Gizela Gáborová (Veľká Lomnica), Milan Polhoš (Veľká Lomnica), Ľudmila Berkiová (Veľká nad Ipľom), Vilma Kollerová (Veľké Blahovo), Ingrida Balogová (Veľké Dravce), Daniela Batková (Veľké Kapušany), Petra Kováčová (Veľký Krtíš), Eva Pačajová (Vikartovce), Vojtech Čonka (Vítkovce/Chrať nad Hornádom), Jana Ferencová (Vranov nad Topľou), Viera Roháčová (Vranov nad Topľou), Milan Kešeľ (Vrhnica), Mária Pešťová (Vrbov), Bartolomej Gora (Vtáčkovce), Oľga Dunková (Výborná/Slovenská Ves), Viera Mirgová (Výborná/Slovenská Ves), Marián Kroščen (Vydriň), Erika Ferencová (Zámutov), Zuzana Ferencová (Zborov), Anna Karalová (Zborov), Jarmila Badová (Zemplínska Teplica), Vojtech Horváth (Zemplínske Kopčany), Kristína Nikoličová (Zlaté Klasy), Ľubica Belaiová (Zvolen), Eva Kováčová (Zvolen), Petra Gašparová (Zvolenská Slatina), Nikola Balogová (Žbince), Viera Mačová (Žehňa), Lucia Horváthová (Žehra), Eva Sikoraiová (Žiar nad Hronom).

Asistentky osvedy zdravia v nemocniciach (za menom nasleduje partnerská nemocnica, stav je k 31.12.2019)

Henrieta Bambuchová (Nemocnica s poliklinikou Trebišov), Magdaléna Beláková (Nemocnica s poliklinikou Š. Kuku Michalovce), Bc. Katarína Dunková (Nemocnica Dr. Vojtecha Alexandra n.o, Kežmarok), Soňa Egedová (Nemocnica Košice, detské oddelenie), Agnesa Kryštofová (Ne-

mocnica Dr. Vojtecha Alexandra n.o, Kežmarok), Biana Mil'ová (Nemocnica Trebišov, Svet Zdravie, Procare), Mariana Pršebicová (Nemocnica s poliklinikou, n. o. Revúca), Anna Pužová (Nemocnica s poliklinikou Š. Kuku Michalovce), Miriama Šaňová (DFN Košice), Darina Žigová (Univerzitná nemocnica L. Pasteura v Košiciach).

Zdravé komunity 3A

(za menom nasleduje spádová oblasť, v abecednom poradí, stav je k 31.12.2019)

Manažér hlavnej aktivity – PhDr. Štefan Šarközy (Bratislava)

Koordinátor osvedy zdravia – Jarmila Danielová (od 1.6.2019), Karina Polakovičová

Asistent osvedy zdravia – Gabriela Danihelová (Malacky), Iveta Suchánková (Malé Leváre), František Oláh (Pezinok), Gabriela Polakovičová (Plavecký Štvrtok), Milan Daniel (Rohožník), Mária Salajová (Vysoká pri Morave), Lenka Balážová (Záhorská Ves), Nadežda Danihelová (Závod)

Externí spolupracovníci: Lektori vzdelávania a Experti na prípravu metodických materiálov za obdobie od 1.1.2019 do 31.12.2019 (v abecednom poradí podľa priezviska)

PhD., Mgr. Karina Andrášiková
PhDr. Gabriel Bianchi, CSc.
RNDr. Lucia Demesová
Mgr. Mária Hojsíková
Mgr. Tibor Köbel
Mgr. Estera Kövérová, PhD.
Mgr. Peter Kulifaj
MUDr. Ivana Kušnierová
Mgr. Ľubomíra Lapšanská
PhDr. Ivan Lukšík
Mgr. Ľubica Lukšíková
MUDr. Peter Marko
PhDr. Andrea Obrončíková PhD.
Mgr. Paula Podušková
Mgr. Andrea Poloková
doc. PaeDr. Lenka Rovňanová
Doc. MUDr. Ivan Solovič
Mgr. Richard Tekel, PhD.
Mgr. Martin Valentíny
PhDr. Jozef Vorobel, PhD.
Mgr. Alica Záhorská
Mgr. Michal Zálešák, LL.M.

Počet zamestnancov k 1.1.2019

Počet zamestnancov v ústredí – 20

Počet koordinátorov – 24

Počet asistentov osvedy zdravia (AOZ) – 244

Asistent osvedy zdravia nemocnice (AOZN) – 9

Počet zamestnancov na projekte ZK 3A – 10

Spolu k 1.1.2019 – 307

Počet zamestnancov k 31.12.2019

Počet zamestnancov v ústredí – 20

Počet koordinátorov – 24

Počet asistentov osvedy zdravia (AOZ) – 258

Počet zamestnancov na projekte NP ZK 3A – 11

Asistent osvedy zdravia nemocnice (AOZN) – 10

Spolu k 31.12.2019 – 323

Asistentky osvedy zdravia v prostredí nemocníc spoločne s Richardom Kokym - expertom pre terén a Marcelou Adamovou - manažérkou pre implementáciu projektu

Vzdelávacia aktivita AOZN (Odborný garant vzdelávacej aktivity: OZ Slovenské doly, Mgr. Ľubomíra Lapšanská, riaditeľka, lektorka)

VI.

Ciele a prehľad ich plnenia

Výsledky práce v teréne	81
Porovnanie s predchádzajúcimi rokmi a doplňujúce komentáre	84
Realizácia zdravotnej mediácie v jednotlivých oblastných skupinách	86
Oblastná skupina Bardejov	86
Oblastná skupina Fiľakovo	87
Oblastná skupina Stará Ľubovňa	89
Oblastná skupina Trebišov	90
Oblastná skupina Rožňava	91
Oblastná skupina Zvolen	92
Oblastná skupina Snina	93
Oblastná skupina Sabinov	95
Oblastná skupina Prešov	96
Oblastná skupina Vranov nad Topľou	98
Oblastná skupina Michalovce	99
Oblastná skupina Revúca	100
Oblastná skupina Kežmarok	101
Oblastná skupina Gelnica	102
Oblastná skupina Spišská Nová Ves	103
Oblastná skupina Humenné	105
Oblastná skupina Poprad	106
Oblastná skupina Svidník	107
Oblastná skupina Veľké Kapušany	108
Oblastná skupina Rimavská Sobota	110
Oblastná skupina Nitra	111
Oblastná skupina Veľký Krtíš	112
Oblastná skupina Košice	114
Oblastná skupina Košice okolie	115
Oblastná skupina Bratislavský samosprávny kraj	116
Vzdelávanie a rozvoj ľudských zdrojov	119
Hodnotenie vzdelávacích aktivít z pohľadu všetkých účastníkov	121
Tvorba a implementácia odborných metodík	122
Vytvorenie komplexného mapovania zdravotných potrieb cieľových komunít	127

V časti „Realizované aktivity (výber)“ sme uviedli, že všetky naše činnosti zameriavame na zlepšovanie zdravotnej situácie marginalizovaných komunít a zlepšovaniu podmienok pre zdravie. V tejto súvislosti sú aj naše výsledky rozdelené do niekoľkých oblastí, ktoré na seba nadväzujú.

Výsledky sme rozdelili do troch hlavných kategórií:

- 1) Výsledky práce v teréne
- 2) Vzdelávanie a rozvoj ľudských zdrojov
- 3) Tvorba a implementácia odborných metodík
- 4) Vytvorenie komplexného mapovania zdravotných potrieb cieľových komunít

Všetky ďalej uvádzané údaje predstavujú obdobie 1.1. – k 31.12.2019. V tomto období sme pracovali v celkom 255 lokalitách a 5 nemocniciach.

Výsledky práce v teréne

Táto kategória výsledkov predstavuje najvýznamnejšiu časť z hľadiska objemu a číselného vyjadrenia. Jedná sa o každodennú činnosť, ktorú vykonávame systematicky a adresne v prospech našich cieľových skupín.

Na úvod tejto časti uvádzame sumár za všetky komunity spolu, následne za každú skupinu zvlášť. Pre lepšiu predstavu reálnej skutočnosti uvá-

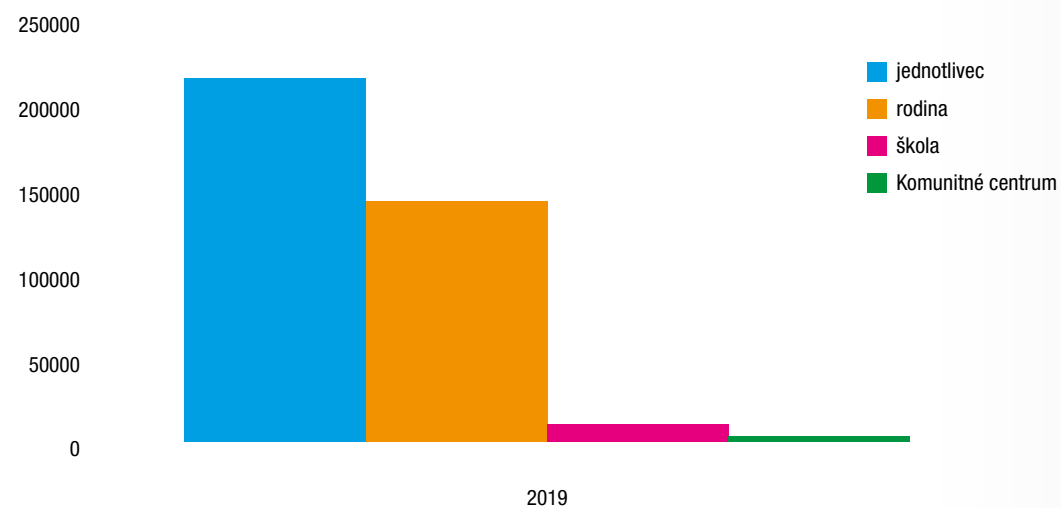
dzame vždy jeden príklad dobrej praxe (mená sú anonymizované). Na záver uvádzame zhodnotenie koordinátora/ky k jednej skupine intervencií za rok 2019.

Intervencie realizované v prospech cieľovej skupiny sledujeme v piatich základných skupinách (tabuľka pod):

	ZÁKLADNÉ SKUPINY	SLEDOVANÉ INTERVENCIE
A.	PODPORA PREVENTÍV-NÝCH ZDRAVOTNÝCH PROGRAMOV	A1. Preventívna prehliadka, A2. Očkovanie, A3. Materská poradňa
B.	SPOLUPRÁCA S PZS	B1. Všeobecný lekár, B2. Pediater, B3. Nemocnica, B4. Odborný lekár – špecialista
C.	SPOLUPRÁCA	C1. RUVZ, C2. TSP, C3. KC, C4. Obecný/Mestský úrad, C5. RZP, OSZZS.
D.	PRIAMA ASISTENCIA KLIETOVI	D1. Meranie krvného tlaku, D2. Prvá pomoc, ošetrovanie drobných poranení, D3. Sprevádzanie na vyšetrenie, D4. Zdravotné poistenie, D5. Kompenzačné pomôcky a ZŤP, D6. Lieky, D7. Činnosti realizované v spolupráci RUVZ
E.	ĎALŠIE AKTIVITY	E. Charitatívne činnosti, brigády, zbierky, a ďalšie činnosti

Realizácia zdravotnej mediácie na komunitnej úrovni v základných sledovaných skupinách intervencií za rok 2019.

Realizácia zdravotnej osvetu v roku 2019

Zdravotná osvetová činnosť v škole v Spišských Vlachoch na tému „Pitný režim“.

Meranie krvného tlaku v lokalite Cerovo.

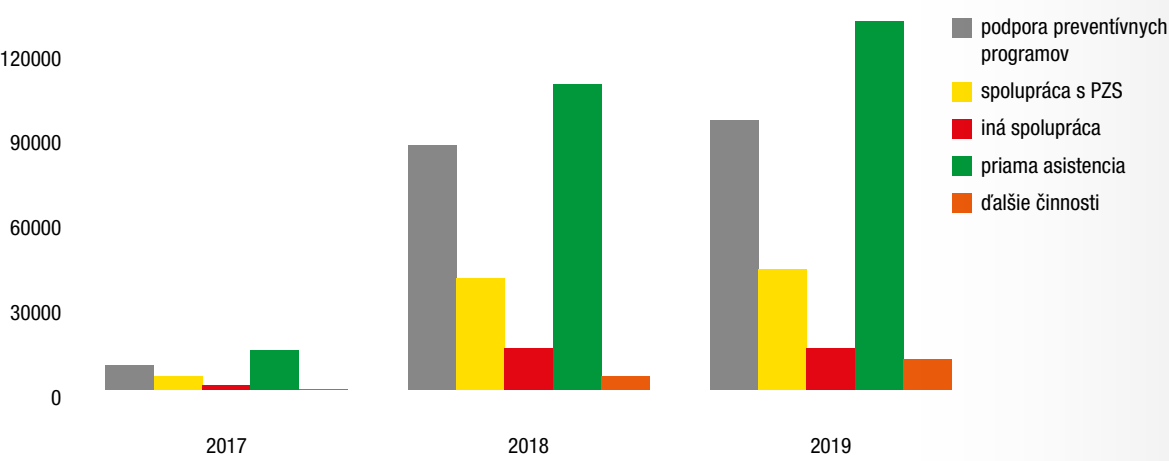
Medzinárodná návšteva II. – Návšteva Státního zdravotního ústavu z ČR

Osvetová aktivita o k upevňovaniu hygienických návykov počas letných prázdnin v lokalite Hrušov.

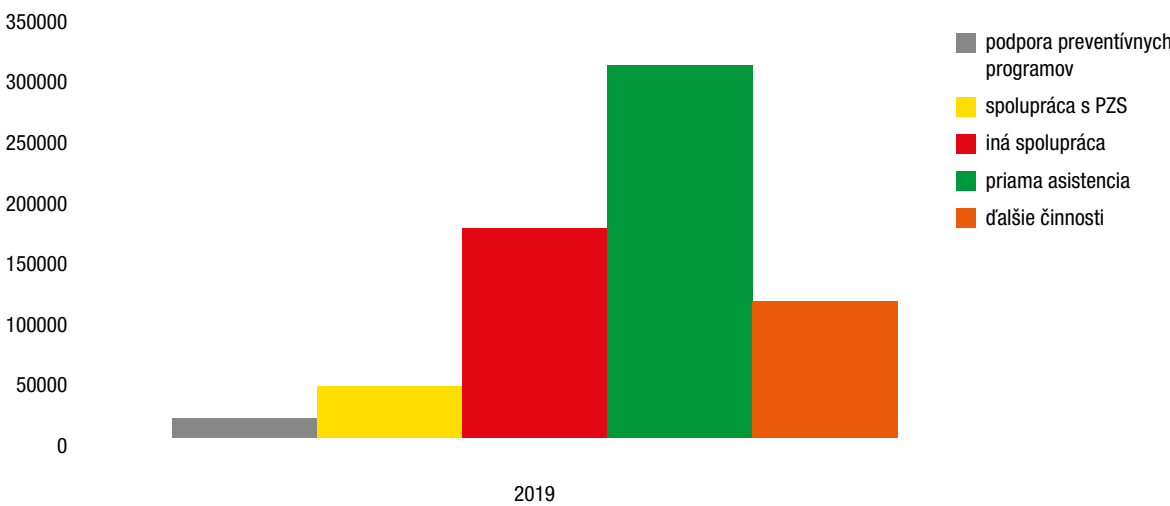
Porovnanie s predchádzajúcimi rokmi a doplňujúce komentáre

Výsledný počet intervencií za roky 2017, 2018 a 2019

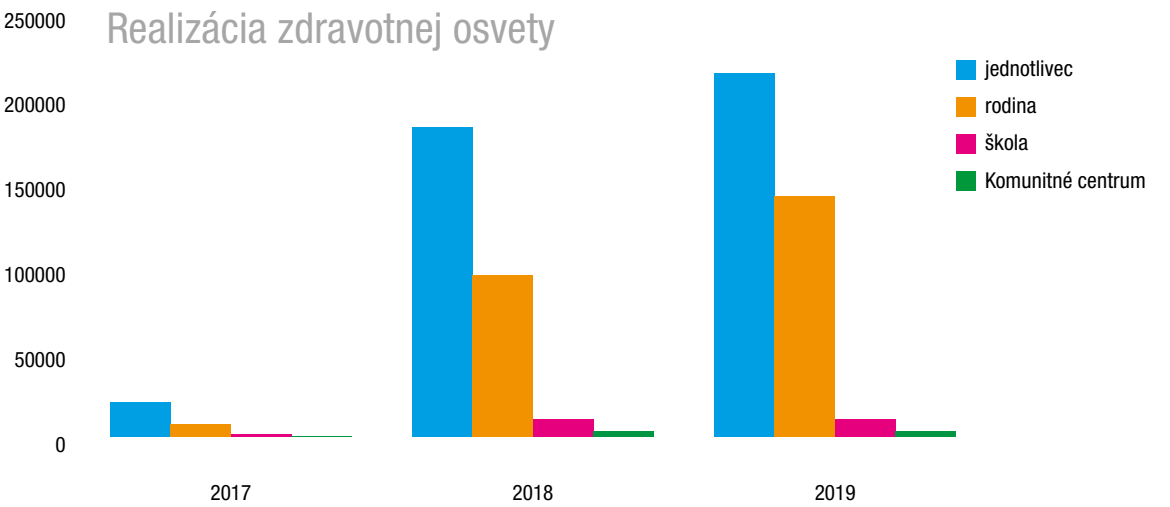
- V skupine Podpora preventívnych zdravotných programov v roku 2019 sa prejavil progres. Oproti roku 2017 a 2018 sa zvýšil celkový počet sledovaných intervencií preventívnych prehliadok a očkovaní. Uvedená skutočnosť je výsledkom aktívnej práce AOZ a funkčnej spolupráce s lekármi. Ďalší vplyv na vývoj v tejto kategórii bolo zvýšenie počtu AOZ v nových lokalitách v roku 2017 a 2018. Celkové zmeny v skupine charakterizujú číselný nárast oproti predchádzajúcim rokom. Počet intervencií ovplyvnili aj preventívne očkovania pri epidémiách osýpok.
- Výsledok spolupráce s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti (najmä lekármi prvého kontaktu) je vybudovaný pravidelnou spolupracou a aktívnou komunikáciou s lekármi zo strany AOZ a KAOZ. Počas fungovania AOZ v teréne si lekári overili ich zodpovednosť a spoľahlivý prístup, čoho výsledkom je rozširujúca sa spolupráca počas rokov 2017 -2019. Viacerí AOZ získali u lekárov dôveru a zabezpečujú kontakt priamo v prostredí segregovaných komunít.
- Výsledok v kategórii iná spolupráca je podmienená pôsobením pomáhajúcich profesií v danej lokalite. Mierny nárast v roku 2019 je spôsobený postupným zapojením čoraz vyššieho počtu škôl do spolupráce s AOZ v lokalitách.

- Hodnoty v kategórii priama asistencia sú najvyššie. Najčastejšou intervenciou je meranie krvného tlaku klientom, či už to je klient s hypertenziou, kde asistent pravidelne meria krvný tlak, buď na žiadosť klienta, keď sa necíti dobre, alebo je to na žiadosť lekára. Zabezpečenie a vyzdvihnutie liekov z lekárne. Aktívna pomoc a podpora klienta, oblasť zdravotného poistenia (zvlášť v období, keď sú klienti nedobrovoľne prepoistení do inej zdravotnej poisťovne). Zvyšovanie počtu intervencií bolo ovplyvnené aj s rastúcim počtom AOZ a lokalít.
 - Najčastejšie intervenciou v skupine ďalšie aktivity sú činnosti zamerané najmä na charitatívnu pomoc v oblasti poskytnutia šatstva a potravín pre mnohopočetné rodiny s deťmi. Druhou najčastejšou intervenciou v tejto oblasti sú rôzne upratovacie brigády, ktoré organizujú AOZ v lokalitách niekoľkokrát do roka.
- Ďalšou významnou činnosťou, ktorú v teréne realizujeme, zvlášť sledujeme a následne vyhodnocujeme sú osvetové aktivity. Osvetové aktivity sú realizované s jednotlivcom, skupinami, na školách a tiež v komunitných centrách. Uvedené aktivity sú zamerané na špecifické témy, ktorých je spolu 32.

V súvislosti s prípravou a implementáciou osvetových aktivít je dôležitá príprava ľudských zdrojov prostredníctvom vzdelávania a odborné metodické postupy (viac v častiach „Vzdelávanie a rozvoj ľudských zdrojov“ a „Implementácia metodík“), ktoré reflektujú potreby terénnej praxe.

Výsledky realizácie v jednotlivých kategóriách osvetových aktivít sledovaných od 11/2017 do 12/2019 je možné nájsť v grafe pod.

V rámci osvetových aktivít boli najčastejšie prezentované nasledovné témy:

Téma osvetovej aktivity	Počet osvetových aktivít
Osvety o ošatení a osobnej hygiene	52 642
Prevenčia a liečba pedikulózy	46 646
Osveta o starostlivosti o deti a rodinu	42 163
Osveta o povinnom očkovaní	39 366
Osveta o preventívnych prehliadkach	29 607

Realizácia zdravotnej mediácie v jednotlivých oblastných skupinách

V tejto časti sa zameriavame na výsledky sledovaných intervencií v jednotlivých oblastných skupinách. Každá z oblastných skupín má iné podmienky, potreby, veľkosť, početnosť klientov a ďalšie špecifiká, ktoré je nutné pri plánovaní činností zohľadňovať. Aj z tohto dôvodu si číselné vyjadrenia sledovaných intervencií rozdielne a je potrebné ich interpretovať v regionálnom a socioekonomickom kontexte.

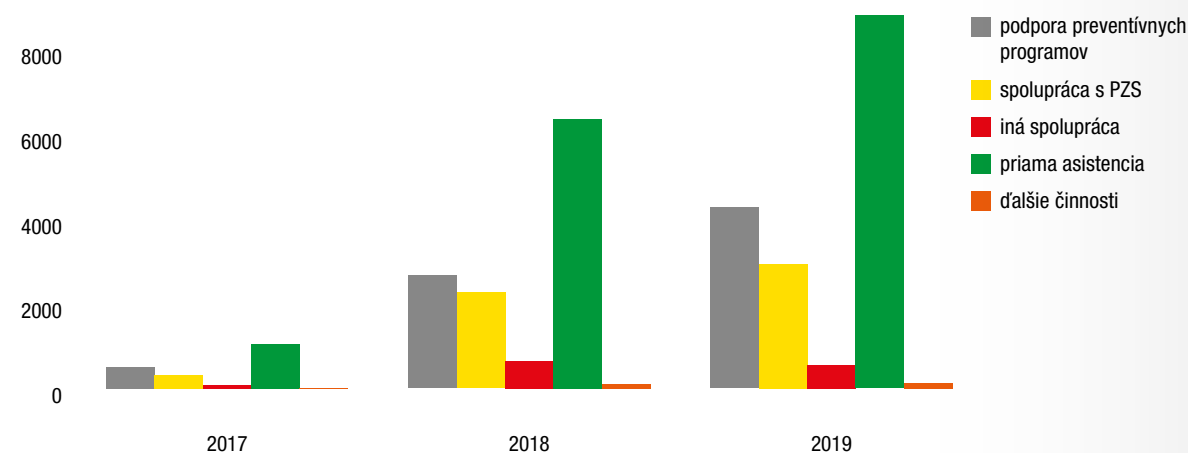
Na nasledovných stranách uvádzame výsledky jednotlivých oblastných skupín v sledovaných skupinách intervencií v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

Oblastná skupina Bardejov

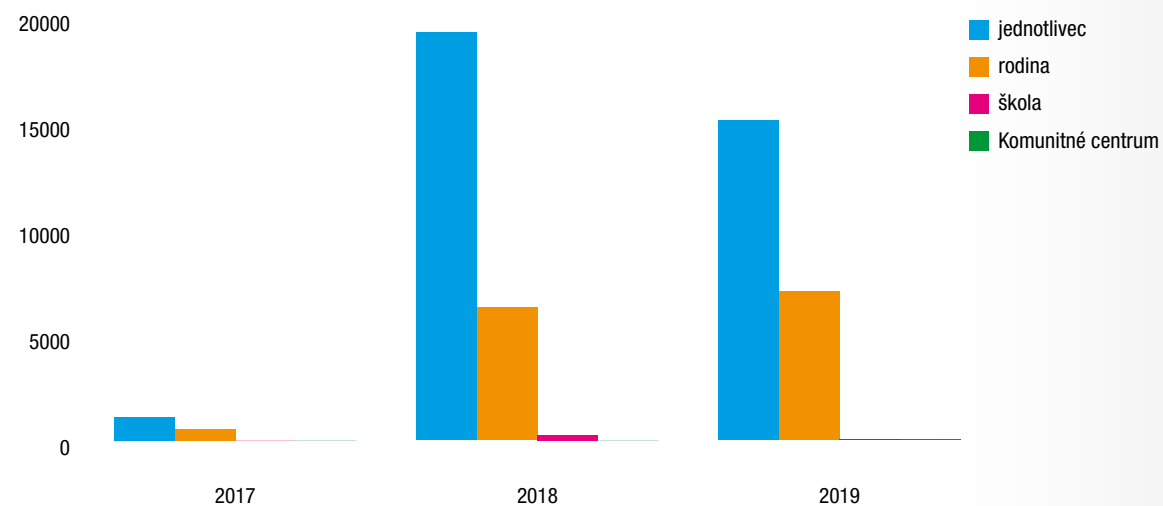
Koordinátor: Mgr. Albín Cina

Lokality: Malcov, Lenartov, Nižný Tvarožec/Sveržov, Frička, Lukov, Bardejov, Petrová, Cigelfka, Kurov, Zborov

Základné skupiny intervencií oblastná skupina Bardejov

Realizácia zdravotnej osvetý oblastná skupina Bardejov

Príklad dobrej praxe

„V lokalite oblastnej skupiny Bardejov si AOZ pri návšteve klientky, ktorá má 5 ročného syna všimla, že dieťa je neprirodzene opuchnuté. Na základe uvedenej skutočnosti privolala AOZ záchranú zdravotnú službu. Dieťa bolo hospitalizované v NsP, kde mu bolo diagnostikované zlyhávanie obličiek - nefrotický syndróm. AOZ sa pravidelne so súhlasom matky informovala na zdravotný stav dieťaťa u špecialistu v nemocnici. Rodine poskytla psychickú podporu a viedla s nimi motivačné rozhovory, informovala o procese liečby. Nakoľko rodičia sú mierne mentálne zaostalí, AOZ zo začiatku musela prevziať všetky úkony spojené s komunikáciou s lekármi. Po prepustení dieťaťa do domácej liečby AOZ poučila rodičov o dennom zbieraní moču, vykonala osvetu o správnej životospráve – diéta a užívaní predpísaných liekov. Podľa potreby zabezpečovala sanitku a rodinu navštevovala denne. AOZ sprevádzala rodičov s dieťaťom na kontrolné vyšetrenia do nemocnice. Dieťa AOZ pravidelne navštevuje a sleduje jeho zdravotný stav, ktorý sa zlepšil. Chlapčekomu sa znížili dávky liekov a intervaly kontrolných vyšet-

rení sa predĺžili. Vďaka zodpovednému prístupu AOZ a vedeniu rodičov v spolupráci s lekármi sa dosiahlo, aby chlapec absolvoval potrebné vyšetrenia, dodržiaval predpísanú liečbu a zlepšila sa starostlivosť rodičov o dieťa..

Zhodnotenie koordinátora k podpore preventívnych programov

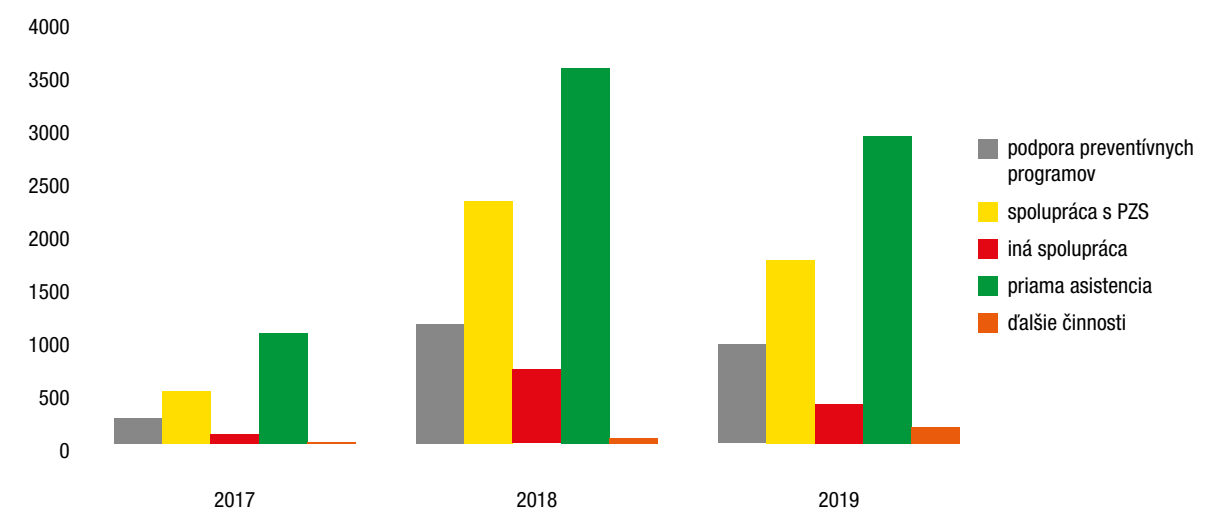
„AOZ vďaka absolvovaním školeniam vedeli lepšie poskytnúť získané informácie klientom. V tomto roku sa znížil počet tehotných klientok čo ovplyvnili aj pravidelne osvetu s klientkami. Veľmi pomohlo aj to, že AOZ od roku 2016 mali nastavenú spoluprácu s NsP v Bardejove a to s gynekologicko- pôrodnickým a detským oddelením. AOZ raz týždenné navštevovali tieto oddelenia kde sa venovali klientkam a vykonávali osvetu, poradenstvo, ventilačné a motivačné rozhovory, psychickú podporu a viedli ich k zlepšeniu hygieny, starostlivosti o novorodencov a deti. Klienti nadobudli väčšiu zodpovednosť za svoje zdravie aj vďaka častejšej komunikácii s AOZ.“

Oblastná skupina Fiľakovo

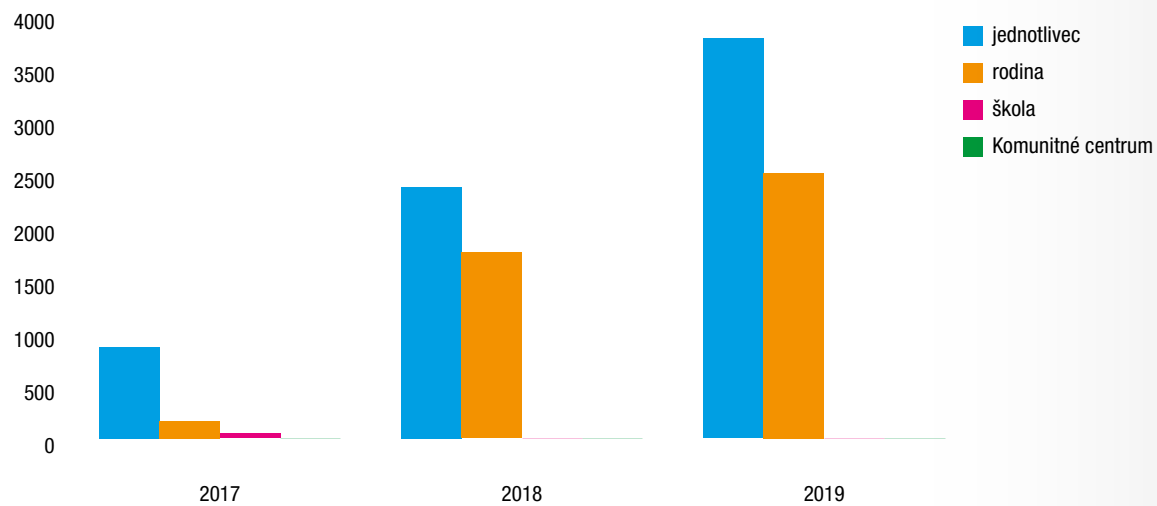
Koordinátor: Alžbeta Illéšová

Lokality: Veľké Dravce, Radzovce, Biskupice, Beliná, Šávoľ, Divín/Ružiná, Šíd, Čakanovce, Holiša/Fiľakovské Kováče, Fiľakovo

Základné skupiny intervencií oblastná skupina Fiľakovo

Realizácia zdravotnej osvet y oblastná skupina Fiľakovo

Príklad dobrej praxe

„AOZ z oblastnej skupiny Fiľakovo na podnet pediatričky navštívila 22 ročnú tehotnú klientku, ktorá žije spolu so svojím dieťaťom v rodinnom dome v jednej izbe bez vody a elektriny. AOZ po prvej osobnej návšteve klientky zistil, že býva v zlých hygienických podmienkach, dieťa je zanedbané a klientka predpokladala, že jej bude dieťa odobrané do náhradnej starostlivosti štátu (po návštevách sociálnej kurately). Na podnet AOZ a v spolupráci s pediatričkou sa dieťaťu zabezpečili povinné očkovania a tehotnej klientke preventívne vyšetrenia. AOZ zabezpečil klientke v spolupráci s TSP ošatenie pre klientku a jej dieťa. V spolupráci s TSP zabezpečili klientke aj niekoľko kusov nábytku, hlavne posteľ a skrine s dostatočným úložným priestorom. AOZ klientke vysvetlil rozsah jej problémov a vykonal jej zdravotné osvet y hlavne na témy: osobná hygiena, hygiena bývania, povinné očkovanie a preventívne prehliadky. Pri ďalšej návšteve sociálnej kurately jej pracovníčky usúdili, že pokiaľ sa situácia u klientky bude aj naďalej zlepšovať, nebude nutné pristúpiť k odobrať dieťa. AOZ svojou činnosťou pomohol klientke

k tomu, aby sa výrazne zlepšila jej hygienická situácia a aj situácia so zanedbávaním starostlivosti o svoje dieťa. Klientka sa naďalej dobre stará o seba aj o svoje dieťa, avšak AOZ stále pomery v rodine monitoruje, aby sa situácia nezopakovala. ÚPSVaR už netrvá na tom, aby klientke bolo dieťa odobrané, ale tiež ako náš AOZ v rodine vykonávajú častejšie šetrenia. Klientka je AOZ za jeho pomoc veľmi vďačná.“

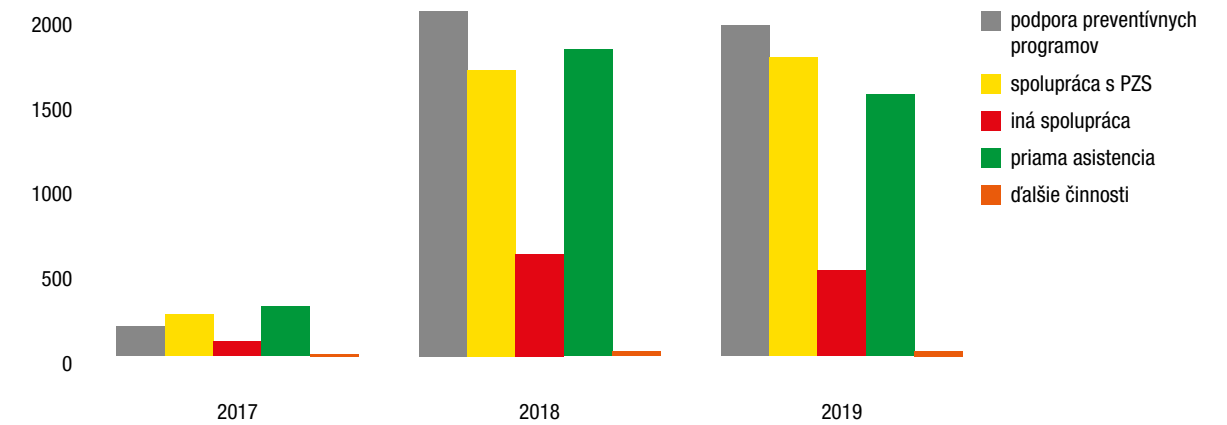
Zhodnotenie koordinátorky k intervenciám Ďalšie činnosti

Vo všetkých lokalitách sa vykonali aktivity zamerané na charitu a to hlavne distribuovanie rôzneho ošatenia, ktoré bolo vo väčšine rozdávané priamo klientom podľa potreby. V lokalitách podľa potreby výskytu skládok komunálneho odpadu sa vykonávali tiež brigády, ktoré boli zamerané na odstránenie týchto skládok. V súčasnosti neevdujeme v lokalitách žiadnu skládku komunálneho odpadu.

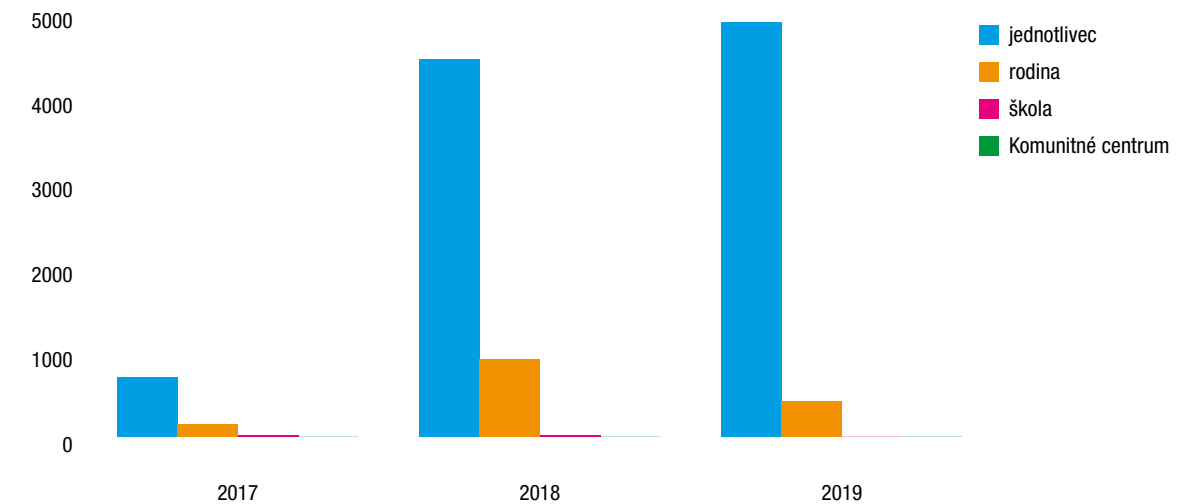
Oblastná skupina Stará Ľubovňa

Koordinátor: Bc. Anna Dunková
Lokalita: Podhorany, Holumnica/Toporec, Hniezdne, Jurské, Lomnička, Kolačkov, Výborná/Slovenská Ves, Jakubany, Ihľany, Stará Ľubovňa

Základné skupiny intervencií oblastná skupina Stará Ľubovňa

Realizácia zdravotnej osvet y oblastná skupina Stará Ľubovňa

Príklad dobrej praxe

„V lokalite oblastnej skupiny Stará Ľubovňa AOZ navštívila dôchodkyňu, ktorá požiadala AOZ o pomoc. Klientka z dôvodu strachu z nemocníc odmietala zdravotnú starostlivosť. Po rozhovore s klientkou AOZ zistila, že stratila kartičku poistenca. Nasledujúci deň jej ju pomohla vyba-viť a navrhla jej, že ju odprevadí k lekárovi. Dôchodkyňa žila sama, syn pracoval v zahraničí. AOZ s klientkou absolvovala vyšetrenie u lekára. Keďže klientka má problémy s chôdzou, AOZ jej pravidelne zabezpečuje výber liekov na recept. Pravidelnou osvetovou činnosťou AOZ docielila, že klientka pravidelne navštevuje všeobecného a odborného lekára a pomaly preberá zodpovednosť za svoje zdravie.“

Zhodnotenie koordinátorky k Realizácii zdravotnej osvet y

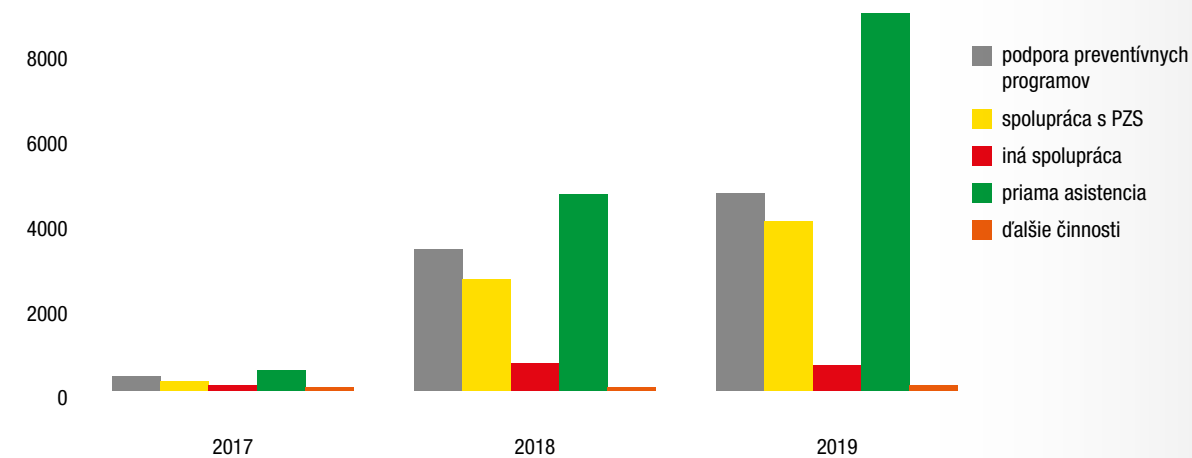
Miestom výkonu osvet y bolo vo väčšine prípadov domáce prostredie. Osvet y pribúdali a bolo nutnosťou upevňovať návyky osobnej hygieny aj hygieny prostredia. Táto osvet a sa vykonávala v rodine alebo vonku na ceste. Osvet u o hygiene rúk vykonávali hlavne deťom v domácom prostredí alebo v iných zariadeniach, škola, komunitné centrum a iné. AOZ vo viacerých prípadoch zamerali na poradenstvo a osvet u plánovaného rodičovstva, osvet u o potrebe pravidelných gynekologických prehliadok. Začiatky boli ťažké, AOZ si na začiatku veľmi neverili. V priebehu rokov 2018, 2019 asistentky osvet y zdravia absolvovali vzdelávanie a tréningy a tým sa postupne zvyšovala kvalita vykonanej osvet y.

Oblasťná skupina Trebišov

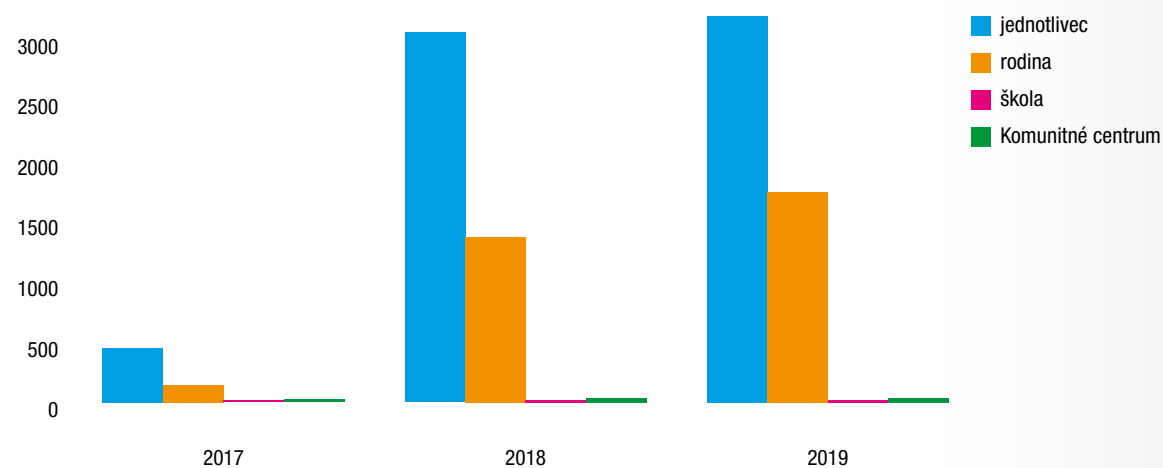
Koordinátor: Eugen Miľo

Lokality: Sečovce, Drahňov, Bačkov, Trebišov, Nižný Žipov

Základné skupiny intervencií oblasťná skupina Trebišov

Realizácia zdravotnej osvetu oblasťná skupina Trebišov

Príklad dobrej praxe

„V lokalite oblasťnej skupiny Trebišov bola o 8:00 h privolaná AOZ ku klientke, ktorá bola tehotná. Obyvatelia lokality pribehli za AOZ, že klientka pravdepodobne rodí. AOZ rýchlo bežala ku klientke. V miestnosti, kde ležala klientka rýchlo vyhodnotila situáciu, zavolała rýchlu zdravotnú službu, ale v tom čase už klientka rodila. AOZ si spomenula na vedomosti, ktoré nadobudla počas vzdelávania a v spolupráci s operátorom RZS dieťaťko odrodila. Klientke sa narodil zdravý chlapec. Po príchode RZS službukonajúca lekárka pochválila AOZ a poďakovala jej za výbornú prácu. V súčasnosti AOZ matku s dieťaťom navštevuje a prostredníctvom osvetovej činnosti učí matku ako sa starať o dieťa.“

Zhodnotenie koordinátora k vývoju intervencií v časti Spolupráca s PZS

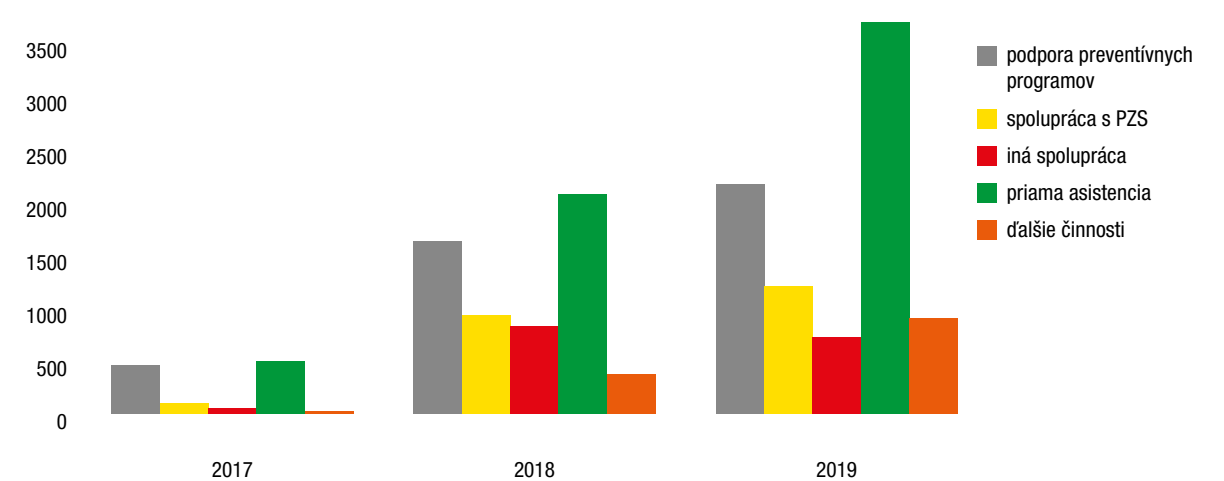
V rokoch 2017 – 2019 bol posun v zlepšení spolupráce s nemocnicami a odbornými lekármi hlavne v časoch epidémie syfilisu a osýpok v lokalitách Drahňov, Sečovce a Trebišov. Ďalšie zlepšenie sa nastalo v komunikácii s lekármi. Posun v oblasti spolupráce je vidieť aj v tom, že rodičia pri prevzatí pozvánok na očkovania alebo preventívne prehliadky pre svoje deti sa podpíšu vedľa mena na zozname pozvaných a takýto podpísaný zoznam AOZ odnesú lekárom, ktorí pozývajú na očkovania a týmto spôsobom sú si istý, že AOZ bol v tej rodine.

Oblasťná skupina Rožňava

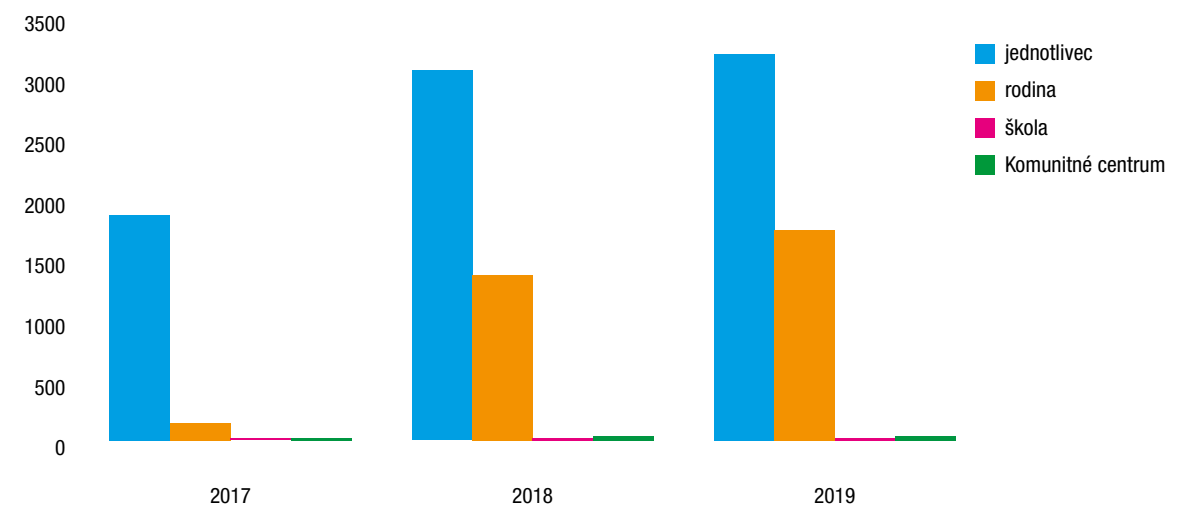
Koordinátor: Bc. Jana Tolnaiová

Lokality: Dobšiná, Rožňava, Gemerská Poloma, Ochtná, Rejdová, Brzotín, Bôrka, Roštár, Slavošovce, Krásnohorské Podhradie

Základné skupiny intervencií oblasťná skupina Rožňava

Realizácia zdravotnej osvetu oblasťná skupina Rožňava

Príklad dobrej praxe

„V oblasťnej skupine Rožňava AOZ navštívila klientku, ktorá je ležiaca. Po rozhovore s ňou zistila, že rodina nepoberala žiadne sociálne dávky a bola úplne bez finančných prostriedkov. Po častých intervenciách našej AOZ na príslušných úradoch sa podarilo vybaviť rodine opatrovateľský príspevok. Nakoľko klientka bola imobilná a bolo potrebné navštíviť rôznych odborných lekárov, AOZ vybavila invalidný vozík a príspevok na vybudovanie bezbariérovej kúpeľne. AOZ osvetovou činnosťou motivovala rodinu a dnes sa príslušníci rodiny (nevesta so synom) príkladne starajú o klientku, ktorá má zabezpečenú zdravotnú starostlivosť, ktorá jej prináleží.“

Zhodnotenie koordinátorky k vývoju realizácie zdravotnej osvetu

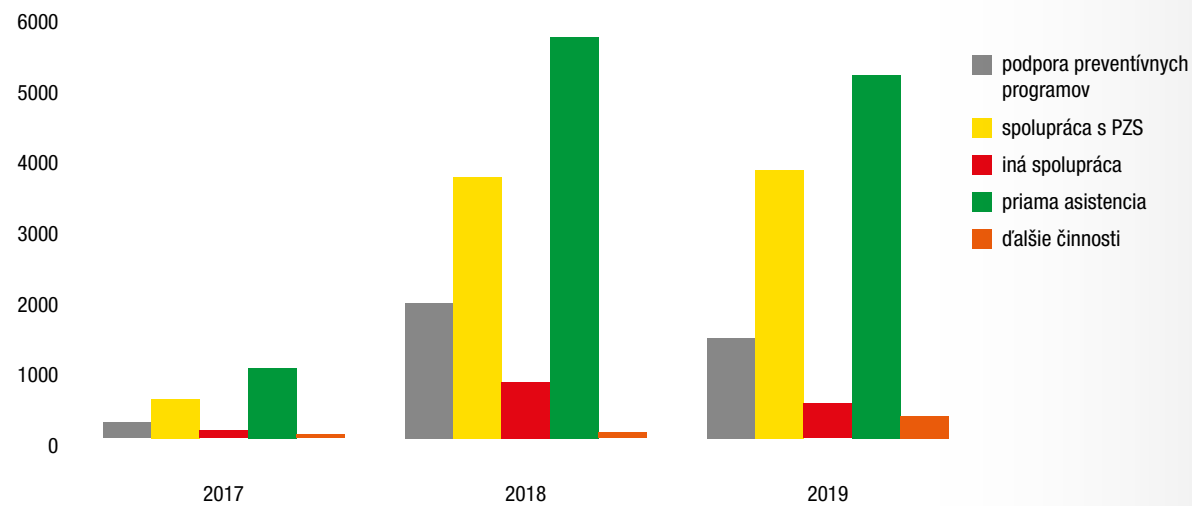
V roku 2018 sa priberalo mnoho nových lokalít a mnoho nových asistentov. Osvety neboli realizované tak kvalitne, ako v roku 2019 po absolvovaní školení. Teraz sa asistenti upriamujú aj na dosiahnutie plánovaných cieľov, ktoré si kladu pri riešení jednotlivých problémov v teréne. Osvetové aktivity sa menili len v niekoľkých lokalitách a to hlavne z toho dôvodu, že sa postupne vyskytovali, alebo lepšie povedané sa prichádzalo na iné, resp. hlbšie problémy, ktoré bolo potrebné riešiť. Hlavné čo sa menilo bola profesionalita asistentov, ktorá je z roka na rok vyššia, získané zručnosti a nové informácie ich posúvajú vpred.

Oblasťná skupina Zvolen

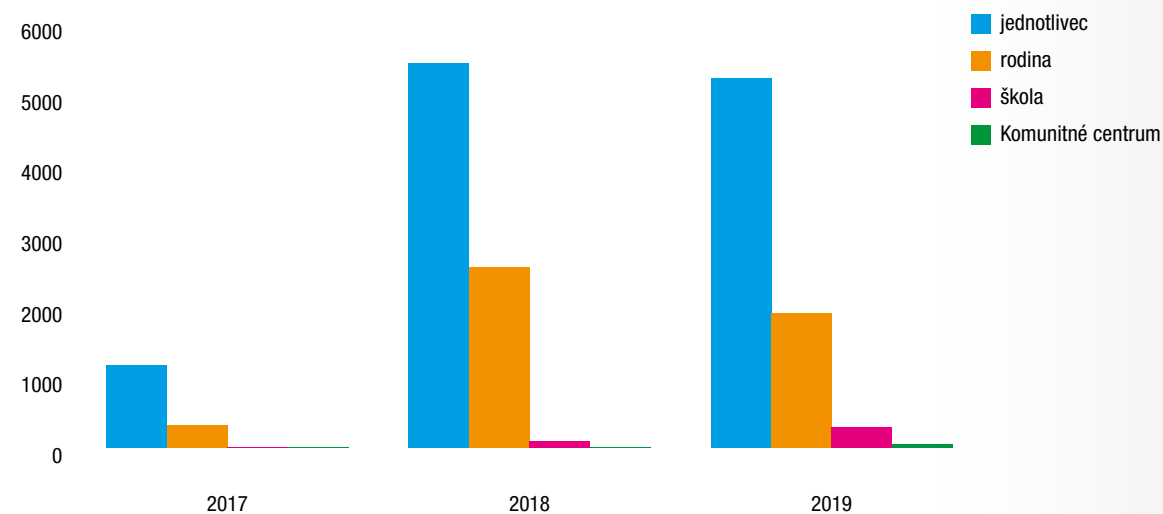
Koordinátor: Ing. Mgr. Jozef Pišta

Lokality: Zvolen, Zvolenská Slatina, Brezno, Bzovík, Litava, Dolná Ždaňa, Hodruša Hámre, Krupina, Detva, Čierny Balog, Žiar nad Hronom

Základné skupiny intervencií oblasťná skupina Zvolen

Realizácia zdravotnej osvetu oblasťná skupina Zvolen

Príklad dobrej praxe

„V oblasťnej skupine Zvolen AOZ navštívila klientku u nej doma na podnet jej dcéry. Dcéra uviedla, že jej mame opúchajú nohy napriek tomu, že užíva lieky na odvodnenie. Počas návštevy AOZ zistila, že nielen jej opúchajú nohy, ale aj často zvracia, trpí nechutenstvom a vypadávajú jej nadmerne vlasy. AOZ dcére klientky odporučila, aby urýchlene navštívila s matkou všeobecného lekára. O dva dni AOZ opäť navštívila klientku, aby zistila, ako sa klientka má. Všeobecná lekárka jej síce urobila odbery biologického materiálu, ale nepredpísala jej žiadne lieky, ani neposlala na odborné vyšetrenie.

nia. Klientku nechala na pôvodnej liečbe – užívanie liekov na hypertenziu a odvodnenie. Lekárka stanovila kontrolu o mesiac. AOZ zistila opakovanými meraniami, že klientka má veľmi nízky tlak. Klientke sa stav natoľko zhoršil, že pri ďalšej návšteve AOZ už musela privolať rýchlu zdravotnú službu, ktorá klientku odviezla na hospitalizáciu. Klientke v nemocnici po odbornom vyšetrení zistili, že má zvýšený počet bielych krviniek. Po prepustení z nemocnice AOZ objednala klientku na hematologické vyšetrenie na podnet ošetrojúcej lekárky z nemocnice. Hematologickými vyšetreniami bola zistená leukémia v pokročilom štádiu. Klientka absolvovala množstvo chemoterapií a hospitalizácií,

počas ktorých AOZ komunikovala aj s ošetrojúcimi lekármi na hematológii o priebehu jej zdravotného stavu. Nakoľko klientka zostala ležiaca, AOZ vybavila klientke antidekubitný matrac, prenosné WC, madlá, invalidný vozík, plienky a aj jednorazové finančné prostriedky z Ligy proti rakovine na lieky a stravu. Klientku v súčasnej dobe AOZ navštevuje u nej doma dvakrát – trikrát do týždňa podľa potreby. Meria jej krvný tlak, dáva predpisovať lieky, objednáva sanitku na vyšetrenia. Konzultuje zhoršenie zdravotného stavu s hematológom, prípadne aj gastroenterológom, keďže často aj zvracia. AOZ sa riadi pokynmi odborných lekárov, ako pomáhať klientke a tak isto zapája rodinných príslušníkov do starostlivosti o klientku v každom smere. Klientkin stav je stabilizovaný.“

Zhodnotenie koordinátora k vývoju intervencií Spolupráca s PZS

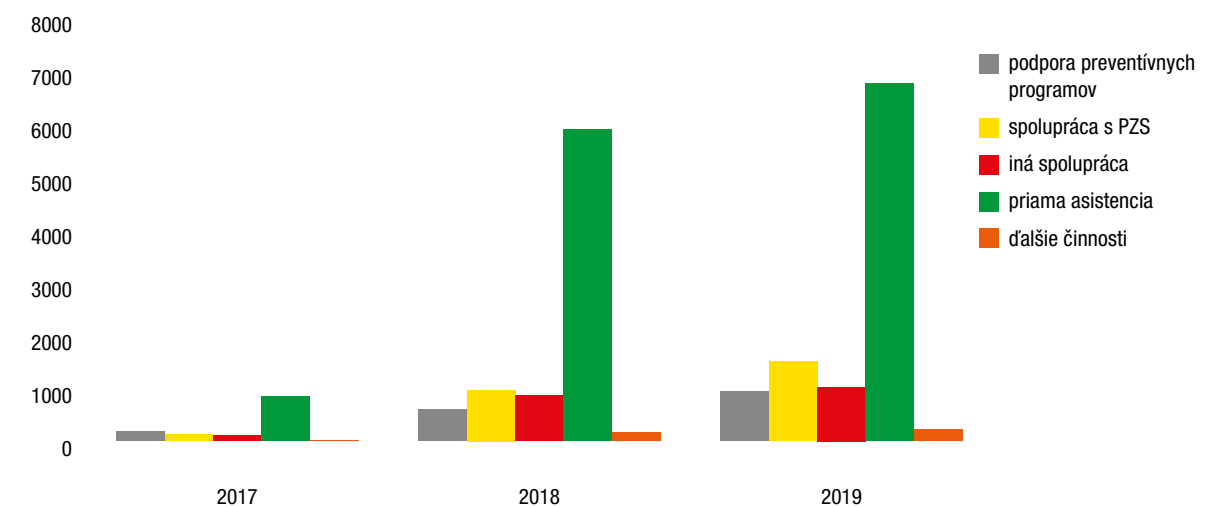
Počty jednotlivých intervencií sú ovplyvňované viacerými faktormi. Lekári viac dôverujú AOZ pretože sú schopné zachytiť neinfekčné choroby u klientov v rannom štádiu a tak isto výskyt infekčných chorôb v lokalitách u prvých klientov a tým zabrániť rozšíreniu. AOZ majú väčšie vedomosti získané na školeniach a tým pádom vykonávať lepšie osvetu o jednotlivých chorobách a preventívnych programoch. Klienti majú väčšiu dôveru v AOZ pretože prax ukázala, že pomáhajú klientom a sú im vždy k dispozícii.

Oblasťná skupina Snina

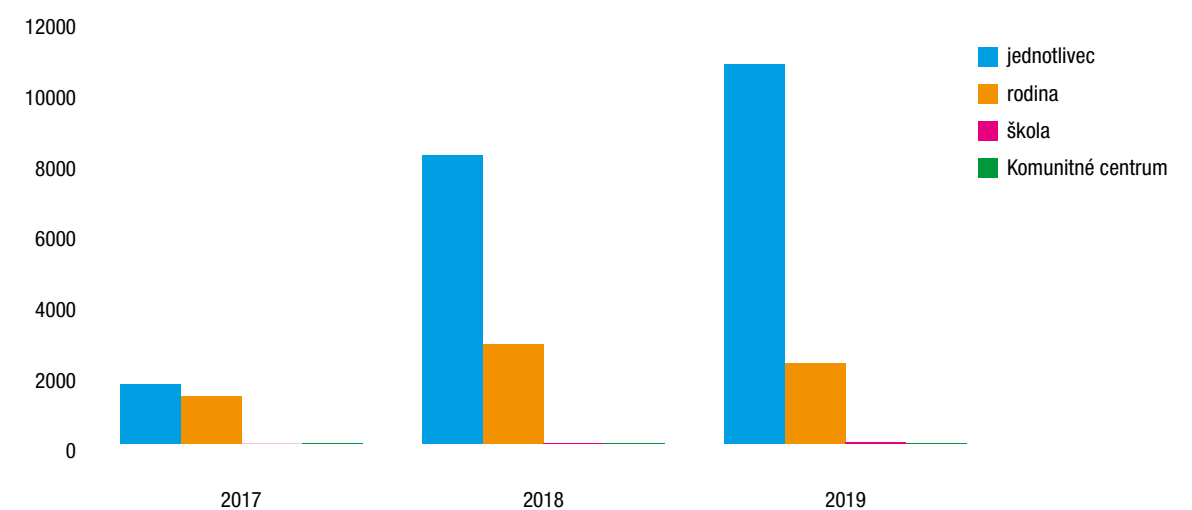
Koordinátor: Mgr. Lenka Bužová

Lokality: Malá Domaša/Žalobín, Strážske, Brekov, Dlhé nad Cirochou, Ondavské Matiašovce, Karná, Snina, Nižný Hrabovec/Kučín, Čičava, Ublá, Stakčín

Základné skupiny intervencií oblasťná skupina Snina

Realizácia zdravotnej osvetu oblasťná skupina Snina

Príklad dobrej praxe

„V lokalite oblastnej skupiny Snina sa v priebehu mesiaca marec – začiatok apríla 2019 potvrdil 1 prípad osýpok v mesiaci marec. Keď sme si mysleli, že situácia sa zlepšila a epidémia osýpok je za nami, začiatkom apríla sa potvrdili ďalšie dva prípady. Uvedená situácia sa začala okamžite riešiť v spolupráci pediatričky, všeobecného lekára, RÚVZ, OcÚ, ZŠ, TSP, AOZ a KAOZ. Na preočkovaní boli pozvaní rodinní príslušníci a všetci, čo prišli do kontaktu s deťmi podľa usmernení RÚVZ v celkovom počte cca 70 ľudí. AOZ na základe komunikácie s RÚVZ sama vypracovala zoznamy a odovzdala starostovi obce, ktorý ich na RÚVZ odniesol. AOZ pozývala všetkých klientov osobne na preočkovanie a očkovanie podľa zoznamov. Pravidelne komunikovala s 5 pediatrami a 2 všeobecnými lekármi – zisťovala stav očkovania. Začiatkom mesiaca apríl sme opäť pristúpili k očkovaniu zvyšných detí. Na základe veľmi dobrej spolupráce so Základnou školou sa vybavil priestor na očkovanie priamo v triede, ktorá sa vydezinfikovala. Všetci rodičia boli vyzvaní nielen osobne AOZ, aby sa dostavili s deťmi na očkovanie, ale vyhlásilo sa to aj v miestnom rozhlase. Pediatrička prišla a preočkovala ďalších 64 detí. V priebehu dňa sa 15 detí dostavilo priamo do ambulancie vo Vranove nad Topľou. Očkovanie za našej prítomnosti AOZ a KAOZ prebehlo hladko, keďže sme dozerali na organizáciu očkovania. Vďaka výbornej spolupráci, komunikácii a včasnému zareagovaniu AOZ, RÚVZ, lekári, OcÚ, ZŠ sa v obci potvrdilo iba 6 prípadov osýpok a pri tomto čísle ostalo. Situácia bola z našej strany zvládnutá s nasadením maximálneho úsilia, aby preočkovanie všetkých detí prebehlo bez problémov a bez akýchkoľvek nedorozumení, stresových situácií a napätia.“

Zhodnotenie koordinátorky k vývoju intervencií „Iná spolupráca“

Celková situácia za oblasť Snina sa mení, je to spôsobené najmä zmenou jednotlivých lokalít. Zmena súvisí aj so zaškolením nových AOZ v lokalitách, ktoré postupom času dokážu spolupracovať, viesť osvetové aktivity, ale aj vybaviť potrebné tlačivá bez aktívnej pomoci KAOZ.

Terénna sociálna práca sa za oblasť Snina nachádza v 6 lokalitách: Čičava, Malá Domaša, Nižný Hrabovec / Kučín, Snina, Strážske. Spolupráca v týchto lokalitách je nastavená, s niektorými najmä s TSP pracovníkmi v dedinách sa spolupracuje častejšie, keďže starostovia vítajú vzájomné dopĺňovanie sa a pomoc pri riešení problémov v pro-

spech klientov. Vzťahy medzi TSP a AOZ v týchto lokalitách sú na veľmi dobrej úrovni. V mestách ako Strážske a Snina je spolupráca obmedzená na prípady potreby (výskyt infekčného ochorenia, akútne riešenie problému klienta a pod.). Vzťahy medzi TSP a AOZ v týchto lokalitách sú väčšinou formálne, riešenie problému, podanie informácií.

Zo všetkých 13 lokalít, ktoré spadajú pod oblasť Snina je iba jedna lokalita, kde sa nachádza Komunitné centrum – a to v Malej Domaši, kde sme nadviazali spoluprácu, realizovali viaceré osvetové aktivity, ktoré v súčasnosti realizujú pracovníci KC samostatne. AOZ aj naďalej spolupracuje, avšak už iba informačne.

Obecný úrad/ Mestský úrad = všetci starostovia obcí a primátori miest boli po voľbách koncom roka 2018 a začiatkom roka 2019 ihneď informovaní informačnými listami ohľadom činnosti AOZ v danej lokalite spolu s pracovnou náplňou AOZ. Starostovia obcí spolupracujú s AOZ častejšie, pretože sú často jediným styčným človekom v osade. Niektorí starostovia riešia s AOZ úplne všetko, ako napríklad Dlhé nad Cirochou – pripojenie na plyn, asfaltová cesta, kosenie priestranstva, zamrznutie vody a pod. alebo v Ondavských Matiašovciach – vývoz smetí, otáčanie sanitky, dezinfekcia studne, spolupráca so ZŠ. Primátorka Sniny a primátor Strážske o pôsobení a činnosti AOZ v lokalite vedia, avšak častejšie využívajú pomoc TSP pracovníkov, ktorí spadajú priamo pod úrad.

RZS = v niektorých lokalitách je spolupráca s pracovníkmi RZP pravidelná, najmä ak sa v lokalite nachádzajú dlhodobé ťažšie prípady zdravotných problémov klientov (Ondavské Matiašovce, Dlhé nad Cirochou), niektorí klienti sami privolávajú RZP a niektorí pracovníci RZP kontaktujú AOZ ohľadom overenia potreby výjazdu, naposledy v lokalite Čičava 14.11.2019, kedy staršej klientke nebolo rozumieť, preto si u AOZ overovali potrebu výjazdu, ktorá bola potrebná.

Škola = tak ako starostovia a primátori boli informovaní o našej činnosti v teréne, tak isto boli o našej činnosti a realizovaní osvetových aktivít oboznámené aj školy a škôlky, kde sa nachádzajú deti z MRK. Osvetové aktivity boli rozčlenené do 5 okruhov z ktorých si škola mohla vybrať a v prípade potreby kontaktovali mňa alebo AOZ. Ide o tieto témy (infekčné ochorenia, osobná hygiena, prvá pomoc, reprodukčné zdravie a parazitológia). Spolupráca so školami a MŠ je na pravidelnej báze aj ohľadom výskytu pedikulózy ako aj riešenia ďalších zdravotných problémov detí, ktoré po-

tom AOZ konzultuje s rodičmi. V Základnej škole v Nižnom Hrabovci máme začiatkom školského roka vypracovaný plán osvetových aktivít a pravidelne raz mesačne vykonávame besedy a osvetové aktivity, v prípade potreby a požiadavky školy aj viac krát.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny = AOZ z lokalít Čičava, Dlhé nad Cirochou, Malá Domaša, Nižný Hrabovec/ Kučín, Ondavské Matiašovce, Stakčín, Ublá spolupracujú aj s pracovníkmi ÚPSVaR, niekedy supľujú výpadok alebo neprítomnosť TSP pracovníkov v lokalitách. Často sa aj stáva, že klienti dôverujú viac AOZ a preto ho oslovia ja s pomocou v sociálnej oblasti. Najčastejšie sú to intervencie zamerané na pomoc klientom pri vybavovaní opatrovateľského príspevku,

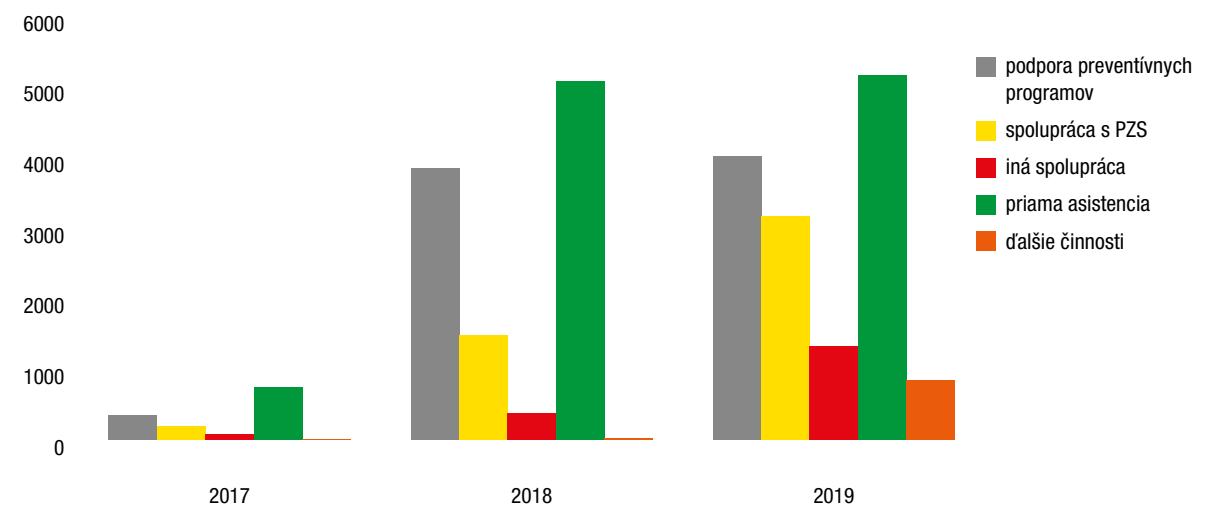
kompenzácií, rodičovského príspevku, predĺženia rodičovského príspevku z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu, ZŤP kartičky a žiadosti na humanitárnu pomoc. Niektorí AOZ spolupracovali pri sanácii rodiny, kde v lokalite Ublá, Dlhé nad Cirochou AOZ dozerali na liečebný režim maloletých, z dôvodu vysokého počtu vymaňovaných hodín v škole.

Oblasťná skupina Sabinov

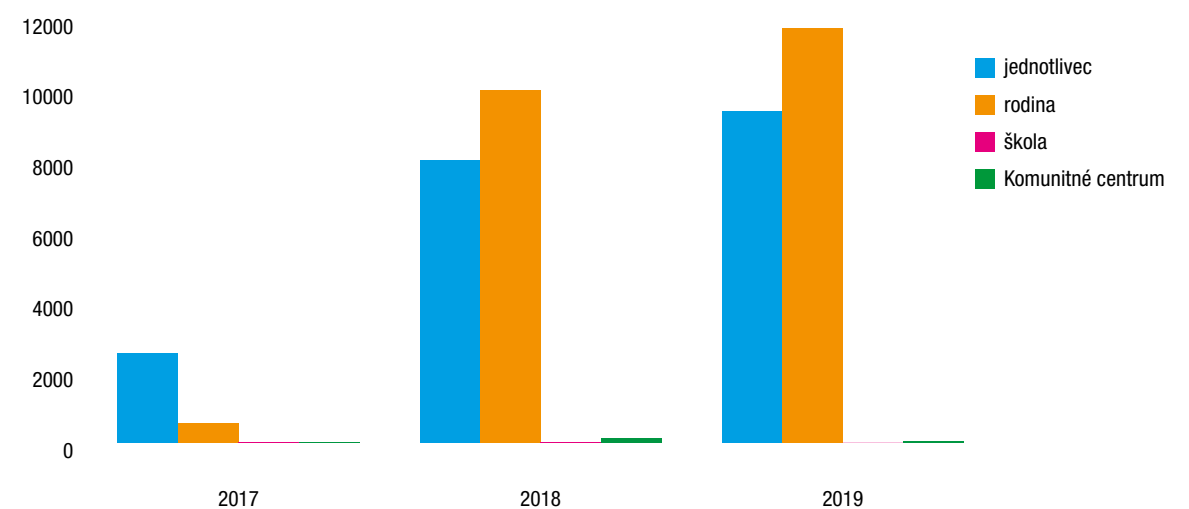
Koordinátor: Mgr. Bc. Lenka Nazarejová

Lokalita: Šarišské Jastrabie, Sabinov, Ražňany, Ostrovany, Giraltovce, Rožkovany, Raslavice, Ostrovaň, Lipany

Základné skupiny intervencií oblasťná skupina Sabinov

Realizácia zdravotnej osvetovej oblasťná skupina Sabinov

Príklad dobrej praxe

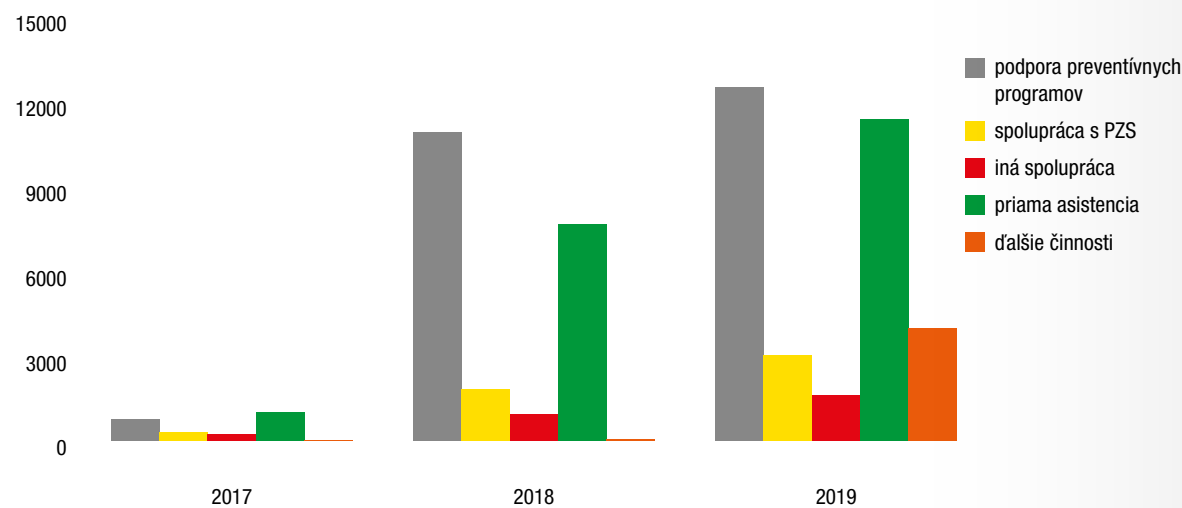
„V lokalite oblastnej skupiny Sabinov bola AOZ kontaktovaná pracovníkmi nemocnice, že prepúšťajú pacientku po operácii kolena do domáceho ošetrovania. Klientka má 74 rokov a žije v spoločnej domácnosti so synom, ktorý sa o ňu nestará. Klientka bola imobilná, trpí silnou reumou. AOZ pre klientku zabezpečuje lieky, kompenzačné pomôcky (invalidný vozík, špeciálny matrac proti preležaninám) a sprevádza ju k lekárom. Kontaktovala manželku jej syna, ktorá nežila toho času v spoločnej domácnosti s manželom, aby sa postarala o chorú svokru. Príbuzná si ju nakoniec zobrala domov a vzorne sa o ňu stará. AOZ pomohla neveste vybaviť opatrovateľský príspevok a zabezpečila všetky potrebné kompenzačné pomôcky pre uľahčenie života či už svokry alebo jej opatrovateľky.“

Oblastná skupina Prešov

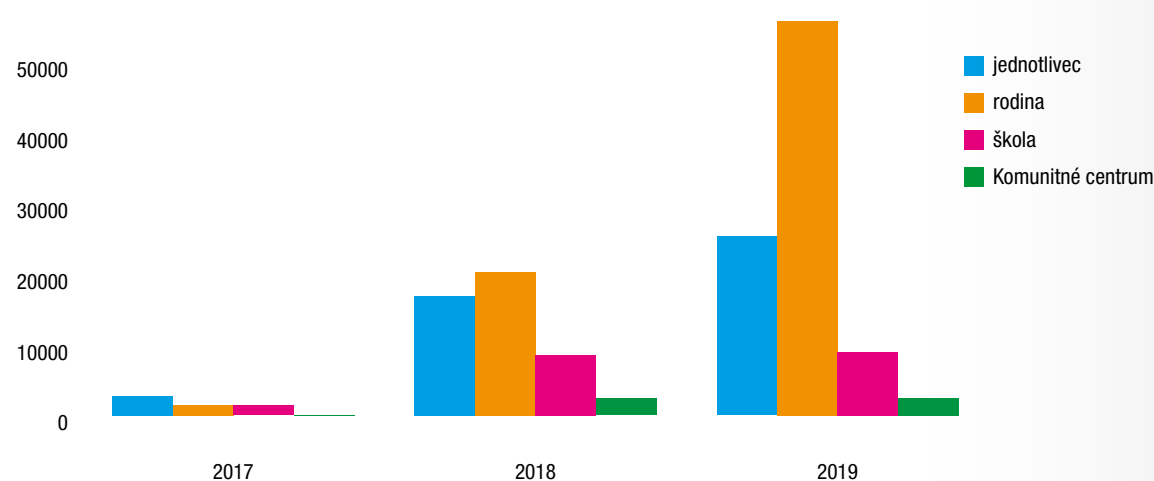
Koordinátor: Mgr. Mária Nazarejová

Lokalita: Fričovce, Svinia, Malý Slivník, Šarišská Poruba, Drieňov, Prešov, Košické Olšany, Lesiček/Tuhriná, Šarišská Trstená/Chmeľov

Základné skupiny intervencií oblastná skupina Prešov

Realizácia zdravotnej osvetý oblastná skupina Prešov

Zhodnotenie koordinátorky k priamej asistencii klientom

Prvá najčastejšia intervencia je meranie krvného tlaku pretože veľa krát samotní lekári žiadajú o monitorovanie klienta s vysokým krvným tlakom a zapisovanie hodnôt tlaku do knihy (kniha od kardiológa). Taktiež sa to využíva pri podozrení syndrómu bieleho plášťa. Druhá najčastejšia intervencia je asistencia pri zadovážení liekov – je to hlavne pre klientov, ktorí sú starší, menej vládzu, ZŤP a hlavne preto, aby ich AOZ mohol nadávať a dohliadnuť na dodržiavanie liečebného plánu. Tretia najčastejšia intervencia je ošetrovanie drobných poranení. AOZ sa snažia motivovať klientov v tom, aby základné vybavenie lekárníčiek bolo v každej domácnosti.

Príklad dobrej praxe

„Klient žije v domácnosti so svojim svokrom. Manželka mu zomrela na rakovinu pred piatimi rokmi, tesne potom ako sa jej narodila dcéra. Klient si dobre rozumie so svojou švagrinou, pomáha mu s výchovou malej dcéry, ktorá jej bola zverená do starostlivosti. Peter je hluchonemý, ale aj on sa o svoju dcéru stará, v rámci možností. Peter sa lieči, ide o rakovinu lymfatických uzlín. Na KAOZ sa obrátila onkologická lekárka so žiadosťou, či by sme jej nemohli pomôcť s klientom, ktorý k nej chodí do ambulancie. Klient navštevoval ambulanciu pravidelne, dodržiaval termíny. V určitom čase prestal s lekárkou spolupracovať. Absolvoval chemoterapie a po určitých dávkach prestal chodiť. KAOZ spolu s AOZ navštívili klienta. Ich cieľom bolo vypočuť klienta, zistiť dôvody, prečo nechce podstúpiť liečbu, snažili sme sa všímať si to, ako reaguje a venovali sme mu dostatok času a pozornosti. Zistili sme, že hlavným dôvodom prečo prestal s terapiou bolo to, že doteraz s ním k lekárke chodil jeho svokor, keďže klient Peter je hluchonemý a potreboval asistenciu. Jeho svokor tiež ochorel a je onkologickým pacientom postúpil rôzne vyšetrenia a zákroky takže nezvládal s Petrom chodiť na terapiu. „Zrútil sa mi celý svet,“ povedal jeho svokor „neviem čo robiť, koho ratovať, či jeho, alebo seba. KAOZ s AOZ rešpektovali dôvody odmietnutia poskytnutia zdravotnej starostlivosti, že mu rozumejú a klienta neodsúdili. Onkologický pacient nie je iba diagnóza a liečba choroby. Je to celý človek, na ktorého doľahlo ťažké bremeno zdravotných, i psychických problémov. Cítili sme v tej rodine strach, neistotu, beznádej. Uvedomili sme si, že potrebujú niekoho, kto by im na ich ťažkej ceste k návratu do života sprevádzal, kto by rozumel všetkým problémom a mal pre nich čas. Ten čas je vlastne v tomto procese tou najpodstatnejšou a najdôležitejšou zložkou. Pre nás bolo dôležité im povedať, že sme tu pre nich a že im pomôžeme, hlavne klientovi. Tak sme sa potom dohodli, že sa stretnem s lekárkou a začneme od začiatku, budeme klienta sprevádzať. A stalo sa niečo neuveriteľné, klient sa usmial a ten jeho úsmev vyvolal aj u nás takú neobyčajnú radosť. Začali sme klienta sprevádzať na kontroly a chemoterapie. Snažili sme

sa komunikovať s ním a rodinou a zároveň AOZ informovala, odovzdávala informácie lekárke pri kontrolách s klientom. Chemoterapia prebiehala bez komplikácií a klient to zvládol. AOZ v rodine klienta sledovala, jeho nežiaduce účinky po chemoterapii, vykonávala osvetu na rôzne témy, ako je pitný režim, osobná hygiena, hygiena počas stravovania, správna výživa, požívanie liekov a ich vzájomná kombinácia a podobne. Po chemoterapii mal absolvovať ožarovanie v Prešove. Lekárka odporúčala, aby klient počas terapie bol v nemocnici v Prešove hospitalizovaný, iná možnosť bola, aby tam chodil každý deň v sprievode AOZ. Z organizačných dôvodov, ako aj to, že AOZ by musela opustiť každý deň lokalitu bolo pre nás nevyhovujúce. Oslovila som vedenie organizácie a moju kolegyňu oblastnú koordinátorku pre oblasť Prešov. So súhlasom vedenia sme nastavili spoluprácu s KAOZ, ktorá bola v tejto veci veľmi ústretová. Každý deň riadila svoju asistentku. Klient chodil každý deň na ožarovanie. Vybavili sme mu sanitku, AOZ ho v mieste jeho bydliska naložila do sanitky a AOZ v Prešove ho čakala a riešila ho tam. Klient má za sebou chemoterapiu a ožarovanie, jeho zdravotný stav je dobrý.“

Zhodnotenie koordinátorky kategórie „Ďalšie aktivity“

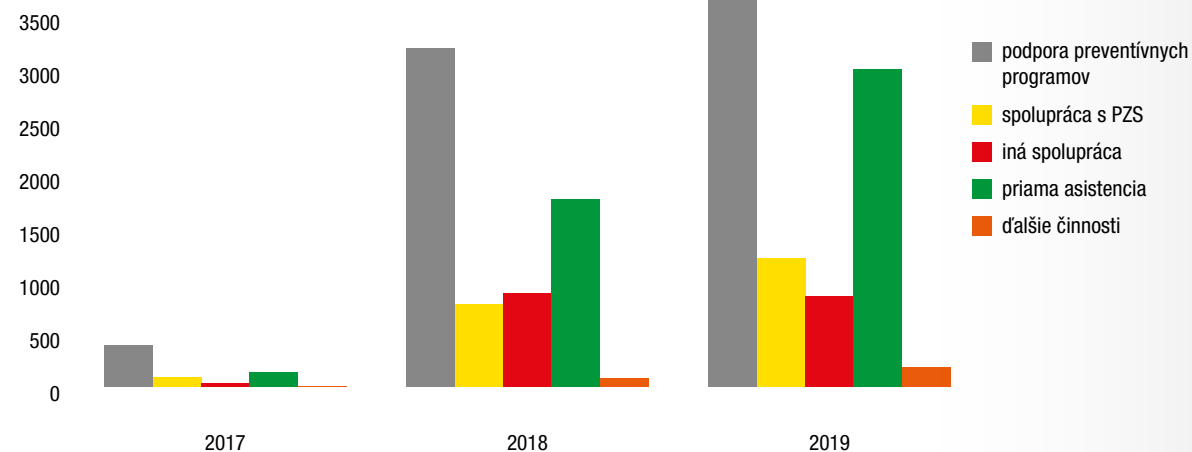
V roku 2019 bolo vykonaných 2 411 intervencií pri práci s klientom v oblasti charitatívnej pomoci, pomoci sociálne slabým rodinám a ďalšie intervencie boli zamerané na udržiavanie čistoty v lokalite a vykonávanie brigád. Taktiež pomoc pri deratizácii a dezinfekcii v lokalite v jednotlivých rodinách. Nárast v roku 2019 o bol zaznamenaný o 1 792 intervencií pri práci s klientom. Najčastejšie intervencie v jednotlivých lokalitách boli zamerané na pomoc sociálne slabým rodinám s deťmi: v oblasti charity /šatstvo, obuv, posteľná bielizeň potraviny, ale aj nábytok, matrace, obzvlášť intenzívne to bolo v chladných mesiacoch/. Ďalej sú to najmä brigády v lokalitách pri vyčistení lokalít a aj potokov od odpadkov s cieľom zvýšenia úrovne hygieny a čistoty a tým ochrany zdravia.

Oblasťná skupina Vranov nad Topľou

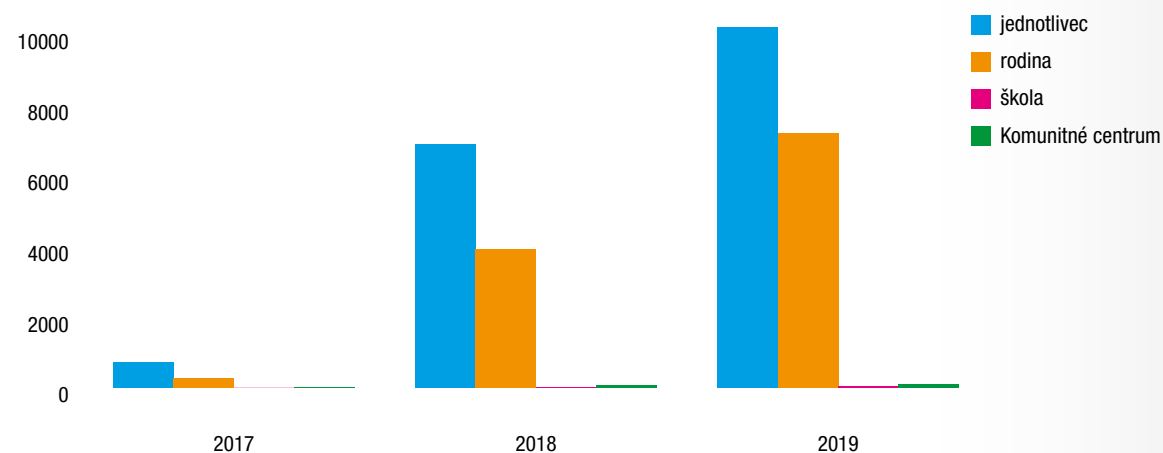
Koordinátor: Mgr. Mariana Holubová

Lokalita: Hlinné, Zámotov, Vechec, Vranov nad Topľou, Kamenná Poruba, Hanušovce nad Topľou, Henčovce, Čaklov, Soľ, Jastrabie nad Topľou, Sačurov, Sečovská Polianka, Parchovany, Banské

Základné skupiny intervencií oblasťná skupina Vranov nad Topľou

Realizácia zdravotnej osvedy oblasťná skupina Vranov nad Topľou

Príklad dobrej praxe

„Začiatkom roka 2019 prišiel klient o mladú manželku kvôli rakovine. U mladej ženy diagnostikovali rakovinu krčka maternice v pokročilom štádiu. Klientka na odborné vyšetrenie išla už príliš neskoro a o pár mesiacov neskôr zomrela. Po svojej smrti zanechala tri malé školou povinné deti. Otec to po manželkinej smrti psychicky nezvládal a preto začal holdovať alkoholu. Pil čoraz častejšie a pravidelnejšie až natoľko, že o deti nedbal a nestaral sa čo jedia ako sa obliekajú a či sú čisté. Deti začali chodiť do školy špinavé, hladné a zapáchali. Toho si všimli deti v základnej škole načo upozornili asistentku osvedy zdravia, aby s tým niečo robila. Ona okamžite navštívila základnú školu a problém sa začal riešiť. Postupne sa zapojili do prípadu všetky pomáhajúce subjekty

v obci a začali rodinu sledovať. Hrozilo odobratie detí do ústavnej starostlivosti a rodina aj otec bol pod dohľadom. Riešilo sa, kde sa umiestnia deti. Preverovalo sa, či je možné, aby sa o deti postarali rodinní príslušníci, ale napokon sa nenašiel nikto a začal sa riešiť detský domov. Nato sa otec po apelovaní a pravidelných návštevách asistentky osvedy zdravia v rodine, kde denne vykonávala osvedy zamerané na starostlivosť o deti a rodinu, psychicky podporovala otca aj deti a motivovala ich k lepšiemu životu spamätal a nechcel, aby mu deti boli odobraté, že on má už len ich. Po týchto vyjadreniach otca AOZ okamžite zabezpečila čisté oblečenie pre deti, aby sa v škole nemuseli už hanbiť, že sú špinavé a zapáchali a to v spolupráci s terénnou sociálnou prácou a komunitným centrom, ktorých do tohto prípadu zapojila. Po niekoľkých mesiacoch a všetkých intervenci-

ách a návštevách rodiny sa otec sám začal starať o svoje deti a čo je úspech, začal aj pracovať a tak im zabezpečil základné potreby a stravu. No čo je najdôležitejšie obmedzil alkohol na minimum. Do prípadu sme zapojili pediatričku, základnú školu, ktorá sleduje deti v triedach, ako chodia oblečené a čisté. TSP má na starosti sociálne podmienky v rodine, ktoré pravidelne skúma a sleduje. Rodine to trvalo pol roka, kým sa otec spamätal a začal sa starať o deti a svoju rodinu. Asistentka osvedy zdravia klienta navštevuje aj naďalej a vykonáva u neho osvetovú činnosť zameranú na starostlivosť o deti a rodinu, správne obliekanie detí počas zmeny počasia, ich pravidelne povinné očkovania a pedikulózu. S pediatričkou v tomto prípade spolupracuje aj naďalej vzájomne si vymieňame informácie o rodine a situácii v nej.“

Zhodnotenie koordinátorky spolupráce s PZS

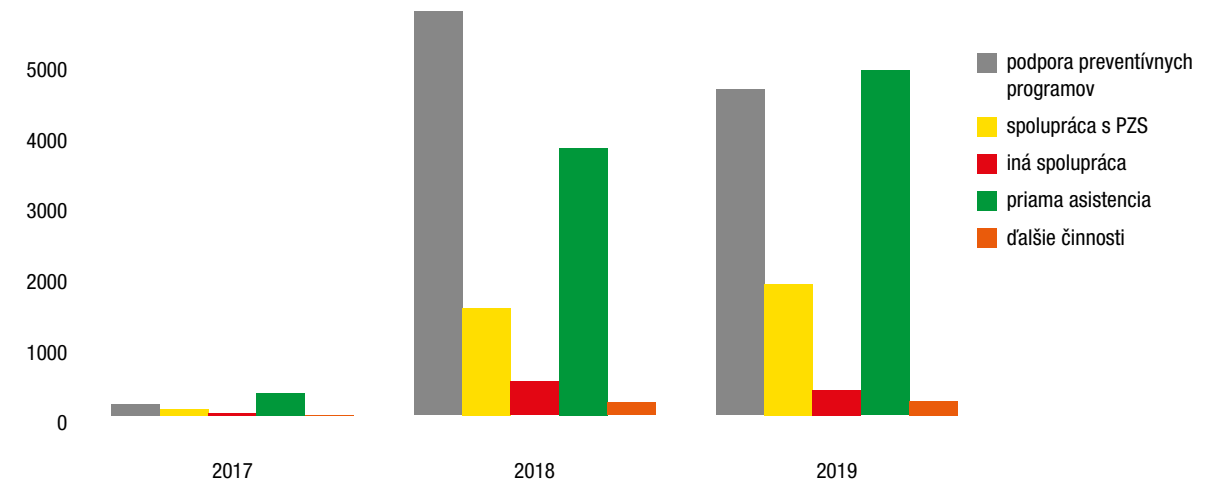
Počet jednotlivých intervencií ovplyvnil fakt, že v lokalitách Vranovského a Trebišovského okresu bol zaznamenaný výskyt infekčného ochorenia žltáčky a osýpok, preto bolo nutné intenzívnejšie spolupracovať s lekármi a často komunikovať telefonicky. Bolo nutné riešiť s lekármi preventívne postupy zamedzeniu šírenia infekčného ochorenia a okamžitým pozývaním na preočkovanie a zaočkovanie proti osýpkam. Počet intervencií ovplyvnila aj dobrá spolupráca s lekármi na základe dlhoročnej skúsenosti práce AOZ v teréne. Spolupráca so všetkými lekármi bola veľmi dobrá a zrejma najmä v kritických situáciách. To sme zaznamenali napríklad pri infekčnom ochorení osýpok, ktoré sa veľmi rýchlo šírilo a zasiahlo tak celý okres Vranov nad Topľou.

Oblasťná skupina Michalovce

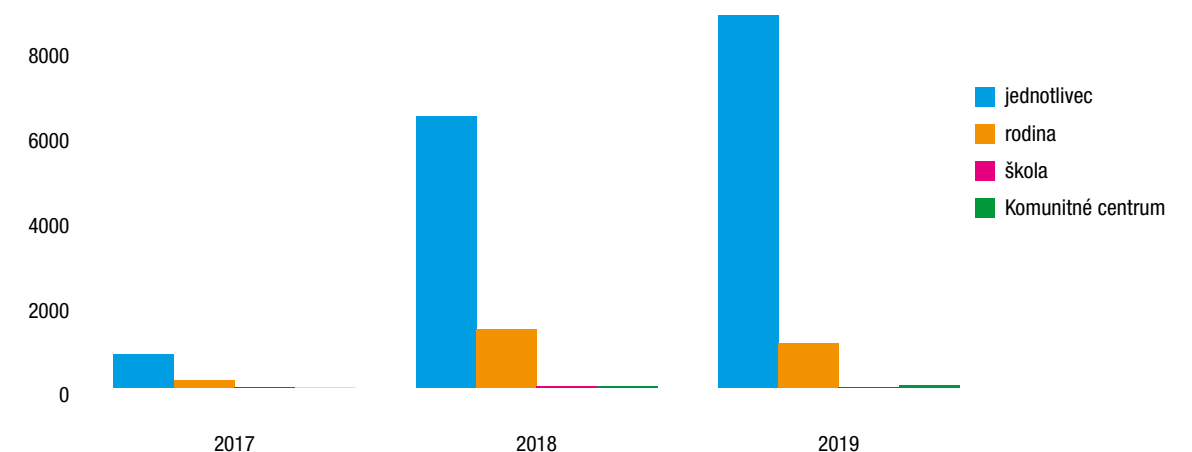
Koordinátor: Milan Adam

Lokalita: Žbince, Sobrance, Úbrež, Trhovište, Michalovce, Iňačovce, Šamudovce, Laškovce, Pavlovce nad Uhom, Blatné Remety, Vrbnica

Základné skupiny intervencií oblasťná skupina Michalovce

Realizácia zdravotnej osvedy oblasťná skupina Michalovce

Príklad dobrej praxe

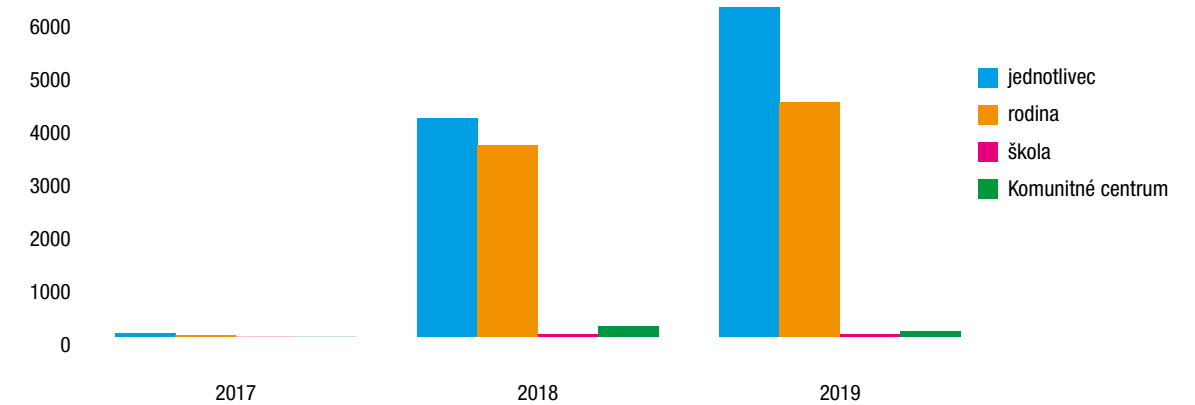
„AOZ s lokality oblastnej skupiny Michalovce riešila problém matky a novorodenca, ktorý mal genetickú chybu – spomalený metabolizmus. Žena bola matkou desiatich detí. Dieťa si vyžadovalo zvýšenú starostlivosť, čo matka popri toľkých deťoch nebola schopná zabezpečiť. Nakoľko dieťa nebolo dojčenské pediatrička predpisovala novorodiatku rôzne druhy umelého mlieka, ale aj napriek snahe lekárky dieťa stále nenaberalo na váhe, naopak chudlo. AOZ pravidelne rodinu navštevoval a úzko spolupracoval s pediatričkou. Informoval ju o stave dieťaťa, ktoré chradlo. Lekárka zaujala stanovisko, že dieťa je potrebné umiestniť do dojčenského ústavu. Kontaktovala sociálnu kuratelu, ktorá rodinu navštívila. Ani po ich návšteve sa vecí nemenili. AOZ naďalej rodinu navštevoval, naliehal na riešenie situácie, nakoľko dieťa bolo značne podvýživné. Na tomto prípade začal spolupracovať s TSP a opakovane so sociálnou kuratelou. Na základe jeho naliehania a vytrvalosti sa veci v tejto záležitosti začali konečne hýbať. Dieťa bolo umiestnené do dojčenského ústavu v Remetských Hámroch, kde jeho zdravotný stav sa značne zlepšil. Pediatrička lekárka sa vyjadrila, že ak by o dieťa nebolo takto postarané, za takýchto podmienok, aké malo doma by zomrelo. AOZ rodinu naďalej navštevuje a matku dieťaťa vedie k tomu, aby sa o dieťa sústavne zaujímala a po jeho prepustení sa oň starala v jeho prospech. Matka pravidel-

ne dieťa navštevuje a zaujíma sa o jeho zdravotný stav.“

Zhodnotenie koordinátora k realizácii osvetových aktivít

Osvetové aktivity sa menili a postupne prispôbovali potrebám komunity. Na začiatku projektu sme osvetou činnosťou v komunitách riešili problém s hygienou, starostlivosťou o rodinu a očkovaním. Po zlepšení situácie v lokalitách sme rozšírili osvetové aktivity o ďalšie intervencie. Naša cieľová skupina sú hlavne klienti z nevhodného prostredia, ktorým sa venujeme priamo v ich obydliach. AOZ sa počas projektu vzdelávali a prispôbovali potrebám komunity. V súčasnosti asistenti poskytujú klientom osvetové aktivity priamo v teréne na veľmi dobrej úrovni.

Realizácia zdravotnej osvetovej oblastnej skupiny Revúca

Príklad dobrej praxe

„AOZ z oblastnej skupiny Revúca na podnet pediatričky riešila jedného 15-ročného klienta s diagnózou znížená zrážanlivosť krvi. Komunikácia s rodičmi bola veľmi ťažká, rodičia nespôsobovali. Chlapec stále utekal a vyhýbal sa stretnutiu s AOZ a lekárkou. Jeho stav bol život ohrozujúci, tak AOZ spolu s lekárkou uvedenú situáciu museli veľmi rýchlo vyriešiť. AOZ v spolupráci s pediatričkom kontaktovala detskú kuratelu a prednostu hematologického oddelenia v nemocnici v Banskej Bystrici, ktorý zabezpečil hospitalizáciu dieťaťa na súdny príkaz. Klient bol hospitalizovaný a podstúpil operáciu. Klient bol prepustený do domácej liečby, kde AOZ ho navštevuje a monitoruje dodržiavanie liečebného poriadku. Momentálne je jeho stav stabilizovaný a berie pravidelne lieky.“

Zhodnotenie koordinátorky k spolupráci

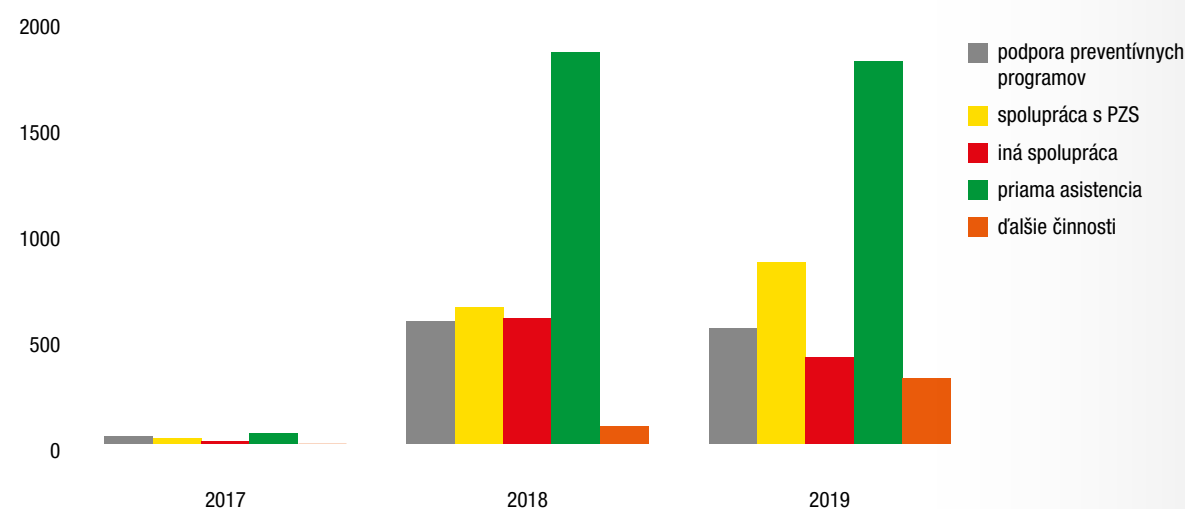
AOZ spolupracujú s TSP na dobrej úrovni. S obecným úradom má veľmi dobrú spoluprácu AOZ z Paškovej, kde so starostom organizujú aj aktivity a podujatia pre deti a starších ľudí. Evidujeme však aj nezáujem zo strany niektorých samospráv. So školami spolupracujeme v každej lokalite, AOZ robia najmä osvetové aktivity pre deti, no čiastočne riešia aj záškoláctvo a vší. Spomenúť môžeme základné školy a špeciálnu v Revúcej kde AOZ má výbornú spoluprácu a osvetu má na pravidelnej báze (je veľmi žiadaná). S ÚPSVaR pravidelne riešia problémy klientov. Sme tiež pozývaní na rôzne prednášky týkajúce sa problémov v Revúckom okrese.

Oblastná skupina Revúca

Koordinátor: Bc. Monika Tolnaiová

Lokality: Revúca, Muránska Dlhá Lúka, Jelšava, Muráň, Ratková, Tornaľa, Gemerská Ves, Pašková

Základné skupiny intervencií oblastná skupina Revúca

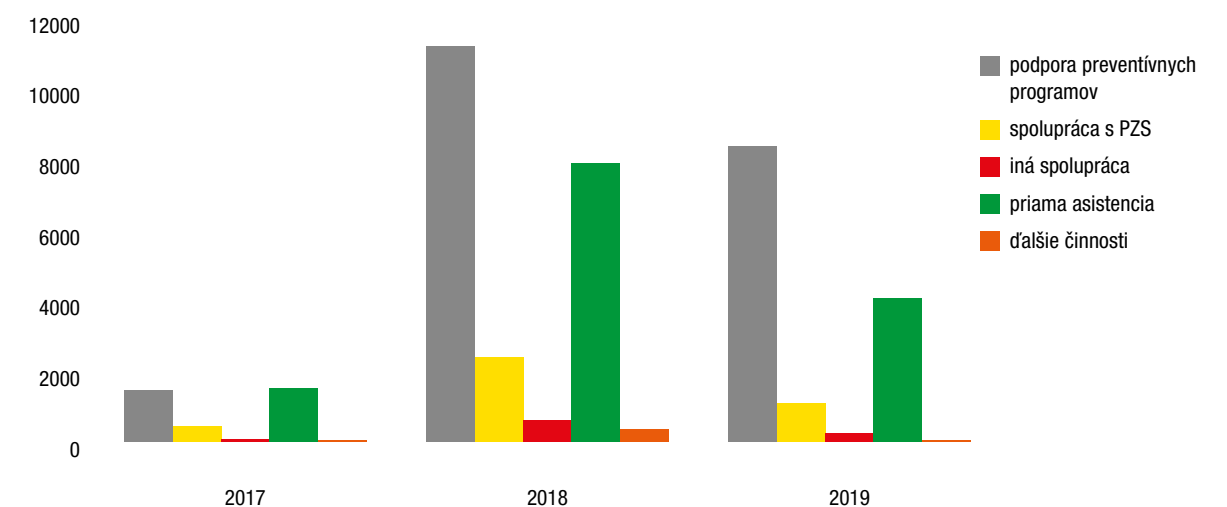

Oblastná skupina Kežmarok

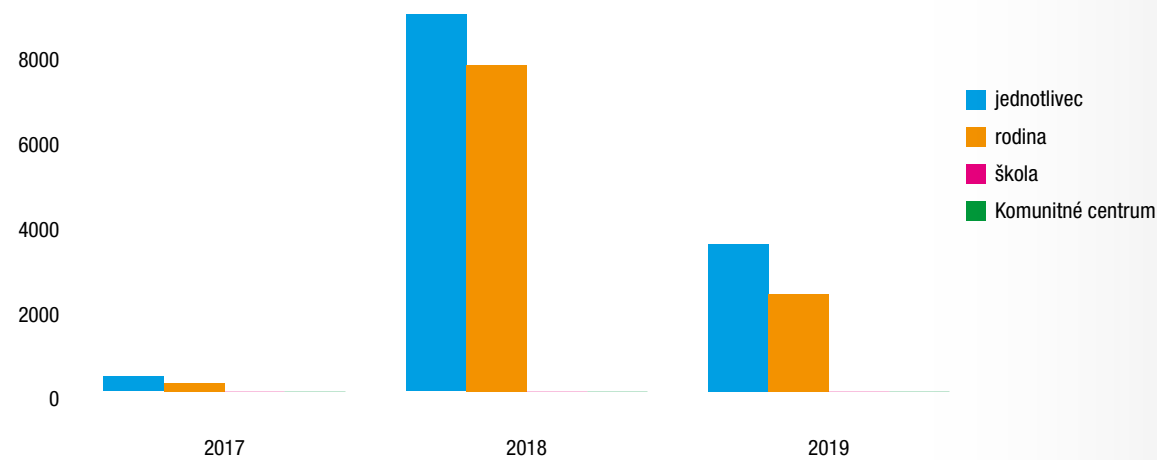
Koordinátor: Ondrej Pompa

Lokality: Kežmarok, Stráne pod Tatrami, Veľká Lomnica, Krížová Ves, Rakúsy, Huncovce, Malý Slavkov, Ľubica

Základné skupiny intervencií oblastná skupina Kežmarok

Realizácia zdravotnej osvetu oblastná skupina Kežmarok

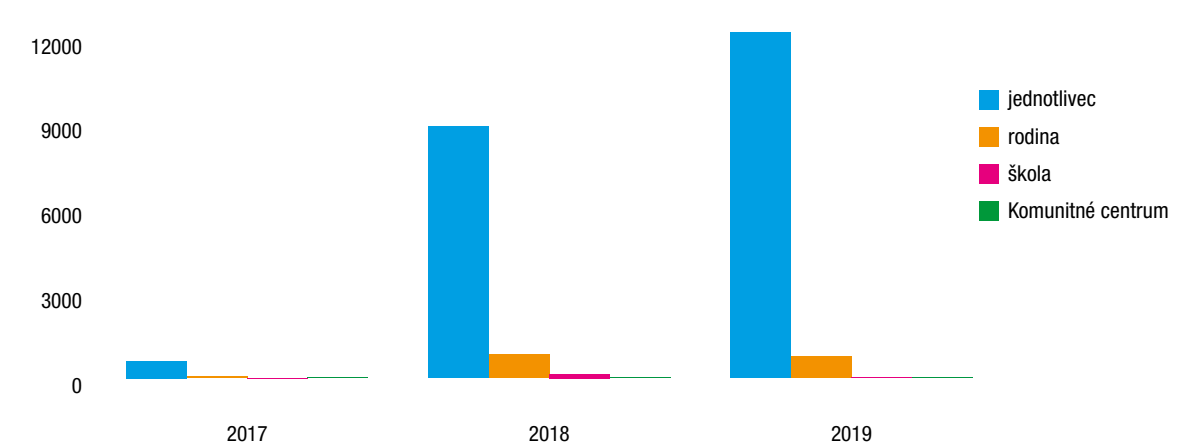
Príklad dobrej praxe

„V lokalitách oblastnej skupiny Kežmarok sa podarilo počas celého roku 2019 eliminovať ochorenie TBC. V jednej lokalite sa v roku 2019 objavili 2 prípady, kde AOZ zabezpečili vyšetrenia nielen u chorých, ale aj u všetkých, ktorí boli s nimi v dlhodobom kontakte. Klienti s potvrdenou diagnózou TBC boli umiestnení na liečenie do Šrobárovho ústavu vo Vyšných Hágoch a kontakty, bolo ich 56, boli vyšetřované v okresnom meste Kežmarok u špecialistu. V súčasnosti sa už nevyskytli zatiaľ žiadne nové prípady ochorenia, všetci sú preliečení a prepustení do domáceho liečenia. AOZ sú v kontakte s Ústavom vo Vyšných Hágoch, monitorujú uvedených klientov a dohliadajú nad dodržiavaním liečby, ktorá trvá 6 mesiacov po prepustení do domáceho ošetrovania.“

Zhodnotenie koordinátora k preventívnym zdravotným programom

V porovnaní s minulými rokmi sme v roku 2019 zaznamenali pokles týchto intervencií, a to na 8 747. Pripisujem to najmä informovanosti klientov, kedy už veľa klientov vie kedy má dať zaočkovať svoje dieťa alebo absolvovať preventívnu prehliadku. Tu je dobre vidieť systematickú prácu AOZ priamo u klienta v jeho domácom prostredí.

Realizácia zdravotnej osvetu oblastná skupina Gelnica

Príklad dobrej praxe

„V oblastnej skupine Gelnica klientka mala nehodu, pri ktorej ju zrazilo auto na krajnici. Klientka prišla o hornú a dolnú končatinu. Klientka žila v nevyhovujúcich podmienkach a nemala ani posteľ. Naša AOZ najprv po tom ako klientka prišla z nemocnice domov vybavila nábytok a posteľ a zohnala sponzora, ktorý jej opravil pretekajúcu strechu. Po návrate z nemocnice jej v spolupráci so všeobecným lekárom vybavila invalidný vozík a následne aj unimobunkku, nakoľko život v starom dome bol život ohrozujúci. V súčasnosti AOZ klientku pravidelne navštevuje, doprevádza ju k lekárovi a zabezpečuje lieky. Klientka je jej veľmi vďačná a žije život v rámci svojich možností.“

Zhodnotenie koordinátora k realizácii osvetových aktivít

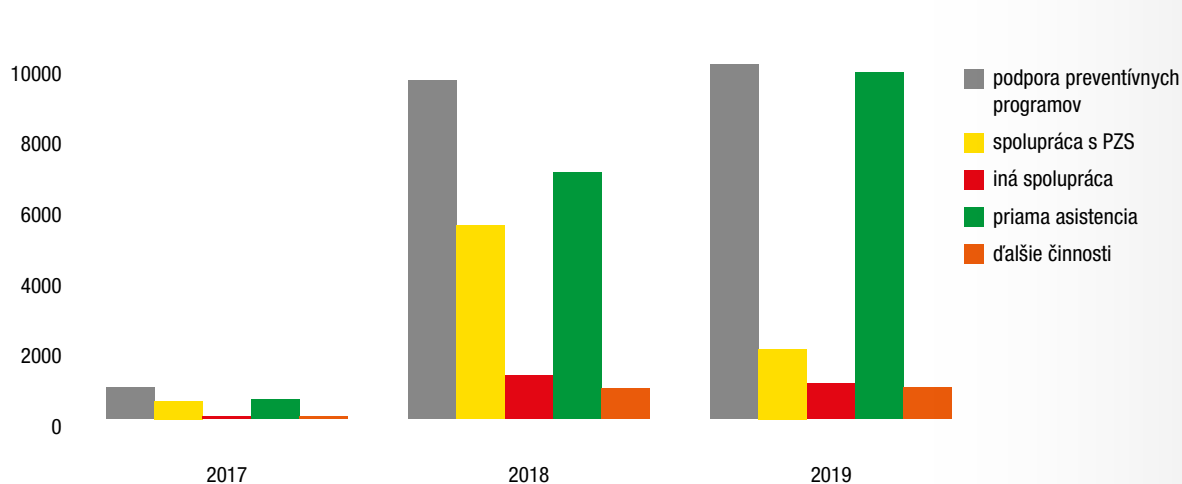
Jednotlivé roky pri vykonávaní intervencií v realizácii zdravotnej osvetu a výchovy s jednotlivcom a skupinami v lokalitách majú vzrastajúcu tendenciu, čo je spôsobené školeniami a počtom AOZ. AOZ v lokalitách pribúdajú a pravidelnými školeniami nadobudnuté zručnosti využívajú pri vykonávaní zdravotnej osvetu. Osvetové aktivity sa menili v závislosti účasti AOZ na školeniach a počtu AOZ. Cieľová skupina sa taktiež menila, a to je taktiež spôsobené zameraním školení. Miesto konania zdravotnej osvetu je v prograse, keďže sme začali aktívnejšie spolupracovať s Komunitnými centrami, (pokiaľ ich máme v lokalitách), Základnými školami a Materskými škôlkami. Podľa svetových dní sa konali aj tematicky orientované aktivity.

Oblastná skupina Gelnica

Koordinátor: Mgr. Peter Molek

Lokality: Rudňany, Roškovce (Doľany), Richnava, Gelnica, Nálepko, Žehra, Bystrany, Spišské Vlachy, Krompachy, Mníšek nad Hnilcom, Bijacovce

Základné skupiny intervencií oblastná skupina Gelnica

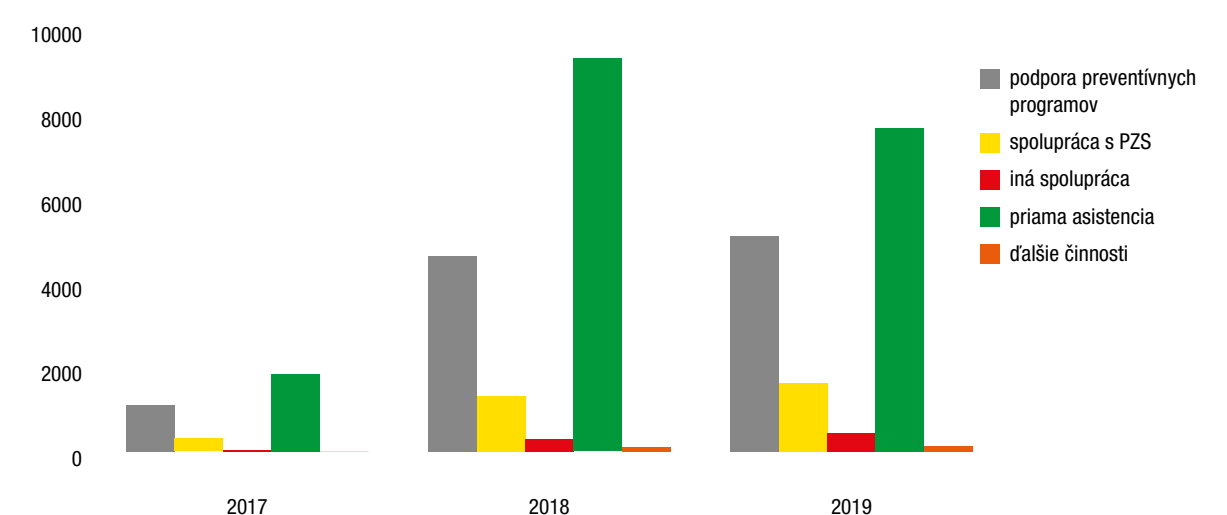

Oblastná skupina Spišská Nová Ves

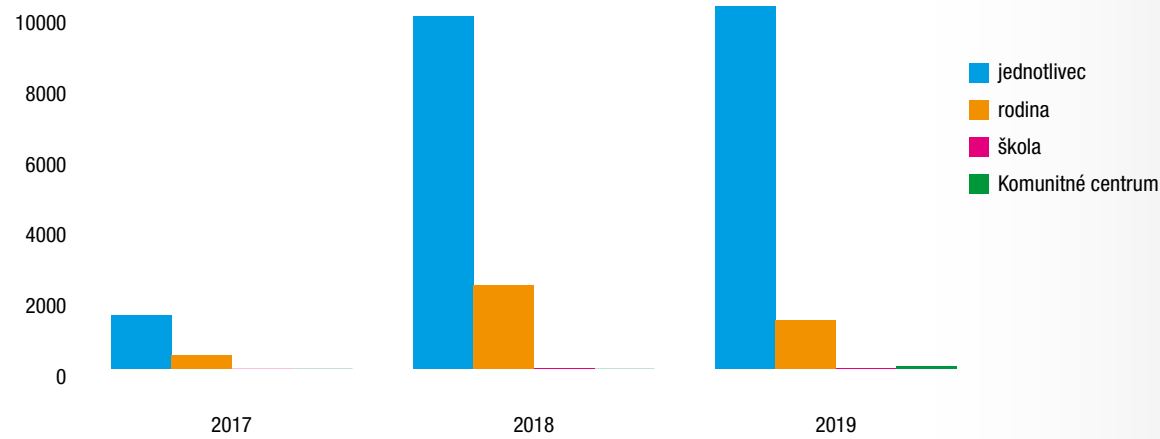
Koordinátor: Sidónia Pištová

Lokality: Arnutovce/Spišské Tomášovce, Vítkovce/Chrásť nad Hornádom, Levoča, Svit, Smižany, Batizovce, Vydrník, Letanovce, Jánovce, Markušovce, Spišská Nová Ves, Hrabušice

Základné skupiny intervencií oblastná skupina Spišská Nová Ves

Realizácia zdravotnej osvedy oblastná skupina Spišská Nová Ves

Príklad dobrej praxe

„AOZ z lokality oblastnej skupiny Spišská Nová Ves bola kontaktovaná gynekologicko-pôrodnickým oddelením, aby preverila klientku, ktorá u nich porodila, ale ihneď po pôrode odišla z nemocnice. Bolo to jej piate dieťa. Rodina, v ktorej žije klientka je sociálne slabá. AOZ poznala túto rodinu a na základe informácií z nemocnice ju navštívila. AOZ sa porozprávala s matkou a aby si ihneď išla po novonarodené dieťa do pôrodnice, lebo ináč dieťa umiestni v detskom domove. Klientka AOZ poslúchla a vyzdvihla si dieťa v nemocnici. Od príchodu matky z nemocnice AOZ navštevovala rodinu a dohliadala na starostlivosť o novorodenca. Matka nedojčila novonarodené dieťa, dávala mu umelé výživu. Nakoľko situácia v rodine bola ekonomicky veľmi slabá, stávalo sa, že matka dieťaťu namiesto umelej výživy dávala sladenú vodu a aj keď mala k dispozícii umelú výživu, tak matka nedodržiavala dávkovanie z dôvodu, aby jej dlhšie vydržalo. Z uvedeného dôvodu dieťa nepriberalo. Pediatrička mala obavy o dieťa, lebo vykazovalo príznaky podvýživy. AOZ zintenzívnila návštevy tejto rodiny a učila matku, ako má pripravovať mlieko pre dieťa a vykonávala osvedy o starostlivosti o dieťa a rodinu. Po dvoch mesiacoch intenzívneho pôsobenia AOZ na klientku dieťa začalo priberať a klientka začala pravidelne navštevovať detskú poradňu u pediatričky. AOZ aj

naďalej monitoruje starostlivosť klientky o dieťa, ale matka sa začala starať o svoje deti. Pediatrička bola veľmi spokojná s prácou AOZ.“

Zhodnotenie koordinátorky k spoluprácam

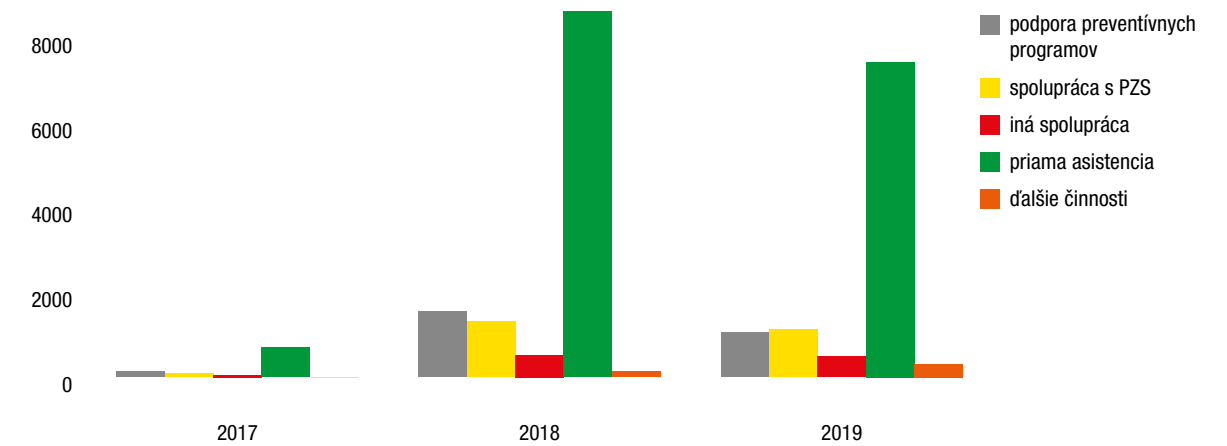
Spolupráca AOZ s ostatnými pomáhajúcimi profesiami, inštitúciami a organizáciami má v lokalitách stúpajúcu úroveň. Dôvodom je dodržiavanie komunikačných pravidiel a dohôd. Dobre nastavené a fungujúce vzťahy sú výsledkom vzájomnej dôvery všetkých pracovníkov v pomáhajúcich profesiách a pracovníkov v organizáciách a inštitúciami, ktoré pracujú pre MRK. Kde tieto uvedené vzťahy nie sú profesionálne a dobre nastavené, táto spolupráca nefunguje.

Oblastná skupina Humenné

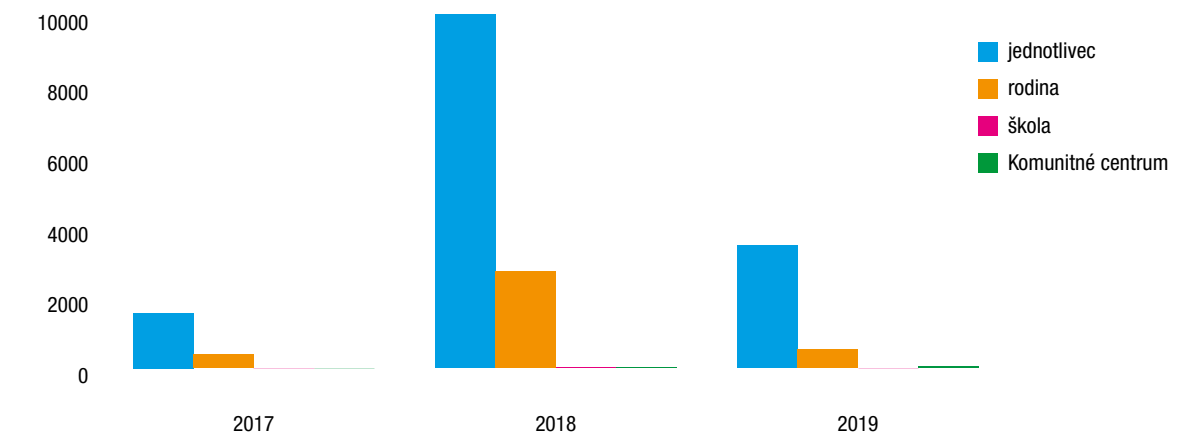
Koordinátor: Mgr. Stanislava Guzi

Lokality: Medzilaborce, Petrovce nad Laborcom, Slovenská Volová, Kamenica nad Cirochou, Poša, Nacina Ves/Lesnó, Bystré, Humenné (Podskalka)

Základné skupiny intervencií oblastná skupina Humenné

Realizácia zdravotnej osvedy oblastná skupina Humenné

Príklad dobrej praxe

„AOZ z lokality oblastnej skupiny Humenné navštívila klientku, ktorá sa liečila na hypertenziu. AOZ upozornila klientku na zvláštny tvar znamienka na ruke, ktorý si všimla pri návšteve. AOZ klientke odporúčala urgentne navštíviť lekára a riešiť situáciu, ponúkla jej svoju pomoc. Objednala ju na dermatologické vyšetrenie. O dva týždne ju sprevádzala na predmetné vyšetrenie. Nakoniec sa v znamienku potvrdil výskyt rakovinytvorných buniek. Včasnou diagnostikou lekára a uposlúchnutie odporúčania AOZ sa podarilo úspešne odstrániť znamienko a zabránilo sa tak rozšíreniu rakovinytvorných buniek do ostatných tkanív. Klientka je pod dohľadom lekára a zdravá.“

Zhodnotenie koordinátorky k spoluprácam s PZS

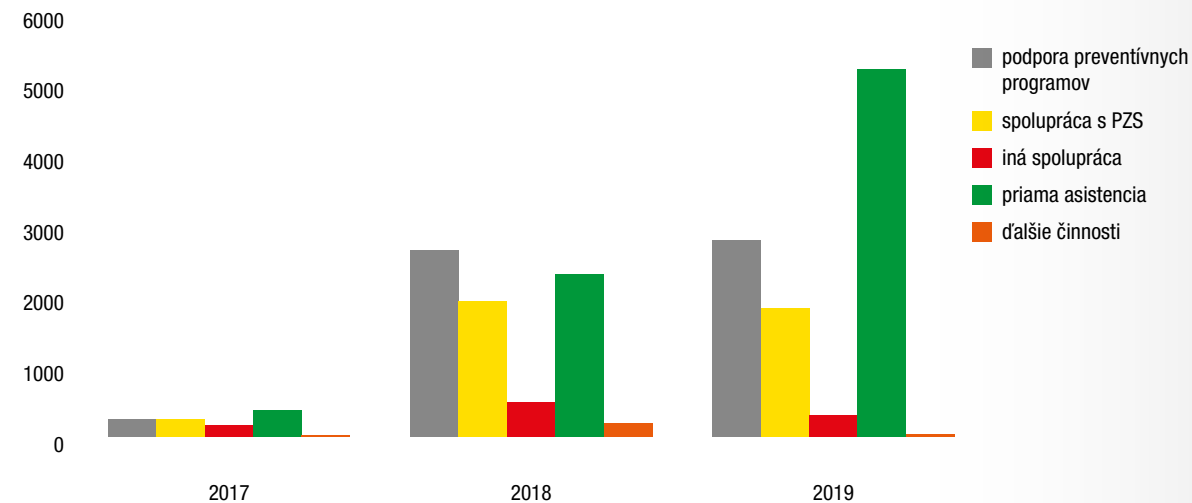
Počty intervencií v jednotlivých lokalitách ovplyvňuje najmä komunikácia s lekármi a to, že sa AOZ osvedčili. Pravidelne dokazujú, že dá sa na nich spoľahnúť. Nezáleží od veľkosti lokality ak je dobrá spolupráca. Lekár vystaví zoznam podľa zdravotného záznamu a ostatné už urobí AOZ. Rovnako je to aj s nemocnicou kedy kontaktujú AOZ o nevyzdvihnutie dieťaťa po prepustení alebo o urgentnej hospitalizácii. Lekári, si týmto vedia uľahčiť prácu tým, že požiadajú o pomoc človeka, ktorý pozná terén. Zatiaľ sa nevyskytol problém so spoluprácou AOZ – Lekár. Čo ich však vie nahnevať, sú potvrdenia na dotazníky alebo vyplňanie dotazníkov. Niektorí lekári sú ochotní kvôli tomu prerušiť aj spoluprácu.

Oblasťná skupina Poprad

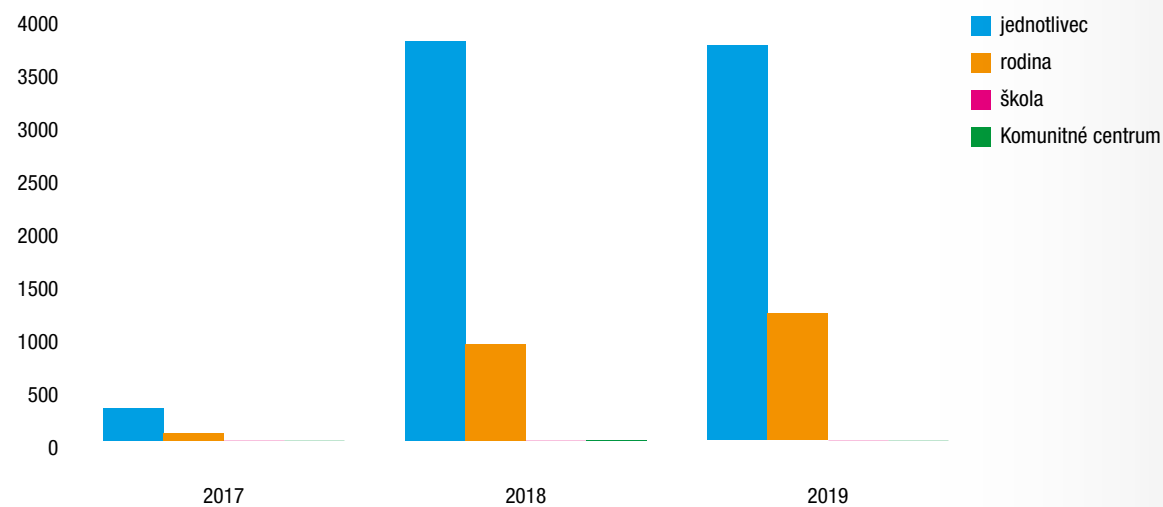
Koordinátor: Bc. Šimon Pokoš

Lokality: Šumiac, Poprad, Telgárt, Hranovnica, Spišský Štiavnik, Vikartovce, Liptovská Teplička, Polomka, Pohorelá, Valkovňa

Základné skupiny intervencií oblasťná skupina Poprad

Realizácia zdravotnej osvet y oblasťná skupina Poprad

Príklad dobrej praxe

„AOZ z lokality oblasťnej skupiny Poprad od začiatku svojho pôsobenia v lokalite sa snažila komunikovať s klientkou, ktorá bola odkázaná na pomoc druhých, väčšinou na AOZ. S týmto problémom sa na AOZ obracali aj lekári, nakoľko jej komunikácia bola veľmi slabá. Na časté kontroly, ktoré si vyžadoval jej zdravotný stav ju AOZ musela sprevádzať. Navštevovala ju každý deň, komunikovala s ňou, učila ju rozprávať s lekármi o jej zdravotnom stave, kde do rozhovorov zapájala aj jej deti a rodinu. Po určitom čase klientka

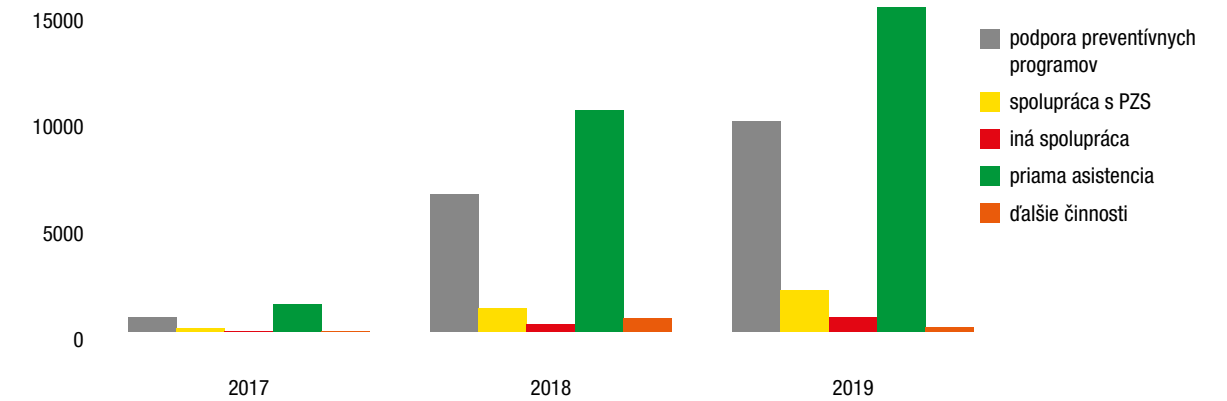
je schopná navštevovať lekárov v doprovide jej detí. Lekári sú s prácou AOZ veľmi spokojní. Uvedený prípad je dôkazom toho, ako je práca AOZ potrebná. AOZ sa podarilo klientku presvedčiť, aby začala chodiť k lekárom aj sama, a najmä im vysvetliť svoj zdravotný stav.“

Oblasťná skupina Svidník

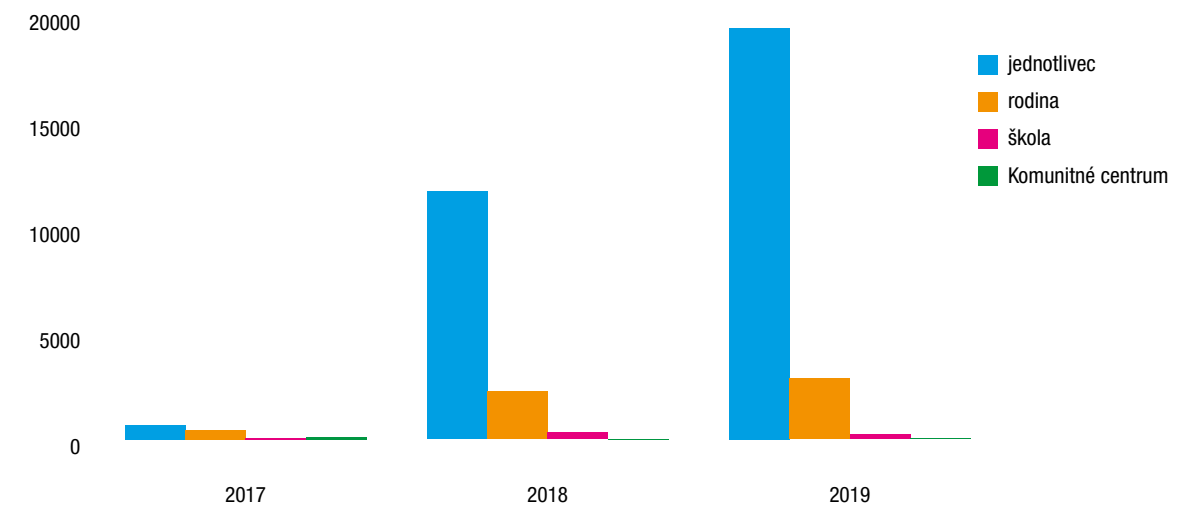
Koordinátor: Mgr. Tomáš Sivák

Lokality: Jarovnice, Lado m írová, Kružlová, Chminianske Jakubovany, Chmiřany, Svidník, Stropkov

Základné skupiny intervencií oblasťná skupina Svidník

Realizácia zdravotnej osvet y oblasťná skupina Svidník

Príklad dobrej praxe

„Častá opakovaná hospitalizácia klienta- dieťaťa v nemocnici v Prešove, pre podozrenie nesprávneho užívania predpísaných liekov na epilepsiu z hľadiska intervalu užívania a množstva užívania liekov. Prešovská nemocnica kontaktovala KAOZ oblasťnej skupiny Svidník so žiadosťou o spoluprácu. KAOZ oslovil AOZ a požiadal ich o vykonávanie dohľadu nad podávaním liekov dieťaťu proti epilepsii podľa pokynov lekárov prešovskej nemocnice. Interval podávania liekov bol 08:00 ráno a 20:00 večer. AOZ boli ochotné pomáhať aj po pracovnej dobe, večer. Bolo potrebné rodine vhodným spôsobom vysvetliť, prečo sú AOZ prítomné pri podávaní liekov ráno aj večer. AOZ kontrolovali názov lieku, množstvo, intervaly podávaného lieku a aj to či samotný liek dieťa uží-

je. AOZ pomohli rodine s komunikáciou s lekármi v nemocnici, kde potvrdili, že dieťa dostáva lieky, ako určil lekár a takto zvýšili dôveryhodnosť slov matky pred lekármi v nemocnici, nakoľko v tejto rodine hrozilo, že začne svoju činnosť vykonávať SPO a SK. Epilepsia dieťaťa je pod kontrolou, AOZ nie sú kontaktované, aby v tejto rodine ešte vykonávali dohľad a hospitalizácie dieťaťa nie sú časté ani opakované z dôvodov podozrenia na neužívanie liekov. AOZ sa pri tejto situácii naučili, že najlepšie je, ak si oni samé preveria daný skutkový stav veci priamo v rodine.“

Zhodnotenie koordinátora k spoluprácam

Terénni sociálni pracovníci vnímajú AOZ ako rovnocenného a potrebného partnera v riešení celkovej situácie klientov v teréne. Rovnako AOZ vnímajú terénnych sociálnych pracovníkov ako partnerov, ktorí pravidelne navštevujú klientov a poznajú ich životné podmienky a potreby. V zložitejších prípadoch si vzájomne pomáhajú aj v dôvere s klientom, aj v postupoch riešenia a rozdelení jednotlivých úloh. Školy vidia zmysel v tom, ak požiadajú AOZ o zvýšenie osvetovej činnosti

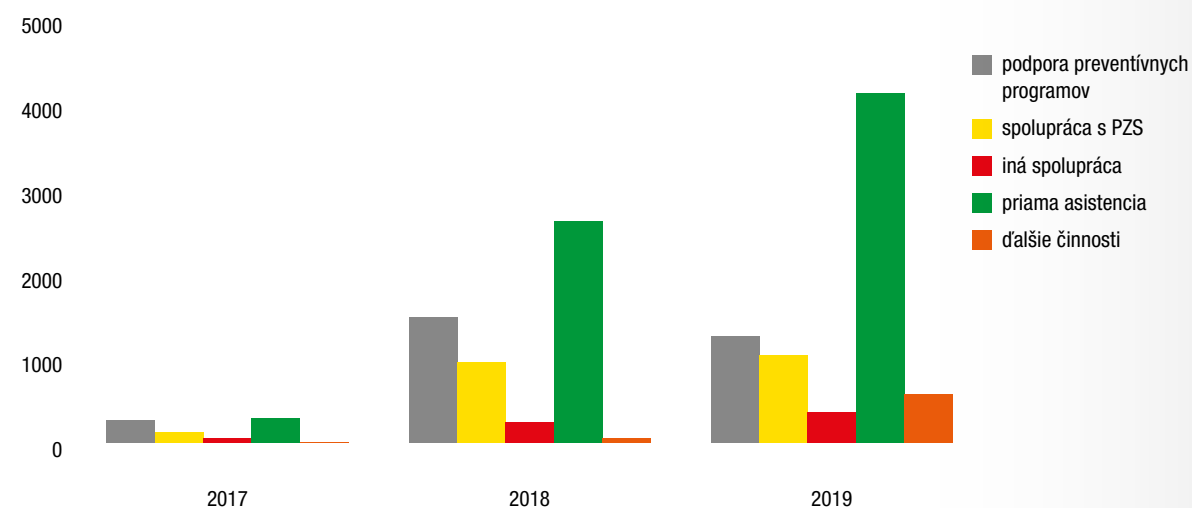
a aj priamych intervencií v domácnosti pri výskyte zdravotných problémov žiakov a celých rodín. Jednak školy vidia, že AOZ poznajú klientov menovite, ich rodinnú situáciu ale aj vedľa využiť správny nástroj komunikácie s rôznymi klientmi.

Oblasťná skupina Veľké Kapušany

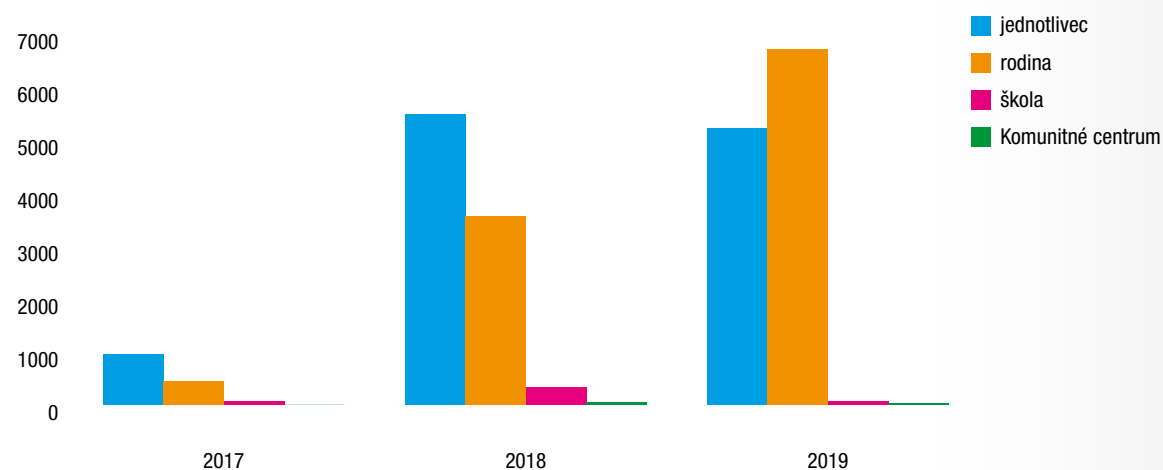
Koordinátor: Zoltán Batka

Lokality: Slavkovce, Kráľovský Chlmec, Kapušianske Kľačany/Ruská, Veľké Kapušany, Krišovská Liesková, Zemplínske Kopčany, Lelels, Čierna nad Tisou, Malčice, Zemplínska Teplica, Lastovce, Čičarovce

Základné skupiny intervencií oblasťná skupina Veľké Kapušany

Realizácia zdravotnej osvetu oblasťná skupina Veľké Kapušany

Príklad dobrej praxe

„AOZ z oblastnej skupiny Veľké Kapušany bola oslovená klientkou – matkou 9 detí, aby jej pomohla vybaviť preukaz poistenca pre svoje dieťa, ktoré sa narodilo pred mesiacom. Nakoľko matka nemala vybavený ešte ani rodný list dieťaťa a v lokalite nepôsobí TSP, zostala táto úloha na AOZ. Spolu s matkou vybavila rodný list a následne aj kartičku poistenca. AOZ klientku navštevuje pravidelne, nakoľko žije so svojimi deťmi v nevyhovujúcich hygienických podmienkach. AOZ vykonávala pravidelne u klientky osvetu na tému hygiena a starostlivosť o dieťa a rodinu. Po čase sa situácia v rodine zlepšila čomu prispelo aj to, že manžel klientky si našiel prácu. V súčasnosti sa klientka stará o svoje deti a napriek tomu, že pediatričku majú vzdialenú od svojej lokality 7 km, pravidelne navštevuje ambulanciu s deťmi. Absolvovala s nimi všetky povinné očkovania.“

Zhodnotenie koordinátora k realizácií zdravotnej osvetu

Začali sme na troch školách realizovať, postupne sme sa rozšírili a v roku 2018 to už bolo osem škôl. Zlepšovali sme sa, aj konkrétne manuály sme mali, s ktorými sme pracovali na všetkých školách výsledkom čoho bolo celkom dvanásť škôl zapojených do aktivít Deň Zeme a Čistých Rúk a viac školských aktivít. Školy vítajú asistenta a tešia sa z aktivít ktoré pripravujeme pre deti. Aktivity sa nejak výrazne nemenili, vylepšujeme ich vždy

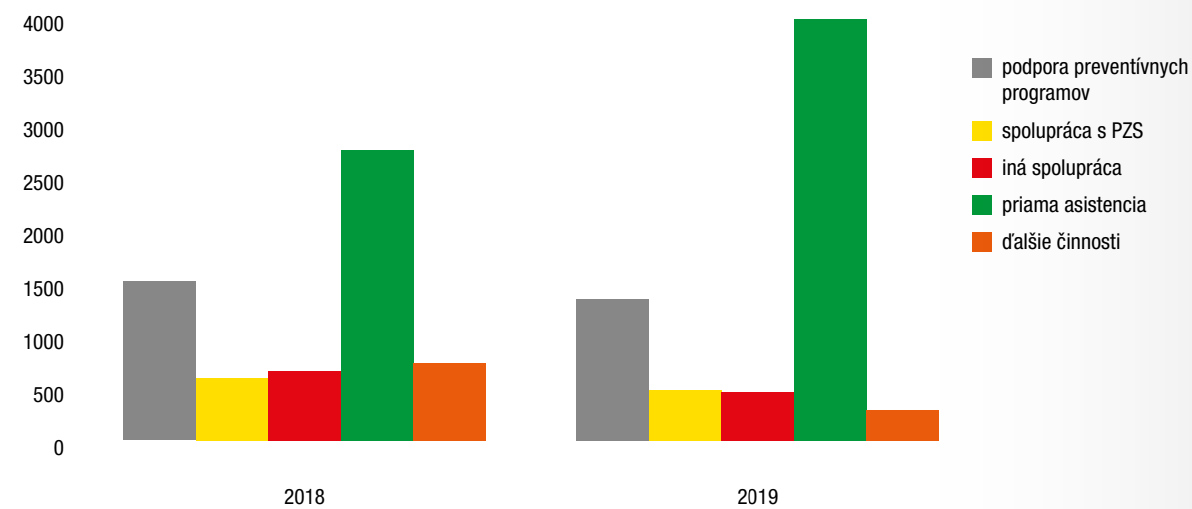
podľa možnosti a potreby, naďalej zostávajú hravé a deti sa na ne tešia a sú pre nich užitočné. Niekedy reagujeme na podnet školy. Aj témy, ktoré sú citlivé dokážeme hravou formou odkomunikovať (nedostatočná osobná hygiena, o všiach, infekčných kožných ochoreniach, a pod.). Forma podania vždy sa vylepšuje.

Oblasťná skupina Rimavská Sobota

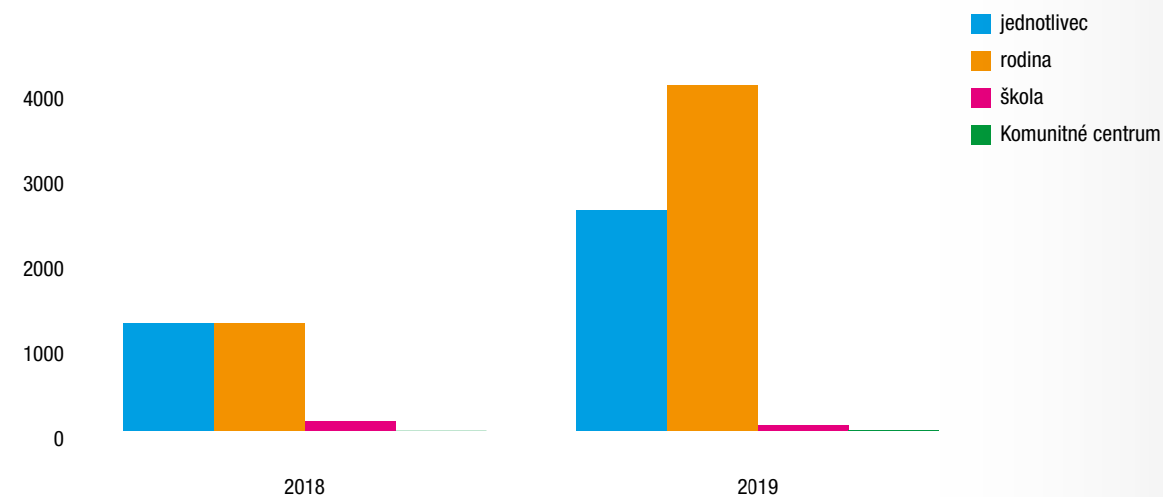
Koordinátor: PhDr. Peter Hronec

Lokality: Banské, Rimavská Sobota, Klenovec, Kráľ, Rimavské Jánovce, Širkovce, Kokava nad Rimavicou, Hnúšťa, Rimavská Seč

Základné skupiny intervencií oblasťná skupina Rimavská Sobota

Realizácia zdravotnej osvetý oblasťná skupina Rimavská Sobota

Príklad dobrej praxe

„AOZ z lokality oblasťnej skupiny Rimavská Sobota na podnet pediatričky navštívil 22-ročnú tehotnú klientku, ktorá žije v rodinnom dome v jednej izbe bez vody a elektriny s už jedným dieťaťom. AOZ po prvej osobnej návšteve klientky zistil, že býva v zlých hygienických podmienkach, jej dieťa je zanedbané a klientka očakáva, že jej bude dieťa odobrané do náhradnej starostlivosti štátu (po návštevách sociálnej kurately). Na podnet AOZ a v spolupráci s pediatričkou sa dieťaťu zabezpečili povinné očkovania a tehotnej klientke pre-

ventívne vyšetrenia. Ďalšia práca AOZ spočívala v tom, aby zabezpečil klientke v spolupráci s TSP ošatenie. Asistentovi sa to podarilo a zabezpečil ošatenie nielen pre dieťa klientky, ale aj pre samotnú klientku. TSP zabezpečili klientke aj niekoľko kusov nábytku hlavne posteľ a skrine s dostatočným úložným priestorom. AOZ klientke vysvetlil rozsah jej problémov a vykonal jej zdravotnú osvetu hlavne na témy: osobná hygiena, hygiena bývania, povinné očkovanie a preventívne prehliadky. Pri ďalšej návšteve sociálnej kurately jej pracovníčky tohto odboru povedali, že bude naďalej pokračovať v zlepšovaní svojej zlej situácie, tak

dieťa ostane doma a nebude jej odobrané. AOZ svojou činnosťou napomohol klientke k tomu, aby sa výrazne zlepšila jej hygienická situácia a aj situácia so zanedbávaním starostlivosti o svoje dieťa. Klientka sa naďalej dobre stará o seba aj o svoje dieťa avšak AOZ jej svojimi návštevami musí stále napomáhať k tomu, aby sa situácia nezopakovala. ÚPSVaR už netrvá na tom, aby klientke bolo dieťa odobrané, ale tiež ako náš AOZ v rodine vykonávajú častejšie šetrenia. Klientka je AOZ za jeho pomoc veľmi vďačná.“

Zhodnotenie koordinátora k ďalším činnostiam

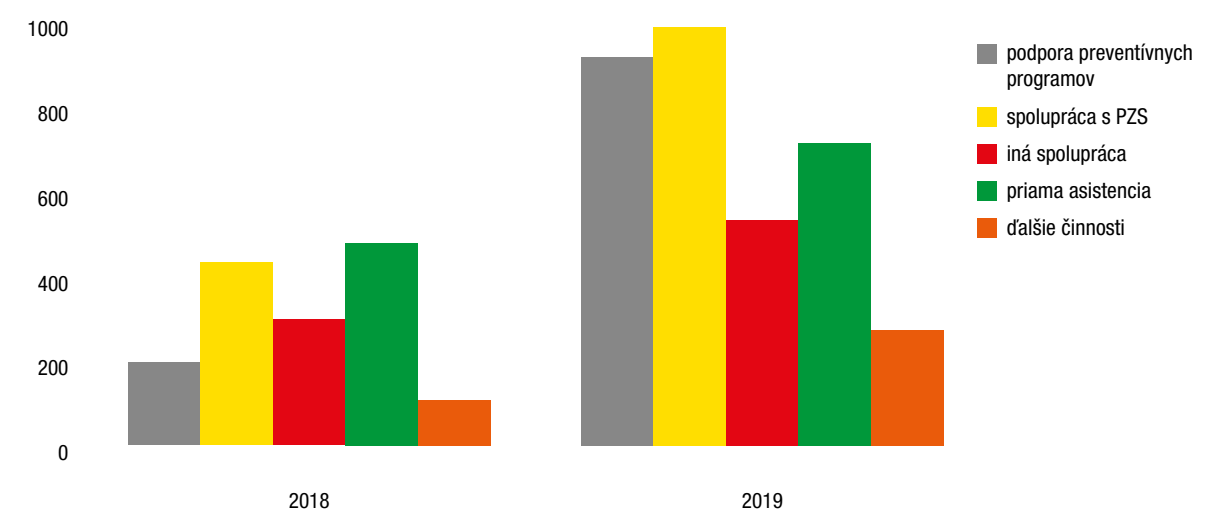
Dve najčastejšie ďalšie činnosti sú brigády a charita. Brigády realizujeme hlavne kvôli zabráneniu vzniku infekčných ochorení a tiež výskytu hľodavcov. Tiež aj z dôvodu prevencie úrazov detí, ktoré sa na takýchto skládkach často hrajú. Ošatenie klientom poskytujeme často a to zo súkromných zbierok, alebo prostredníctvom partnerstva s občianskymi združeniami. Túto aktivitu vykonávame preto, lebo klienti majú často problém zakúpiť ošatenie svojim deťom. Klienti sú nám za túto aktivitu veľmi vďační, čím sa okrem pomoci klientom zlepšujú aj naše vzťahy.

Oblasťná skupina Nitra

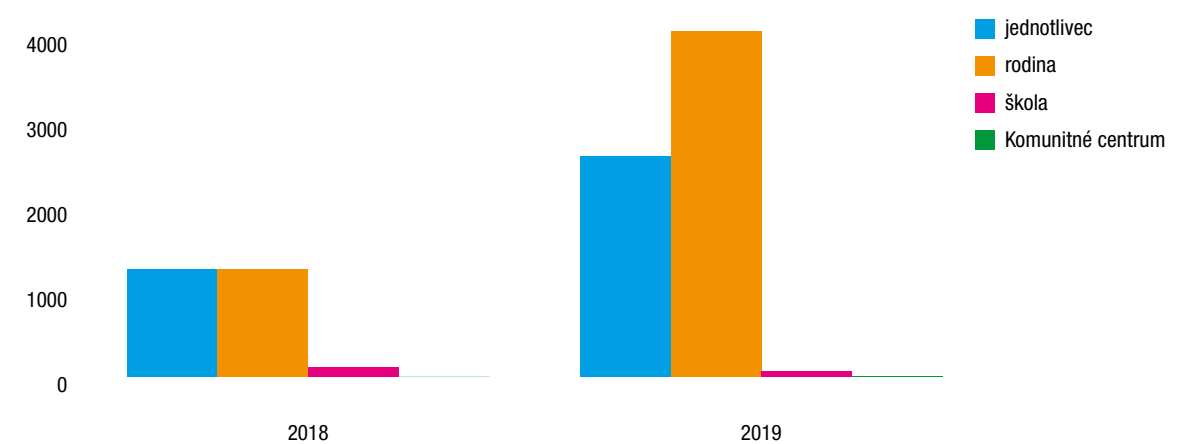
Koordinátor: Mgr. Danica Bielíková

Lokality: Bánovce nad Bebravou, Veľké Blahovo, Komárno, Kozárovce, Levice, Nitra, Zlaté Klasy, Hlohovec

Základné skupiny intervencií oblasťná skupina Nitra

Realizácia zdravotnej osvetý oblasťná skupina Nitra

Príklad dobrej praxe

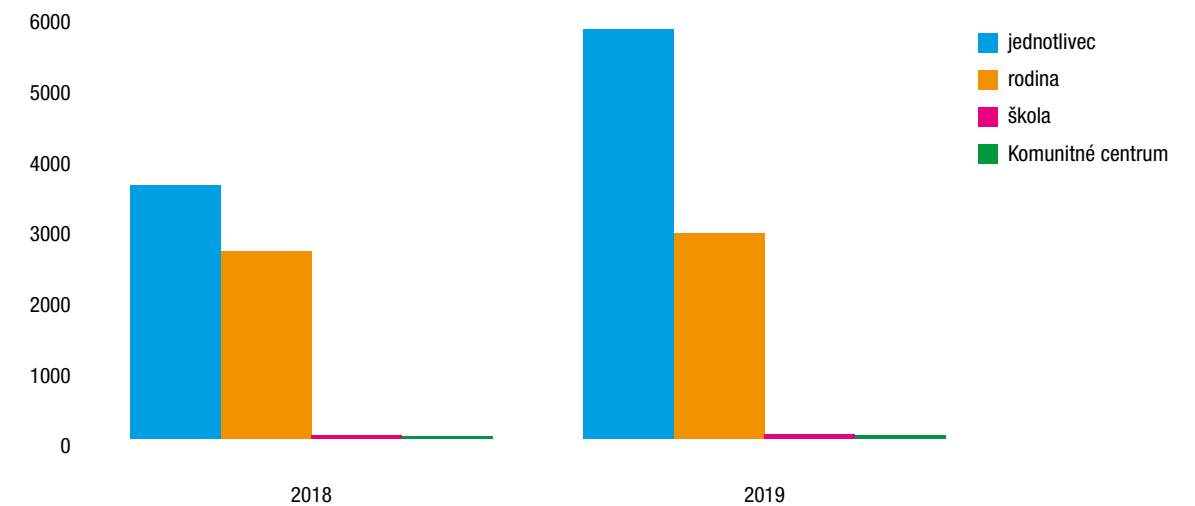
„AOZ počas výkonu svojej práce našla v pivnici rodinného domu, klienta /vek 62 /, o ktorého sa nik nestaral a neprejavoval o neho nikto záujem. Bývalá družka mu poskytla pivnicu, aby mal kde bývať. Klient bol v zlom zdravotnom a hygienickom stave a veľmi zanedbaný. AOZ s ním nadviazala pravidelný kontakt, našla mu všeobecného lekára, objednala ho na vyšetrenia, ale klient odmietal pomoc, z dôvodu, že nebol schopný sa zúčastniť vyšetrení. AOZ navštevovala aj lekára, informovala ho o zlom zdravotnom stave. AOZ ho informovala, že klient nie je schopný ho navštíviť v ambulancii. Nakoniec lekár súhlasil, že navštívi pacienta v „domacom prostredí, kde ho vyšetril, a usúdil, že najvhodnejšia bude hospitalizácia klienta, nakoľko sa klient nachádzal v zlom zdravotnom stave. AOZ kontaktovala TSP, spolu navštívili bývalú družku a dohodli sa, že po hospitalizácii, bude klient bývať u nej a po intervenciách či už TSP, alebo AOZ sa dohodli, že jej pomôžu pri vybavovaní opatrovateľského príspevku na klienta. V súčasnosti sa vybavuje opatrovateľský príspevok na klienta. Vďaka práci AOZ v teréne sa podarilo zabezpečiť zdravotnú starostlivosť, tam kde to bolo potrebné a nevyhnutné. Ak by AOZ klientovi nepomohla, zimné mesiace by boli pre klienta zložité možno až fatálne, nakoľko klient by nebol schopný sa sám o seba postarať. Stále

sa s klientom pracuje a AOZ navštevuje domácnosť pravidelne.“

Zhodnotenie koordinátorky k spoluprácam

Spolupráca sa rozvíjala v každej lokalite postupne, niekde zafungovala spolupráca s TSP, inde s MsÚ atď. (pozn. oblasť Nitra je najnovšia zo všetkých). V súčasnosti AOZ majú nastavenú veľmi dobrú spoluprácu s inštitúciami, ak majú niekde nejaký problém v rámci spolupráce KAOZ spolu s AOZ navštívi danú inštitúciu a daný problém vyriešia. Spolupráca s TSP je v každej lokalite aktívna a efektívna. Spolupráca s MsÚ a OcÚ je dobrá, mnohé mestá a obce sú nápomocné pri prácach AOZ a podporujú ich, rovnako kladne hodnotím spoluprácu so školami, vítajú naše osvetové aktivity a dávajú priestor AOZ pre svoju prácu. Dobrú spoluprácu s ÚPSVaR máme v lokalitách Komárno, Veľké Blahovo, Bánovce nad Bebravou, v mestách Hlohovec a Nitra sa postupne rozvíja.

Realizácia zdravotnej osvetovej oblastnej skupiny Veľký Krtíš

Príklad dobrej praxe

„Do lokality oblastnej skupiny Veľký Krtíš v marci 2019 sa nasťahovala matka s 3 maloletými deťmi, najstarší mal vtedy 5 rokov a mal vrodené neurologické ochorenie. Uvedené ochorenie bolo zanedbané u dieťaťa, lebo matke nikto nepomáhal, otec detí sa dostal už viacnásobne do výkonu trestu. AOZ spolupracovala s TSP, aby im pomohli vybaviť opatrovateľský príspevok a dohodli sa, že pomôžu matke riešiť synov zdravotný stav. AOZ motivovala matku, pravidelne vykonávala osvetu o starostlivosti o dieťa. AOZ nadviazala spoluprácu s pediatričkou a spolu s matkou ju navštívili. Pediatrička im poskytla informácie ako a kde majú začať riešiť problém. AOZ objednala dieťa na viaceré odborné lekárske vyšetrenia: neurológ, ORL, očné, psychológ. MSÚ zabezpečil finančnú pomoc pre rodinu. AOZ 2x do týždňa v priebehu mesiaca sprevádzala matku so synom na rehabilitáciu. Asistentka aktívne pomáhala klientke, kým absolvovala rehabilitáciu s dieťaťom. V súčasnosti má chlapec 6 rokov, pred štyrmi mesiacmi začal komunikovať, vydávať rôzne zvuky- napodobňuje výslovnosť slov. Okrem matky s nikým nekomunikoval, bál sa, teraz sa usmieva a snaží sa zapájať do komunikácie. Začal tiež navštevovať špeciálnu základnú školu.“

Zhodnotenie koordinátorky k realizácii osvetových aktivít

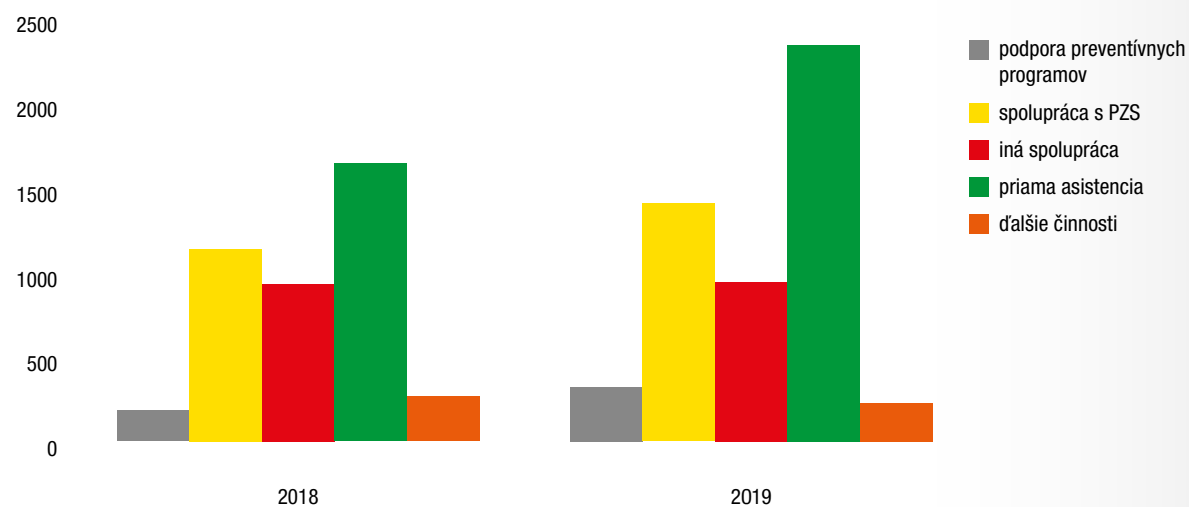
Pozitívny vývoj nastal za posledné dva roky. Vplyv na tento progres mali školenia AOZ, kde získali nové vedomosti. V roku 2018 sme nadviazali spoluprácu s ZŠ, MŠ a KC, s ktorými AOZ predtým nespupracovali. V tejto činnosti sme pokračovali aj v roku 2019 a k spolupráci sa pridali ďalšie základné, materské školy, komunitné centrá a MSÚ/OCÚ. Počas letných prázdnin AOZ začali organizovať skupinové osvetové aktivity pre deti. S touto aktivitou sme začínali v roku 2019. Musíme vyzdvihnúť posun aj v osvetových aktivitách vykonaných v teréne.

Oblastná skupina Veľký Krtíš

Koordinátor: Mgr. Monika Burisová

Lokality: Veľká nad Ipľom, Trenč, Lučenec - Rapovská Križovatka, Veľký Krtíš, Kosihovce, Cerovo, Modrý Kameň, Čelovce, Hrušov, Bušince, Lučenec - Opatová

Základné skupiny intervencií oblastná skupina Veľký Krtíš

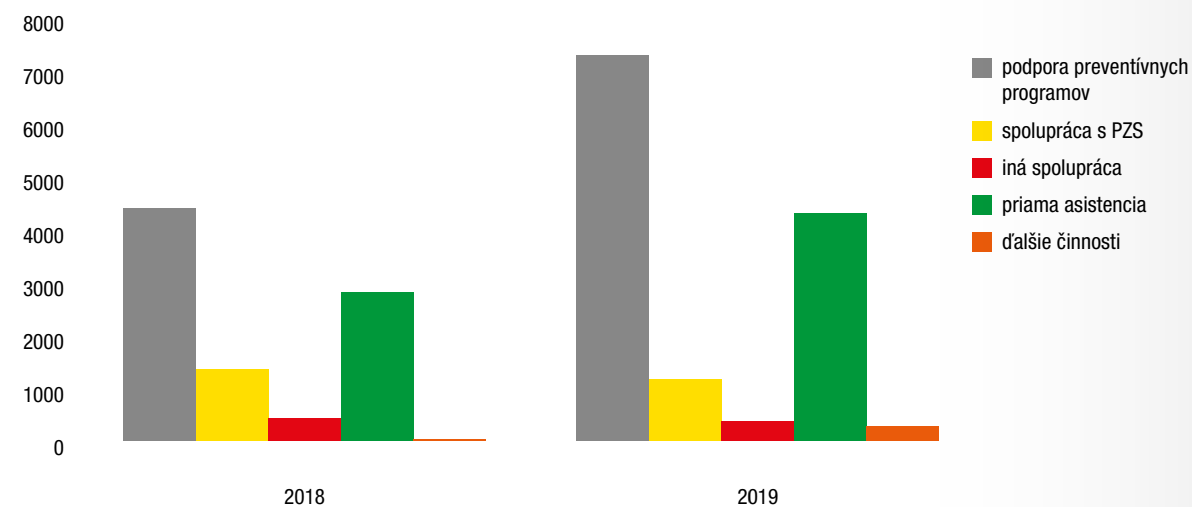

Oblasťná skupina Košice

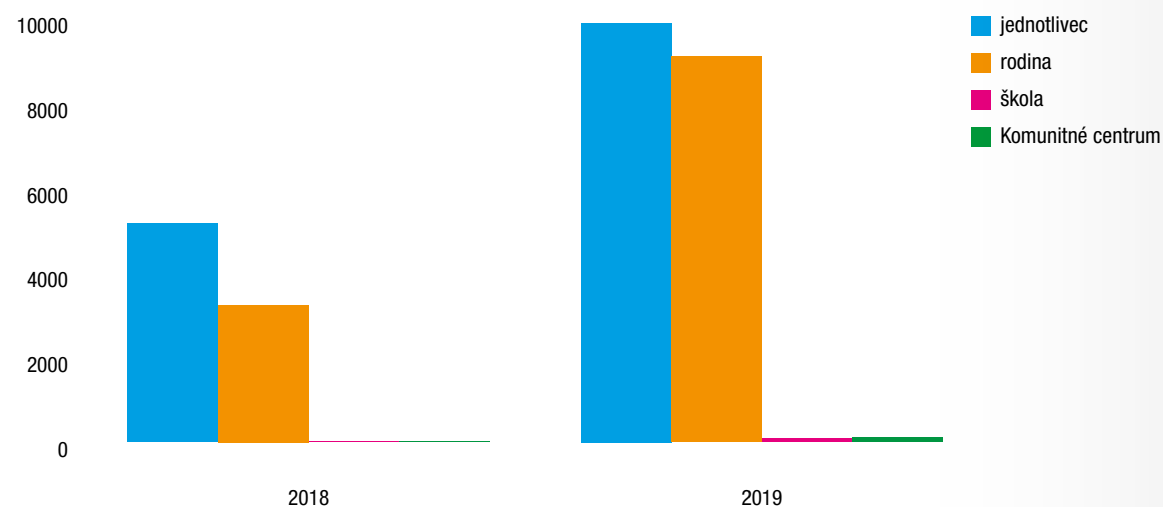
Koordinátor: Bc. František Turták

Lokality: Bidovce, Kecerovce, Mirkovce, Družstevná pri Hornáde, Boliarov, Rankovce, Kráľovce/Beniarovce, Červenica, Varhaňovce, Vtáčkovce, Žehňa

Základné skupiny intervencií oblasťná skupina Košice

Realizácia zdravotnej osvedy oblasťná skupina Košice

Príklad dobrej praxe

„V lokalite oblasťnej skupiny Košice žije klient s manželkou v rodinnom domčeku (2 miestnosti) v pomerne skromných podmienkach, nemajú vodovod vykurujú s pieckou. Majú tri deti, ktoré žijú v zahraničí. Začiatkom roka 2019 klient ochorel a začal mať veľmi silné bolesti nôh. Po vyšetrení v nemocnici mu diagnostikovali Sepsu v treťom štádiu a jediná záchrana jeho života bola amputácia nôh. Klient zásadne odmietol, lebo si nevedel predstaviť život bez nôh. Radšej bol rozhodnutý zomrieť. AOZ komunikovala s klientom a snaži-

la sa ho presvedčiť, aby zákrok podstúpil. Po- vzbudzovala ho, že ešte veľa pekného ho čaká v živote a jeho deti ho ešte potrebujú. AOZ bola s klientom každý deň v kontakte a neúnavne vplývala na klienta. Spolu aj s KAOZ sa jej nakoniec podarilo presvedčiť klienta, aby podstúpil zákrok. AOZ okamžite zabezpečila prevoz do nemocnice, kde ešte v ten istý deň podstúpil zákrok. Ošetrovajúci lekár sa vyjadril, že ho priviezli v poslednej minúte. Vďaka cieľavedomej práci AOZ sa podarilo zachráni ľudský život. V súčasnosti je klient v domácom ošetrovaní, AOZ mu pomáha vybaviť invalidný vozík a polohovateľnú posteľ.“

Zhodnotenie koordinátora k podpore preventívnych programov

V roku 2019 sme dosiahli pekné výsledky čo sa týka povinného očkovania, v niektorých lokalitách máme 100% zaočkovanosť. V iných lokalitách, kde sa muselo viac krát opakovanne pozvať klientov na povinné očkovanie, sa to zlepšilo aj vďaka intenzívnym osvetovým aktivitám v súčinnosti a v spolupráci s lekármi.

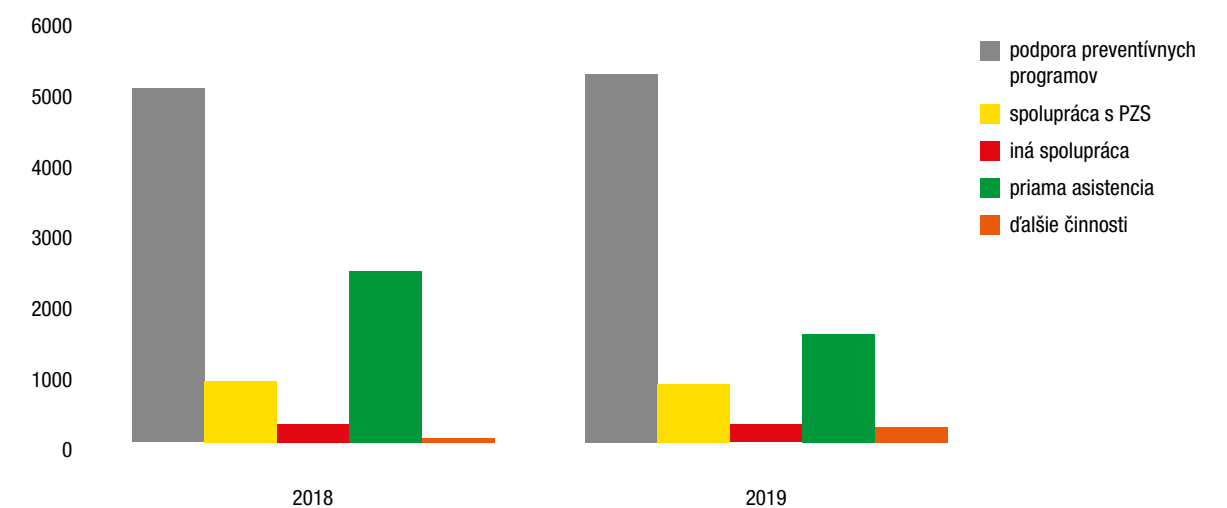
Oblasťná skupina Košice okolie

Koordinátor: Bc. Rudolf Rusňák

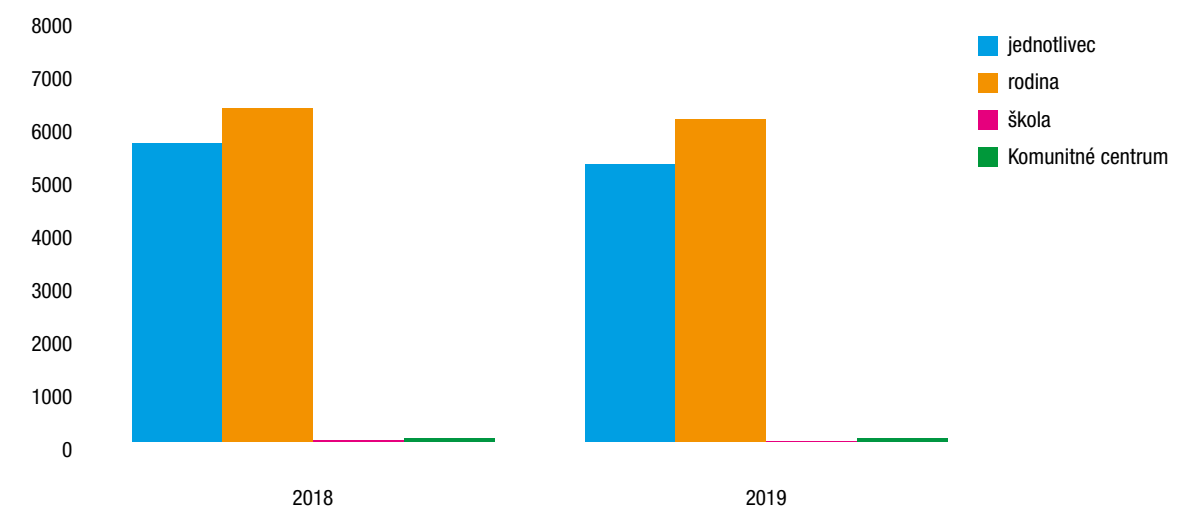
(pozn. významnú časť roka 2019 zastupovali F. Furták, KAOZ pre oblasť Košice a J. Tolnaiová; KAOZ pre oblasť Rožňava)

Lokality: Medzev, Jasov, Sokolany, Moldava nad Bodvou, Drienovec, Moldava nad Bodvou, Čaňa, Veľká Ida, Turňa nad Bodvou

Základné skupiny intervencií oblasťná skupina Košice okolie

Realizácia zdravotnej osvedy oblasťná skupina Košice okolie

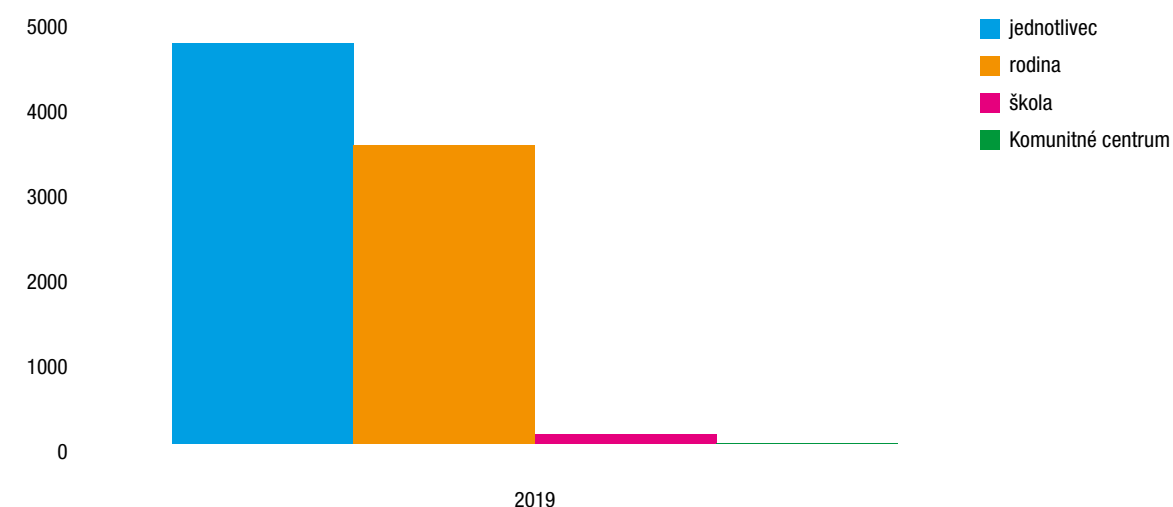
Príklad dobrej praxe

„Klientka, ktorá žije so svojím manželom a 8 deťmi v jednoizbovej chatrči bez elektriny a vody. Otec je nezamestnaný a matka je na rodičovskej dovolenke. Pri poslednom tehotenstve chodila pravidelne do poradne ku gynekológovi, ale neabsolvovala ultrazvuk, nakoľko sa nedostavila na vyšetrenia. Po narodení dieťaťa sa zistilo, že dieťa sa narodilo bez konečníka. Lekári to zistili až po pôrode. Mamička keď to zistila, nechcela to dieťa a utiekla z nemocnice. AOZ pravidelne navštevovala mamičku, preberala situáciu v akej sa rodina ocitla, povzbudzovala ju a bola jej oporou, a poskytovala jej sociálne aj zdravotné poradenstvo. AOZ pravidelne konzultovala s lekármi zdravotný stav dieťaťa. Po niekoľkých dňoch prišla klientka za AOZ, aby jej pomohla získať dieťa späť, lebo lekári už rozbehli proces umiestnenia dieťaťa do sociálneho zariadenia. Po niekoľkých týždňoch bolo dieťa prepustené s vývodom. AOZ pravidelne navštevovala rodinu s postihnutým chlapčekom a ukazovala matke ako má vymeniť vrecúško, ako sa starať o hygienu a ako ho môže prikrmovať. Pravidelne konzultuje stav malého klienta s pediatričkou. V súčasnosti má dieťa 7 mesiacov a jeho prognóza je povzbudzujúca. V šiestich rokoch bude možné podstúpiť operáciu a chlapček môže žiť plnohodnotný život.“

Zhodnotenie koordinátora k realizácii zdravotnej osvet

Problém, ktorý trvá stále je pedikulóza. Skoro v každej lokalite s tým zápasíme. Oproti minulých rokov sa to stále zlepšuje. Aj v školách si nás prizývajú aby sme mali osvetu ohľadom pedikulóze. Momentálne sa osvetové aktivity realizujú aj na školách čo nás to veľmi teší aj v priestoroch komunitných centier, ktoré sú tomu otvorené a aktívne spolupracujú.

Realizácia zdravotnej osvet oblasť skupina Bratislavský samosprávny kraj

Príklad dobrej praxe

Klientka žila hlboko pod hranicou chudobných ľudí, ktorí sa nachádzali v jej okolí. Nemala kde bývať a bola na pokraji fyzických síl vďaka opakujúcim sa zdravotným problémom. K tomu má ešte zdravotne postihnutého brata a invalidného otca, tiež sa stará o jedno dieťa. AOZ nadviazala s klientkou pravidelnú komunikáciu a tá súhlasila, že jej naša AOZ pomôže. AOZ sa následne klientke a jej rodine začala intenzívne venovať. Navigovala ju na všetky možné vyšetrenie, pomohla jej objednať sa k lekárom, ukázala jej ako sa môže žena o seba začať starať. Klientka začala po čase naberať dych a chuť do života. Pomohla jej vybaviť si občiansky preukaz a kartu poistenca. Rovnaký postup bol realizovaný v prípade jej rodinných príslušníkov. Rodina sa postupne dala do poriadku. Klientke sa zdravotný stav stabilizoval a dostala sa do celkovej pohody. Klientka sa naďalej dobre stará o seba aj o svoje dieťa, avšak AOZ stále pomery v rodine monitoruje, aby sa situácia nezopakovala.

Zhodnotenie koordinátorky k realizácii zdravotnej osvet

Vo všetkých lokalitách sa pravidelne vykonávajú osvetové aktivity zamerané na ochranu zdravia. Miestom výkonu osvet bolo vo väčšine prípadov

domáce prostredie, u rodiny alebo vonku na ceste. Osvetu o hygiene rúk vykonávali hlavne deťmi v domácom prostredí alebo v iných zariadeniach, a tiež škole. Súčasťou osvetových aktivít boli tiež poradenstvo o plánovanom rodičovstve a potrebe pravidelných gynekologických prehliadok.

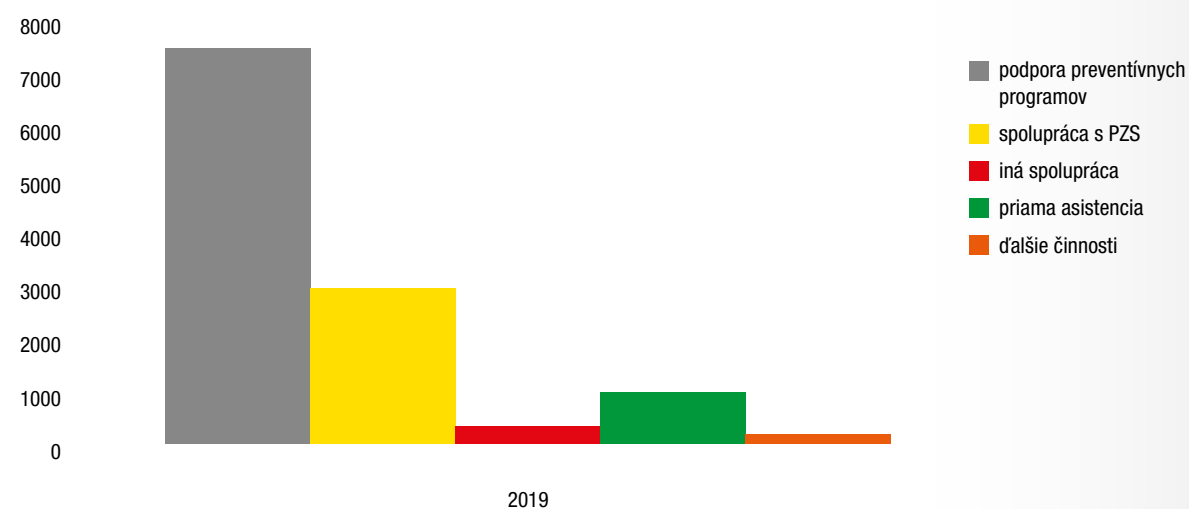
Oblasť skupina Bratislavský samosprávny kraj

(pozn. skupina je samostatný projekt iba pre BSK – Názov projektu NP ZK 3A)

Koordinátorka: Jarka Danielová

Lokality: Malacky, Závod, Malé Leváre, Plavecký Štvrtok, Záhorská Ves, Vysoká pri Morave, Rohožník, Pezinok

Základné skupiny intervencií oblasť skupina Bratislavský samosprávny kraj

Osvetová aktivita k upevňovaniu hygienických návykov počas letných prázdnin v lokalite Veľký Krtíš

Vzdelávanie a rozvoj ľudských zdrojov

Ďalším dôležitým ukazovateľom našich výsledkov je rozvoj ľudských zdrojov, ktorí zabezpečujeme prostredníctvom pravidelných vzdelávacích aktivít a tréningov (spravidla 3x ročne), špecializovaných školení (výberom ľudských zdrojov priamo na konkrétnu tému) a supervízie.

Z uvedených dôvodov sú ľudské zdroje v teréne pre organizáciu a plnenie jej poslania najcennejším kapitálom.

V roku 2019 sme do svojich radov prijali a vyškolili **40 nových zamestnancov v teréne.**

Nadalej platí, že ľudské zdroje v teréne sú najdôležitejšou a kľúčovou zložkou organizácie a jej projektov. Pretože naši zamestnanci pracujú v mimoriadne exponovanom prostredí a pracujú priamo s klientmi kladieme veľký dôraz na neustále zlepšovanie a zvyšovanie kvality nami poskytovaných služieb.

Všetci noví zamestnanci absolvovali „Vstupné vzdelávanie“ v celkovom rozsahu 16 hodín v témach:

- Úlohy asistenta osvedy zdravia
- Základy realizácie zdravotnej mediácie na komunitnej úrovni I.
- Administratíva A0Z
- Praktický nácvik merania krvného tlaku
- Základy realizácie zdravotnej mediácie na komunitnej úrovni II.
- Základné komunikačné zručnosti
- Systém zdravotnej starostlivosti v SR

Nasledovná tabuľka predstavuje komplexný prehľad výsledkov vzdelávacích aktivít, vrátane nosných tém a počtu vyškolených osôb.

Téma	Rozsah (v hodinách)	Termíny	Počet vyškolených osôb (vzdelávacia skupina)
Prevenencia drogových závislostí	20	05. 02. – 22. 03. 2019	244 AOZ
Pôrodná asistentka a jej práca v prostredí nemocníc, I. časť	16	18. 02. – 19. 02. 2019	8 AOZN
Špecializované vzdelávanie: Certifikovaný kurz „Laktačná poradkyňa“ pre AOZ	16	18. 02. – 19. 02. 2019	15 AOZ
Sexuálne a reprodukčné zdravie	20	21. 03. – 22. 03. 2019	19 koordinátori
Dojčenie a popôrodná starostlivosť o bábätko, II. časť	20	26. 03. – 28. 6. 2019	247 AOZ
Efektívna komunikácia pri výkone činností zdravotnej mediácie v teréne - Upevňovanie hygienických návykov u detí predškolského a ranného školského veku - II. Časť	20	26. 03. – 28. 6. 2019	247 AOZ
Pôrodná asistentka a jej práca v prostredí nemocníc, II. časť	16		7 AOZN
Ľudské práva v MRK	8	22. 05. 2019	16 koordinátori
Prevenencia a liečba „TBC“ (Tuberkulóza)	8	4.7.2019	27 AOZ a KAOZ
Supervízia Laktačných poradkýň, AOZ	58	12.04.2019	
Supervízia AOZ	184	16.04.2019	244 AOZ

Hodnotenie vzdelávacích aktivít z pohľadu všetkých účastníkov

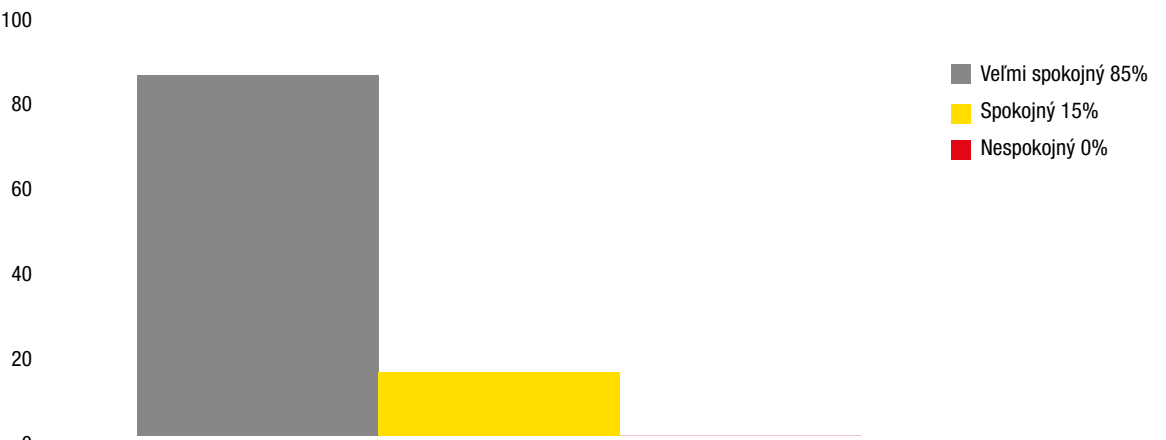
V rámci potreby rozvoja AOZ, KAOZ a AOZN prebieha aj z ich pohľadu hodnotenie vzdelávacích aktivít, lektorov, obsahu vzdelávania a tiež využiteľnosti nadobudnutých vedomostí a zručností pri výkone ich práce.

Na hodnotení vzdelávacích aktivít v priebehu roka 2019 aktívne participovalo celkovo 356 účastníkov vzdelávacích aktivít (247 AOZ, 40 AOZ vstupné vzdelávanie, 42 AOZ špecializované vzdelávanie, 19 KAOZ a 8 AOZN).

Ide o dôležité informácie, ktoré sú potrebné pre efektívnejšie nastavovanie vzdelávacieho procesu (vzdelávanie, organizácia a zabezpečenie vzdelávania + služby s tým spojené). Toto hodnotenie realizujeme písomnou formou – dotazníkom spokojnosti so vzdelávacou aktivitou a tiež ústne prostredníctvom rozhovorov a spätnej väzby priamo počas priebehu vzdelávania.

Grafy pod. prezentujú vyhodnotenie v dvoch kategóriách – spokojnosťou s lektorským obsadením a využitím informácií v praxi.

Ako ste boli spokojný s lektorkou/lektorom?

Použijete získané informácie a zručnosti pri svojej práci?

Pravidelné vzdelávanie ľudských zdrojov tvorí základný predpoklad pre dosahovanie výsledkov v terénnej praxi. Okrem odbornej stránky je dôležitá aj motivácia zamestnancov a prevencia

pred vyhorením prostredníctvom supervízie. Viac podrobnejších informácií o realizácii vzdelávacích aktivít je možné nájsť v časti „Realizované aktivity (výber)“.

Tvorba a implementácia odborných metodík

Vzdelávanie a rozvoj ľudských zdrojov a dosahovanie výsledkov v terénnej praxi je úzko spätá s jednotnými odbornými metodickými postupmi. V roku 2019 sa nám podarilo implementovať alebo pripraviť celkom 5 kľúčových metodík.

Proces tvorby metodiky

Pretože sa snažíme o maximálne možné reflektovanie praxe aj postupy tvorby metodík tomu prispôbujeme.

Štandardná príprava metodiky zahŕňa úvodné vzdelávanie, kde sa predstaví hlavná téma a základné kľúčové tematické oblasti. Zároveň sa zbierajú podnety od zamestnancov v teréne, čo je potrebné doplniť, čo preformulovať a čo ešte viac rozvinúť. Aj týmto spôsobom zabezpečujeme participáciu cieľovej skupiny na tvorbe odborných materiálov a tiež zohľadňujeme potreby terénu. Následne sa vytvorí finálna podoba konkrétnej metodiky na konkrétnu tému a je realizované druhé vzdelávanie už na jej implementáciu s klientmi v praxi.

Tvorbu metodiky zabezpečuje team expertov, ako odborných garantov danej témy.

V roku 2019 sme vytvorili celkom päť podrobných metodík a jeden manuál. Jedná sa o nasledovné:

Upevňovanie hygienických návykov pre deti predškolského a mladšieho školského veku

Metodiku zameranú na tému hygiena a upevňovanie hygienických návykov pre deti predškolského a mladšieho školského veku zamestnanci využívajú pri realizácii zdravotnej výchovy a osvetu s cieľovou skupinou.

Cieľom príručky je priniesť postupy a aktivity, ktoré asistenti osvetu zdravia môžu použiť pri realizácii zdravotnej osvetu v rodinnom, predškolskom či školskom prostredí alebo v komunitnom centre.

Cieľom príručky a vzdelávacích aktivít naviazaných na metodiku je pripraviť zamestnancov na osvetovú prácu v komunite a priniesť informácie, aktivity a pracovné pomôcky, ktoré môžu použiť vo výchovno-vzdelávacom procese zameranom na tému hygiena. Používanie metodické príručky, ako aj praktické cvičenia, si zamestnanci osvojili v rámci vzdelávacích aktivít.

Metodická príručka „Hygiena a upevňovanie hygienických návykov detí predškolského a mladšieho školského veku“ vznikla v rámci realizácie Národného projektu Zdravé komunity 2A, ITMS kód 312051K744.

Dodržiavanie hygieny je dôležité pre prevenciu chorôb a infekcií. Až 80% infekcií sa prenáša dotykcom. Správna hygiena prispieva k úspešnému zaraďovaniu sa jedinca do spoločnosti a pri nadväzovaní sociálnych vzťahov. Z toho vyplýva dôležitosť vštepovať zásady hygieny a zdravotnej výchovy už od útleho veku. Väčšina komunít v ktorých realizujeme aktivity sa vyznačuje zníženým hygienickým štandardom. V porovnaní s bežnou populáciou je zdravotný stav Rómov na Slovensku dlhodobo konzistentne horší až kritický. Najhoršie zdravotné výsledky sú pritom doložené práve pre marginalizované rómske komunity (ďalej len MRK), v ktorých býva približne 40 % z približne 450 000 slovenských Rómov. Mimovládne prieskumy pre MRK uvádzajú najhoršie subjektívne hodnotenie zdravia, demografické projekcie najvyššie úmrtnosti a najkratšie stredné dĺžky dožitia a exaktné klinické štúdie významne vyššiu záťaž infekčnými i neinfekčnými ochoreniami.

Prevencia drogových závislostí

Zneužívanie návykových látok má veľmi negatívny a devastujúci dopad na zdravotný stav. Medzi vážnejšie zdravotné dôsledky patria poruchy nervovej a pohybovej sústavy, zhoršenie a úpadok psychických schopností, zníženie imunity, poruchy funkcie pečene, epileptické záchvaty a mnohé ďalšie. Osoby, ktoré užívajú návykové látky dlhodobo, nie sú schopné vykonávať samostatne žiadnu činnosť, nevedia sa sami o seba postarať a často ani komunikovať. Neoddeliteľným javom, ktorý prispieva k zlej situácii v MRK je užívanie návykových látok. Viaceré výskumy mapujú užívanie alkoholu a nikotínu v MRK o zneužívaní iných drog vieme pomerne málo. Podobne ako vo väčšinovej populácii, niektorí jednotlivci sa stávajú drogovými závislými. Tento jav sa vyskytuje aj u niektorých obyvateľov MRK. Fenomén užívania návykových látok nie je možné považovať za jav spojený s výlučne rómskou minoritou, a to aj napriek tomu, že údaje so Slovenska o tom nasvedčujú. Zmapovať celoplošne na SR presný výskyt zneužívania inhalantov je problematické, keďže ide o dynamický

jav, ktorý sa mení v čase a počty závislých, či užívateľov v jednotlivých lokalitách fluktuujú.

Na základe podrobného monitoringu organizácie zrealizovaného v roku 2018 prostredníctvom siete našich zamestnancov vieme so značnou presnosťou povedať, v ktorých lokalitách sa problém zneužívanie návykových látok vyskytuje, v akej vekovej skupine, a koľko užívateľov v lokalitách AOZ evidujú.

Predmetná metodika je obsahovo zameraná na možnosti preventívnych aktivít v segregovanom prostredí, základný balík informácií ku každému typu závislosti, dôsledné vysvetlenie pojmu harmreduction aj možnosti vyhľadania pomoci.

Tehotenstvo, pôrod a dojčenie – Dobrý štart do života

Príručka sa venuje 6 základným oblastiam:

- 1) Reprodukčné zdravie ženy
- 2) Tehotenstvo
- 3) Pôrod
- 4) Dojčenie
- 5) Starostlivosť o novorodenca a batola
- 6) Výživa batoliat - príkrmy

Každá kapitola zodpovedá jednej 45-minútovej vyučovacej hodine. Každá hodina predpokladá záverečnú časť určenú na zopakovanie kľúčových záverov a na otázky a diskusiu. Školenie realizované na základe metodiky prebiehalo zážitkovou formou, ide o rýchlo sa striedajúce aktivity a cvičenia s cieľom nadobudnúť praktické vedomosti a zručnosti pre prácu so ženami a deťmi v teréne. Časť školenia prebiehala názorne prostredníctvom videí, fotografií spojených s diskusiou a riešením modelových situácií. Počas školenia sa zamestnanci dozvedia o význame aktívneho

vypočutia ženy a spoznania jej situácie a potrieb. Cieľom pomoci ženám a deťom by malo byť naplnenie ich potrieb a praktická pomoc.

Z rozličných prieskumov vieme, že ženy majú záujem a chuť dojsť. 98 % žien uvádza, že dojsť chcú. Na to, aby uspeli, potrebujú praktickú pomoc s prisatím bábätka na prsník a tiež uistenie o tom, že ich dieťa pije dostatok mlieka. Potrebujú vysvetlenie, že nemusia dávať umelé mlieko alebo k dojčeniu niečo pridávať.

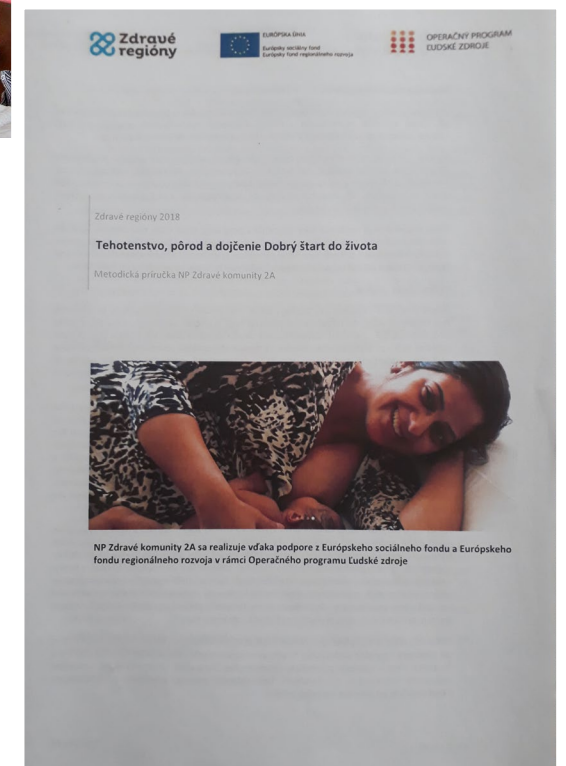
Metodická príručka definuje základné poznatky, ktoré by asistenti podpory zdravia po jej skončení mali nadobudnúť. Súčasťou príručky je záverečný test.

Okrem vedomostí nadobudnú asistenti počas praktických nácvikov konkrétne zručnosti, ktoré budú vedieť využiť pri praktickej pomoci ženám počas tehotenstva, počas pôrodu a pri dojčení. Budú vedieť identifikovať, ktoré situácie sú

v týchto etapách života normálne a pri ktorých ženy a deti potrebujú odbornú pomoc lekárskeho personálu alebo laktáčnych poradkýň, ktorých zoznam je uvedený na www.mamila.sk.

Metodickú príručku dopĺňa kniha Praktický návod na dojčenie, ktorá asistentov prevedie kritickými bodmi v podpore dojčenia, a to prístupnou formou pomocou fotografií a stručných textov. Táto príručka predstavuje tiež možnosť individuálneho štúdia po skončení školenia.

K príručke patria aj terénne osvetové karty s fotografiami, ktoré umožňujú rýchle názorné vysvetlenie dojčenia v rodinách v teréne.

Epidemiológia infekčných ochorení

Metodika predstavuje komplexný materiál zameraný na prevenciu, praktické riešenia a celkovú orientáciu v oblasti infekčných ochorení.

Metodika vznikla na základe zistených potrieb v teréne pri výkone činností asistentov osvetu zdravia po celom Slovensku, obsahuje adekvátne informácie ku konkrétnym typom ochorení, s ktorými sa v praxi pravidelne stretávajú. Hlavným cieľom je reflektovať prax, poskytnúť adekvátnu informačnú výbavu pre úspešné napĺňanie cieľov vašej práce – podporiť zdravie znevýhodnených skupín a tým reálnymi výsledkami prispieť k zlepšeniu zdravia celej spoločnosti.

Pretože terénou prácou v komunite sa plní dôležitá úloha pri prevencii a eliminovaní výskytu nebezpečných infekčných ochorení – metodika

sa pri svojej tvorbe opiera práve o terénnu prax. Ppozostáva z odborných zdrojov, odporúčaní odborníkov a profesionálov verejného zdravotníctva a vychádza z informácií, ktoré AOA a KAOZ nadobudli počas svojej činnosti zaznamenaní v rôznych typoch správ, a tiež činností, ktoré priniesla prax potrebná pre prevenciu a riešenia infekčných ochorení.

Na vzniku metodiky sa spolupodieľali experti, lekári, verejní zdravotníci a svojim praktickým vkladom aj zamestnanci v teréne.

Metodika obsahuje niekoľko príkladov dobrej praxe, v rámci ktorých je popísaný problém, zaznamenaná činnosť AOA, konkrétne kroky a na záver výsledok.

Sexuálne a reprodukčné zdravie

Jedná sa o prvú zo série metodík na uvedenú tému. Vzhľadom na senzibilitu a citlivosť k tejto téme a prvá príručka pripravovala viac ako jeden rok. Metodická príručka – stupeň Basic predstavuje základné informácie určené asistentom osvetu zdravia, ktorí pracujú s cieľovou skupinou dospievajúcich vo veku 10/11 – 15-rokov v marginalizovaných rómskych komunitách. Zároveň môže byť užitočnou pomôckou aj pre širší okruh používateľiek a používateľov (učiteľky, učelia, terénni sociálni pracovníci a pracovníčky a ďalší).

Vznikla na základe mapovania vzdelávacích potrieb prostredníctvom našich rozhovorov a prieskumov medzi koordinátormi a koordinátorkami asistentov a asistentiek podpory zdravia (ďalej KAPZ), asistentmi a asistentkami podpory zdravia (ďalej APZ) a dospievajúcimi v marginalizovaných rómskych komunitách.

Zisťovali sme, ktoré otázky sú v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia (ďalej SRZ) pre nich dôležité a zaujímavé a tomu sme prispôbili obsah a štruktúru tejto príručky. V jej pozadí sú východiská v oblasti SRZ opierajúce sa o nasledujúce pramene:

- Svetová zdravotnícka organizácia,
- Projekt Reprostat EU
- UNESCO – Aktualizovaný manuál pre sexuálnu

výchovu (2018)

- Národný program ochrany sexuálneho a reprodukčného zdravia v SR
- Štandardy pre sexuálnu výchovu v Európe (Regionálny úrad WHO pre Európu a Federálne centrum pre zdravotnú výchovu, 2010)
- ďalšie vedecké štúdie

Vychádzame tiež z faktu, že dospievajúci majú právo na informácie o partnerských vzťahoch a sexualite, na kvalitnú a primeranú sexuálnu výchovu, na prístup k zdravotníckym službám a prostriedkom plánovaného rodičovstva umožňujúcim robiť zodpovedné informované rozhodnutia a viesť plnohodnotný (aj sexuálny) a zdravý život. Preto je v skutočnosti obsah tejto príručky orientovaný v zmysle súčasných trendov chápania sexualitu na sexuálne a reprodukčné zdravie a práva (SRZP), ale vzhľadom na zaužívanú terminológiu na Slovensku používame skratku SRZ.

Autorky a autori:

Rovňanová Lenka, Bianchi Gabriel, Lukšík Ivan, Lukšíková Ľubica

Odborné medicínske lektorovanie textu:

Juraj Tomášik

Manuál – 12 zásad správneho merania krvného tlaku

V rámci prípravy metodických materiálov sme v minulom roku pripravili stručný a prehľadný manuál — 12 zásad správneho merania krvného tlaku.

Vytvorenie komplexného mapovania zdravotných potrieb cieľových komunit

Zhrnutie výsledkov výskumu podmienok pre zdravie v cieľových lokalitách a odporúčania Vstupné meranie aj stanovenie zdravotných potrieb v MRK mali zabezpečiť informácie bezprostredne využiteľné predovšetkým v rámci Národného projektu Zdravé komunity. Avšak podrobné získané údaje budú vďaka svojej bezprecedentnej podrobnosti a reprezentativnosti využiteľné aj na skúmanie celkom nových hlbších všeobecných súvislostí, ako sú napríklad kauzálne vzťahy medzi jednotlivými druhmi podmienok či ich aspektmi.

Čo výsledky výskumu potvrdzujú?

Pokiaľ ide o potvrdzujúce informácie, nadobudnuté údaje jednoznačne dokladajú nasledovné:

- Vo vylúčených rómskych osídleniach žije nanajvyš polovica slovenských Rómov (CENZUS v cieľových obciach NP ZK a v kontrolných lokalitách hodnotenia spolu naráta 183 602 obyvateľov);
- Značná časť obyvateľov týchto osídlení je vystavených kritickým podmienkam pre zdravie;
- Toto vystavenie sa veľmi negatívne odrzkadľuje na zdravotnom stave obyvateľov osídlení;

Ako výsledky doterajšie poznatky rozširujú?

Pokiaľ ide o rozšírenie poznatkov, získané údaje po prvý raz poskytujú reprezentatívne doklady o nasledovnom:

- Významné podiely obyvateľov drvivej väčšiny vylúčených rómskych osídlení na Slovensku sú vystavené kritickým úrovňam všetkých druhov podmienok pre zdravie na komunitnej úrovni;
- Ktoré jednotlivé osídlenia sú vystavené kritickým úrovňam jednotlivých druhov podmienok pre zdravie na komunitnej úrovni a v akej miere;
- Napriek podobnostiam väčšiny priemerných výsledkov za väčšie zemepisné oblasti, medzi jednotlivými vylúčenými osídleniami existujú značné rozdiely v úrovniach konkrétnych podmienok, a to aj v rámci pomerne malých území
- Úroveň zdravotnej gramotnosti obyvateľov vylúčených rómskych osídlení (oblasť podmienok, na ktorú sa intervencie NP ZK tradične zameriavali) skutočne patrí medzi najkritickejšie aspekty ich správania súvisiaceho so zdravím
- Značným častiam obyvateľstva vylúčených rómskych osídlení sa aj napriek veľmi nepriaznivým súvisiacim okolnostiam – predovšetkým spoločenskej izolácii a chudobe, podštandardným materiálnym podmienkam, nízkej zdravotnej gramotnosti a vysokej psychickej záťaži – darí udržiavať vlastné rizikové správanie vo väčšine ohľadov mimo kritické úrovne;
- Väčšina domácností je vo väčšine vylúčených rómskych osídlení trvalo vystavená škodlivinám a ďalším bezprostredným zdravotnými rizikám priamo v obydliach aj verejnom priestore osídlení;
- S výnimkou fyzickej dostupnosti prevádzok, značné časti obyvateľov osídlení čelia rozmanitým problémom s reálnou dostupnosťou bežných zdravotníckych služieb, a to najmä pokiaľ ide o ich organizáciu a kvalitu, vrátane prítomnosti etnickej diskriminácie;
- Medzi obyvateľmi vylúčených rómskych osídlení existujú značné rozdiely v chápaní a prežívaní aj rovnakých úrovni podmienok pre zdravie, a to aj v rámci jednotlivých osídlení;

Všeobecné odporúčania ohľadom podpory zdravia vo vylúčených rómskych osídleniach

Vylepšenie veľmi zlého zdravotného stavu vo vylúčených rómskych osídleniach na Slovensku nebude možné bez účinných opatrení a intervencií naprieč

všetkými preskúmanými skupinami podmienok.

Ohľadom skupín podmienok, na ktoré sa dosiaľ na Slovensku opatrenia a intervencie vo všeobecnosti zameriavali najviac – ohľadom správania súvisiaceho so zdravím a dostupnosti zdravotnej starostlivosti – možno na základe uskutočneného výskumu vo všeobecnosti odporučiť nasledovné:

- Na zlepšenie zdravia prostredníctvom zdravšieho správania sa súvisiaceho so zdravím sú potrebné účinné opatrenia a intervencie na zvýšenie dostupnosti kvalitnej stravy a vody v domácnostiach, zníženie celkovej psychickej záťaže a vytlačenie rozšírených osobných preferencií a sociálnych noriem, ktoré podporujú nezdravé stravovacie návyky a nezdravé spôsoby zvládania stresu (predovšetkým fajčenie)
- Vzhľadom na veľkú pestrosť osobných preferencií a sociálnych noriem súvisiacich s menej zdravým správaním aj v rámci jednotlivých osídlení, ako aj na ich časté spájanie s etnickou identitou zo strany obyvateľov osídlení, je však potrebné danú oblasť považovať za eticky i prakticky veľmi problematickú; akékoľvek intervencie v tejto oblasti by sa preto v súčasnosti mali uberať cestou čo najcitlivejšieho zdieľania informácií o rizikách z medicínskeho hľadiska, a citlivých, ale kritických paralelných diskusií možnosti, že miestne nezdravé preferencie a normy by mohli predstavovať dôsledok dlhodobého sociálneho vylúčenia – rozhodne v osídleniach, kde dosiaľ neexistujú štandardné infraštruktúrne a socioekonomické podmienky, a ohľadom najintímnejších tém ako sú osobná hygiena a sexuálne a reprodukčné zdravie
- Pokiaľ ide o problémy s dostupnosťou zdravotnej starostlivosti, intervencie je potrebné zamerať predovšetkým na všetky aspekty organizácie a kvality fyzicky dostupných služieb zdravotnej starostlivosti, vrátane odstránenia bežnej priamej etnickej diskriminácie, ale i na veľmi nízku úroveň základných vedomostí o zdraví a o službách starostlivosti na strane obyvateľov osídlení (v týchto smeroch v dlhodobom horizonte predovšetkým prostredníctvom účinných opatrení a intervencií na zvýšenie reálnej dostupnosti kvalitného štandardného formálneho vzdelávania)

Ohľadom skupín podmienok, ktorým sa v rámci podpory zdravia vo vylúčených rómskych osídleniach na Slovensku dosiaľ žiadne opatrenia a intervencie nevenovali, možno vo všeobecnosti odporučiť nasledovné:

1) Toto odporúčanie vychádza z veľkého množstva kritických spätných väzieb zo strany predovšetkým participujúcich Rómov, a to vo všetkých fázach výskumu. Vo všeobecnosti poukazovali na rozšírený otvorený odpor zo strany mnohých obyvateľov osídlení voči intervenčným prístupom, ktoré sa zameriavajú na nezdravé osobné preferencie, spoločenské normy a správanie bez súčasného pochopenia, zohľadňovania a riešenia toho, že takéto preferencie, normy a správanie poväčšine bezprostredne alebo historicky úzko súvisia aj so zníženou dostupnosťou štandardných životných príležitostí a služieb pre daných ľudí.

2) Presvedčenie o prirodzene nižších kapacitách rómskych detí či Rómov, a prípade až o nezmyselnosti pokusov o životné trajektórie bežné mimo osídlenia z daného dôvodu

- Vylepšenie materiálnych podmienok v domácnostiach i verejnom priestore osídlení prostredníctvom účinných opatrení a intervencií na zabezpečenie štandardnej verejnej infraštruktúry a funkčných napojení na ňu pre jednotlivé domácnosti a prostredníctvom intervencií trvalo odstraňujúcich prípadné miestne zdroje ďalších environmentálnych rizík
- Zlepšenie spoločenských príležitostí prostredníctvom účinných opatrení a intervencií na odstránenie priamych i nepriamych foriem diskriminácie a segregácie obyvateľstva osídlení zo strany ostatných miestnych obyvateľov a miestnych inštitúcií vo všetkých oblastiach služieb, vrátane pracovného trhu; v prípade prítomnosti osobných preferencií či spoločenských noriem podporujúcich sociálne sebaučľovovanie na strane obyvateľov osídlení (napr. osobných preferencií segregácie alebo prítomnosť internalizovaného rasizmu) je potrebné s obyvateľmi citlivo otvárať kritické diskusie možnosti, že takéto preferencie a normy môžu predstavovať aj bezprostredné alebo historické dôsledky segregácie a vylúčenia
- Na zníženie celkovej psychickej záťaže sú potrebné predovšetkým účinné opatrenia interven-

cie zvyšujúce úrovne materiálnych podmienok, zlepšujúce spoločenské postavenie (vrátane odstránenia všetkých foriem etnickej segregácie a diskriminácie), a účinné opatrenia a intervencie na zlepšenie tých organizačných a kvalitatívnych aspektov fyzicky dostupných služieb zdravotnej starostlivosti, ktoré predstavujú bariéry pre ich reálne využívanie (vrátane všetkých foriem prípadnej etnickej diskriminácie v prevádzkach)

Vzhľadom na značnú variabilitu profilov zdravotných potrieb od osídlenia k osídleniu je ďalej potrebné akékoľvek intervencie na komunitnej úrovni (a ideálne aj miestnu implementáciu akýchkoľvek všeobecných opatrení) navrhovať a plánovať priamo vo vzťahu k jednotlivým osídleniam a vychádzajúc z dobrej znalosti miestnych príčin súčasného stavu. Z tohto istého dôvodu, ale i vzhľadom na rozšírený odpor k niektorým medicínskym štandardom a štandardným intervenčným postupom zo strany mnohých obyvateľov vylúčených rómskych osídlení (viď poznámka 1), je zároveň potrebné postupovať čo najparticipatívnejšie – zapájať miestnych obyvateľov už do návrhov a nielen implementácie opatrení a intervencií.

Publikovanie odborných článkov:

V rámci našich výskumných činností sa nám podarilo publikovať dva odborné články v časopise Romano Džaniben:

| Tatiana Hrustič¹ a Andrea Poloková²

Participatívny prieskum o dojčení v marginalizovaných rómskych komunitách a jeho využitie pre prax

Abstrakt

The aim of this study is to present data and information from a participatory survey that preceded the setting up of health mediation activities in marginalized Roma communities and trainings of specialized lactation consultants to support breastfeeding in these communities. In the breastfeeding survey, 1306 questionnaires from different Romani communities in Slovakia and 787 questionnaires sent via an online form from non-Roma women receiving assistance from lactation consultants were processed. The article not only analyses the results of these participatory surveys, but also describes the experiences of the Roma health mediators who were involved in data collection in their localities and presents the use of the results in practice.

Keywords:

Marginalized Roma Communities, lactation consultants, breastfeeding, health mediators, Zdravé regióny, MAMILA

1 Mgr. Tatiana Hrustič je hlavná expertka pre národný projekt Zdravé komunity ZA a súčasne riaditeľka prípravej organizácie Zdravé regióny, ktorej cieľom je znižovanie rozdielov v zdraví medzi majoritou populácie a populáciou žijúcou v marginalizovaných rómskych komunitách (v texte ďalej ako MRK). E-mail: tatiana.hrustic@zdraveregiony.eu

2 Mgr. Andrea Poloková je certifikovaná laktálna poradkyňa a členka Správnej rady o. z. MAMILA, ktorá má viac ako 15-ročný prax profesionálneho poradenstva pri dojčení pre matky s problémami a dojčením. Skolú asistentov a asistentky zdravotnej opory v marginalizovaných rómskych komunitách. Je autorka knihy Praktický návod na dojčenie a mnohých slovenských a zahraničných štúdií na témy dojčenia a vzťahovej výchovy. E-mail: dojenie@yahoo.com

Tatiana Hrustič a Andrea Poloková | Participatívny prieskum o dojčení v rómskych komunitách | 89

Participatívny prieskum o dojčení v marginalizovaných rómskych komunitách a jeho využitie pre prax

| Daniela Filakovská Bobáková, Andrej Belák, Tatiana Hrustič, Marcela Adamová¹

Asistencia pre vylúčených Rómov v slovenských nemocniciach: participatívny vývoj a zavedenie novej pracovnej pozície

Úvod

Zdravotný stav Rómov v strednej a východnej Európe je v porovnaní s národnými priemernými výrazne horší aj preto, lebo početní vylúčení Rómovia výrazne menej než ostatní ľudia benefitujú z tunajších zdravotníckych služieb. Zdravotný stav Rómov vo všeobecnosti je v regióne vo väčšine bežne meraných ukazovateľov výrazne podštandardný (Cook et al. 2013; EUC 2014; EUFRA and UNDP 2012). V súlade so súčasnými epidemiologickými teóriami o determinatoch etnických rozdielov v zdraví (Diez Roux 2012; Dressler et al. 2005) je tomu tak preto, lebo značné časti rómskych populácií v jednotlivých štátoch sú vystavené podmienkam veľmi nepriaznivým pre zdravie. Ide predovšetkým o Rómov v mnohých ohľadoch vylúčených z bežných štandardov v daných krajinách, teda o ľudí žijúcich v chudobe, v sociálne i fyzicky vylúčených enklávach s podštandardnou infraštruktúrou a obklopených diskriminujúcim inštitucionálnym prostredím, na čo sa navyše často do istej miery sami doslova nezdravo sociálne adaptujú (Belak et al. 2018; Cook et al. 2013; Janevic et al. 2012; Kolarcik et al. 2009; Masseria et al. 2010; Voko et al. 2009) (pozri aj Obrázok 1). Jedným z výrazne negatívnych inštitucionálnych vplyvov tu pritom paradoxne predstavuje aj nerovný systém zdravotnej starostlivosti. Ten je totiž voči aktuálnym možnostiam a preferenciám vylúčených Rómov nastavený tak necitlivo, že sa vo vzťahu k nim prejavuje podštandardnou dostupnosťou i kvalitou, zahŕňajúcou dokonca otvorený anticiganizmus a priamu etnickú diskrimináciu (Arora et al. 2016; Belak 2013; Belak 2019; Colombini et al. 2011; EUFRA 2018; Földes and Covaci 2012; George et al. 2018; Hanssens et al. 2016; Janevic et al. 2011; Jarcuska et al. 2013).

D. Filakovská Bobáková, A. Belák, T. Hrustič, M. Adamová | Asistencia pre vylúčených Rómov | 109

Asistencia pre vylúčených Rómov v slovenských nemocniciach: participatívny vývoj a zavedenie novej pracovnej pozície

VII. Hodnotenie a analýza vývoja organizácie v danom roku

Organizácia v priebehu celého roka prostredníctvom siete zamestnancov v teréne realizovala činnosti, ktoré pozitívne vplyvajú na znižovanie rozdielov v zdraví a súčasne prinášajú zlepšenia v oblasti prístupu k zdravotným službám, informáciám, prispievajú k zvýšeniu zdravotnej gramotnosti a zodpovednosti jednotlivcov za svoje zdravie a taktiež prispievajú k integrácii vylúčených skupín obyvateľstva do spoločnosti. V priebehu celého roka boli realizované pravidelné osvetové aktivity zamestnancov v teréne v prostredí segregovaných osád, pokračovala veľmi dobrá spolupráca s lekármi a rozvíjanie funkčnej spolupráce s obcami. Asistenti a koordinátori iniciovali veľa zmien k zlepšeniu celkovej životnej situácie obyvateľov osád od budovania základnej infraštruktúry až k riešeniu dostupnosti pitnej vody. Spolupracovali s lekármi a systematicky zbierali údaje o svojej činnosti.

Vo svojej súčasnej podobe projekt predstavuje výrazne najrozvinutejšiu mediačnú aktivitu v oblasti zlepšovania podmienok pre zdravie v celej strednej a východnej Európe. Projekt je výnimočný aj vďaka niekoľkým jedinečným konceptuálnym prvkom ako napr.: prevádzková nezávislosť na obciach, dôsledné najímanie terénnych pracovníkov spomedzi obyvateľov cieľových MRK lokalít, rozvinutý, intenzívny a štrukturálne jednotný spôsob priebežného vzdelávania zamestnancov na pozíciách AOZ a KAOZ, dôraz na budovanie miestnych kapacít, aktívny záujem a spolupráca na externej odbornej evaluácii a stanovení zdravotných potrieb na lokálnej úrovni.

Významnou činnosťou organizácie s potenciálom dlhodobého a udržateľného rozvoja výsledkov jej činností je okrem mediačnej práce aj zrealizovanie dvoch výskumných úloh zameraných na ďalší rozvoj projektu (viac informácií je možné nájsť v kapitole č. 3 – Realizované aktivity /výber/ a kapitole č. 6. Ciele a prehľad ich plnenia).

Zmyslom týchto úloh je najmä:

- 1) využitie výnimočných potenciálov projektu ohľadne miestnych štrukturálnych determinantov podmienok pre zdravie v MRK, ktoré v projekte zaznamenali externí hodnotitelia
- 2) rigorózne zmeranie dopadov projektu na podmienky pre zdravie v MRK pri porovnaní s kontrolami v období 2019-2022.

Uvedené výskumné úlohy plánujeme v rokoch 2020 – 2022 zohľadniť konkrétnejšie v nasledujúcich oblastiach:

Zvýšenie kvality a efektu poskytovaných mediačných služieb prostredníctvom adresného nastavenia intervenčných aktivít v cieľových MRK

Na základe vytvorených profilov bude možné adresnejšie nastaviť základné intervencie (a tým zvýšiť ich kvalitu i efekt). Stanovenie zdravotných potrieb navyše umožní presnejšie stanoviť kľúčové problémy i na regionálnej a národnej úrovni. Jedná sa teda o kvalitatívny prechod z paušalizovaných intervencií na adresné.

Zvýšený dôraz na primárnu prevenciu a zlepšovanie podmienok pre zdravie

Na základe výstupov z terénneho výskumu pre NP ZK 2A je zrejmé, že pri súčasných kapacitách AOZ, program nemôže mať dostatočný vplyv na samotné podmienky pre zdravie v MRK (s významnou výnimkou miery preočkovanosti u detí). Kapacity AOZ sa vzhľadom na zlý zdravotný stav obyvateľov MRK sústredili a sústredia najmä na pomoc s navigáciou zdravotným systémom ľudí, ktorí už sú chorí. Z uvedených dôvodov budeme naše kapacity smerovať vo vyššej miere k riešeniu štrukturálnejších problémov a navyšeni počtu AOZ vo veľkých lokalitách s kumulovanými problémami.

Vytvorenie novej intervenčnej úrovne

Podľa predbežných zistení z terénneho výskumu pre NP ZK 2A sa výnimočne veľké MRK – bez ohľadu na mieru ich rurálnosti či urbánnosti – vyznačujú aj omnoho vyšším počtom vzájomne previazaných problémov naprieč všetkými dimenziami známych SDZ, ktoré tam ďalej zväčša trvajú historicky omnoho dlhšie, a postihujú omnoho väčšie časti miestneho obyvateľstva. Ďalej v takýchto lokalitách býva na rozdiel od menších omnoho citeľnejšia rezignácia miestneho obyvateľstva, a to aj mimo prostredia MRK, vrátane miestnych úradníkov a ďalších relevantných profesionálov. Navyše, táto rezignácia sa na takýchto miestach prejavuje nielen ignoranciou problémov, ale i sklonom k represívnym opatreniam, ktoré miestne vzťahy a situáciu z dlhodobého hľadiska ešte viac akcelerujú a ďalej zhoršujú. Zatiaľ čo v bežne malých lokalitách by na zvýšenie pozitívneho intervenčného efektu na podmienky pre zdravie malo stačiť aj mierne upravenie dôrazu intervenčných aktivít na primárnu prevenciu v lokalitách výnimočne veľ-

kých bude potrebné pridať, ešte aj nový prístup - intervenciu zameranú na koordinovanú mobilizáciu miestnych aktérov a miestnych verejných miest v prospech komplexnejších rozvojových aktivít. Za týmto účelom bude v druhej polovici roku 2020 zriadená nová intervenčná úroveň.

Organizácia prostredníctvom realizácie a rozvoja zdravotnej mediácie v MRK naplňuje globálny cieľ vládneho strategického materiálu s cieľom zlepšenia životnej situácie vylúčených Rómov na Slovensku v oblasti zdravia - Stratégie SR pre integráciu Rómov do roku 2020.

V porovnaní s minulými rokmi je vidieť progres a nárast v počte intervencií aj spolupracujúcej siete (viac informácií je možné nájsť v kapitole č. 6 – Ciele a prehľad ich plnenia).

Jednou z najdôležitejších úloh pre rok 2020 bude včasné zahájenie národného projektu na obdobie 2020 – 2022, ktorého cieľom bude maximálne zúžitkovať nadobudnuté poznatky z praxe smerom k efektívnemu nastaveniu činností v teréne a pripraviť pôdu pre ďalšiu systematizáciu. Uvedený strategický cieľ je plánované dosiahnuť prostredníctvom realizácie zdravotnej mediácie na komunitnej úrovni, rozvoja ľudských zdrojov, zvýšenia počtu AOZ a AOZN, rozvoji podmienok pre zdravie, zriadení novej intervenčnej úrovne následne a realizácii nezávislej evaluácie.

VIII. Hlavné skupiny užívateľov výstupov organizácie

Užívateľmi výstupov organizácie sú najmä nasledovné cieľové skupiny:

Primárna

- príslušníci a obyvatelia MRK;
- obyvatelia vyučených rómskych osídlení
- asistentky osvedy zdravia/asistenti osvedy zdravia;
- ohrozené znevýhodnené skupiny (chudobní, dôchodcovia, osamelé matky, závislí).

Sekundárna

- poskytovatelia zdravotnej starostlivosti
- systém verejného zdravotníctva SR
- samospráva;
- pedagogickí pracovníci;

Prostredníctvom výstupov činností organizácie sa plnia úlohy Akčného plánu Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 na roky pre oblasť D.2.3. Oblasť zdravia.

Ďalšie informácie z realizácie činností organizácie a modely ich implementácie môžu byť potenciálne využité pre zefektívňovanie nastavenia verejných politík zo strany relevantných ústredných orgánov štátnej správy SR.

VÝROČNÁ SPRÁVA ZDRAVÉ REGIÓNY 2019

Vypracovali: Mgr. Tatiana Hrustič, Mgr. Michal Kubo, Ing. Alena Koperová, Mgr. Michal Sýkora,
Mgr. Mária Fumačová,

Spolupracovali: Mgr. et. Mgr. Richard Koky, MHA, MPH, Ing. Jozef Waschina, JUDr. Michal Urban, Ing. Vladimír Pasiar,
Mgr. Soňa Halušková, Mgr. Lenka Tóthová, Mgr. Marcela Adamová, PhDr. Štefan Šarkózy,
Mgr. Peter Kašperek, Bc. Michaela Bednárová

Milan Adam, Zoltán Batka, Mgr. Danica Bieliková, Mgr. Monika Burisová, Mgr. Lenka Bužová,
Mgr. Albín Cina, Bc. Anna Dunková, Mgr. Stanislava Guzi, Mgr. Mariana Holubová, Mgr. Peter Hronec,
Alžbeta Illéšová, Eugen Miľo, Mgr. Peter Molek, Mgr. Bc. Lenka Nazarejová, Mgr. Mária Nazarejová,
Ing. Mgr. Jozef Pišta, Sidónia Pištová, Bc. Šimon Pokoš, Ondrej Pompa, Bc. Rudolf Rusňák, Mgr.
Tomáš Sivák, Bc. Jana Tolnaiová Bc. Monika Tolnaiová

Foto: Zdravé regióny

© Zdravé regióny